

**І. В. Бухарева, В. М. Даниленко,
В. М. Окіпнюк, І. М. Преловська**

**РЕПРЕСОВАНІ ДІЯЧІ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ
ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ім. М. С. ГРУШЕВСЬКОГО
ГАЛУЗЕВИЙ ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ
СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

**І. В. Бухарева, В. М. Даниленко,
В. М. Окіпнюк, І. М. Преловська**

**РЕПРЕСОВАНІ ДІЯЧІ
УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
(1921–1939)**

БІОГРАФІЧНИЙ ДОВІДНИК

КІЇВ
«СМОЛОСКІП»
2011

**БК 86.372(4УКР)
Р41**

Довідник містить біографічні відомості про репресованих священнослужителів і церковнослужителів Української Автокефальної Православної Церкви (з 1930 р. – Української Православної Церкви) в міжвоєнний період. Інформація ґрунтується на документах, які зберігаються у фондах Галузевого державного архіву Служби безпеки України.

Для науковців, архівістів, релігієзнавців, усіх, хто цікавиться історією Церкви новітньої доби в Україні.

Рецензенти:

Арсен Зінченко, Юрій Мицик, Василь Ульяновський

*Затверджено до друку вченою радою
Інституту української археології та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського НАН України,
протокол № 6 від 22 червня 2010 р.*

© І. Вухарева, В. Даниленко,
В. Окіпнок, І. Преловська,
2011

© ГДА СБУ, 2011

© Ін-т української археографії та джерелознавства
ім. М. С. Грушевського
НАН України, 2011
© «Смолоскип», 2011

ISBN 978–966–2164–38–1

РЕПРЕСОВАНІ ДІЯЧІ УАПЦ У СВІТЛІ ДОКУМЕНТІВ ГДА СБУ

Розгортання національно-визвольних змагань в Україні і рух за автокефалію Православної Церкви в Україні хронологічно збіглися в часі. Проте разом із встановленням радянської влади в Україні автокефальний рух закінчився інституціалізацією Української Автокефальної Православної Церкви на Першому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі УАПЦ 14–30 жовтня 1921 р.¹, натомість національно-визвольні змагання зазнали поразки. Парадоксальним чином у підрадянській Україні залишилася існувати Церква, яка створювалася для Української незалежної національної держави. Це стало головною причиною того, що серед священнослужителів УАПЦ на початку 1920-х рр. опинилися колішні вояки українських армій та повстанських загонів².

¹ Перший Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ 14–30 жовтня 1921 року: документи і матеріали / Упоряд.: Михайліченко Г., Пиливець Л., Преловська І. – Київ–Львів: Жовква, 1999. – 560 с.

² *Гнатюша О.* Соціальний склад Української автокефальної православної церкви (1921–1930 рр.) // *Історія України: дослідження та інтерпретації. Тези VI республ. сусп.-політ. читань, 22–25 травня 1991 р., м. Новгород-Сіверський.* – К., 1991. – С. 99–101; *Його ж.* Держава та національна ідея в житті українських православних церков 20–30-х рр. XX ст. // *Матеріали Міжнарод. наук. конф. «Відродження української державності: проблеми історії та культури»*, м. Одеса, 13–16 травня 1996 р. – Ч. I. – Одеса, 1996. – С. 97–98; *Киридон А.* Державно-церковні відносини в радянській Україні 1920–1930-х років: соціальний вимір // *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвід. зб. наук. пр.* – К.: Ін-т історії України НАН України, 2004. – Вип. 12. – С. 234–256 та ін.

У 1920-х рр. УАПЦ мала сприятливі умови для зростання українізованих парафій у Наддніпрянській Україні, оскільки автокефальні діячі активно використовували радянське законодавство щодо релігії та Церкви для реєстрації нових парафій, отримання православних храмів для українізованих громад, а також проголошену радянською владою національну рівність і заборону утисків за національними ознаками. Швидке зростання українізованих парафій було зумовлене зняттям обмежень на богослужіння українською мовою і повернення українським храмам їхнього «предковичного» вигляду.

Дослідження персонального складу ієрархії, священно- і церковнослужителів УАПЦ, парафій цієї Церкви у 1920-х рр. дозволяють дійти висновку, що активні учасники національно-визвольних змагань, які залишилися на території УСРР після перемоги радянської влади в Україні, склали ядро цієї Церкви, були організаторами українізованих парафій у містах і селах, підтримували зв'язки з тими, хто нещодавно воював у лавах українських армій.

Проголошення декрету про відокремлення Церкви від держави і школи від Церкви в УСРР, так само як і на всій території Радянського Союзу, поклало початок створенню радянської держави на атеїстичних засадах, що об'єктивно тягло за собою ліквідацію церковного і релігійного життя, виховання « нової людини » комуністичного суспільства. На початку 1920-х рр. влада розпочала масову ідеологічну кампанію серед населення, яка спочатку мала на меті добровільний і свідомий перехід до лав будівничих « нового суспільства ». Ця кампанія була дописана галасливою і супроводжувалась численними блюзнірськими щодо Церкви акціями.

Після ідеологічного наступу проти Православної Церкви загальною і Української Автокефальної Православної Церкви зокрема, у 1920-х рр. радянська влада розпочала справжню війну проти релігії. Карні органи влади розробляли і здійснювали таємні операції по боротьбі з

церквою. Незважаючи на реєстрацію парафій Православних Церков різних юрисдикцій, йшло їх поступове знищення через закриття храмів, руйнування святинь, розгортання масових репресій проти ієрархії і духовенства. Арешти на початку 1920-х рр. ще не мали планомірного характеру, проте надалі ситуація докорінно змінилася. Ключовими в історії УАПЦ 1920–1930 рр. є події 1929–1930 рр., коли справу боротьби з колишніми учасниками визвольних змагань було доведено до театралізованого дійства в харківському оперному театрі – процесу « Спілки визволення України »³.

Виловієника і голову ідеологічної комісії Всеукраїнської православної церковної ради (ВЩЦР) Володимира Чехівського та його брата Мисогу на цьому процесі зробили головними обвинуваченими від УАПЦ, які нібито намагалися зробити з Автокефальної Церкви « терористичний осередок » і готували « націоналістично налаштовані

³ *Шпювал Ю.* Невідомі документи про УАПЦ у зв'язку із справою « Спілки визволення України » // Людина і світ. – 1996. – № 11/12. – С. 13–17. – Бібліотр. у прим., с. 17; *Антоненко-Давидович Б.* СВУ: Процес НКВС над Спілкою визволення України] / Комент. О. Кучерука // Неопалима Кушпина. – 1994. – № 1. – С. 31–66; *Його ж.* СВУ // *Антоненко-Давидович Б. Д.* Нападки прайдів. – К., 1998. – С. 301–358; *Волиболовичко А.* СВУ – суд над переконаннями. – К.: УКСЦ «Кобза», 1994. – 113 с.: іл.; Документи про підготовку й проведення судового процесу над членами Спілки визволення України / Підгот. до друку В. Пристайко та Ю. Шаповал // 3 арх. ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1995. – № 1/2. – С. 373–396; *Курьченко М. М.* Процес СВУ за періодичною пресою України (1929–1933) // Архіви України. – 2002. – № 1/3. – С. 193–198.; *Опера СВУ* – музика ГПУ: Спогади свідків / Церетм., упр. та підгот. тексту Ю. Хорунжого. – Кам'янськ-Шахтинський: Станица, 1992. – 156 с.; *Пристайко В., Шаповал Ю.* Справа « Спілки визволення України »: Невідомі док. і факти / Відп. ред. І. Ілєнко. – К.: Інтел, 1995. – 448 с.: іл., портр. – Імен. покажч.: с. 434–444 та ін.

ні кадри» для «майбутнього повстання» проти радянської влади за допомогою інтервентів⁴.

Процес «Спінки визволення України» відбувся між двома «надзвичайними» соборами УАПЦ. На Першому «надзвичайному» Соборі, який був скликаний у великому Києво-Софійському кафедральному соборі 28–29 січня 1930 р., було підписано акт про «самоліквідацію» УАПЦ. На Другому «екстремному» Соборі, який також зібрався в Софійському соборі 8–12 грудня 1930 р., із кількох сотень колишніх автокефальних парафій було сформовано «Українську Православну Церкву» (УПЦ)⁵. Після цієї «перереєстрації» УПЦ проіснувала ще декілька років до того часу, коли було прийняте рішення про ліквідацію релігійних установ в СРСР.

Повна ліквідація Української Православної Церкви розпочалася у травні 1936 р., коли було заарештовано митрополита УПЦ Івана Павловського й тих єпископів і священників, які залишилися ще на окремих парафіях – Юрія Міхновського, Володимира Самборського, Олександра Червінського, Володимира Вржосньовського, Конона Бєв та ін. Слідом пішла арештів тих, хто наприкінці 1920-х рр. зрікся священства через радянські часописи і пішов працювати в державні заклади та установи, – їх, як «колишніх», «викривали» і гнали до Сибіру, Кавказу, на Соловки, Вільморканал тощо.

⁴ Див. док. №№ 10–12 у вид.: Репресована УАПЦ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938). За документами Галузєвого державного архіву Служби безпеки України // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ / Упор.: І. Вухарева, С. Кокін, І. Преловська, Г. Смирнов. – К., 2005. – № 1 / 2 (24/25). – Ч. 1. – С. 230–254.

⁵ *Преловська І.* Документальні матеріали з історії соборної діяльності Української автокефальної православної церкви (УАПЦ) (1921–1930) – Української православної церкви (УПЦ) (1930–1937): спроба джерелознавчого аналізу // Український археографічний порічник. – Український археографічний збірник. – Т. 16/17. Нова серія. – Вип. 13/14. – К.: Укр. письменник, 2009. – С. 127–158.

Українська Автокефальна Православна Церква зазнала правових і адміністративних обмежень, як і інші церкви в СРСР, але, на відміну від решти, її діяльність знищив більшовицький режим, який ніколи не дозволяв відновлення УАПЦ. Головним поєднанням цього є те, що вона була інституцією, яка втілювала українські національні прагнення до релігійної та духовної незалежності від Москви. У підсумку саме російський націоналізм запровадив спільне підґрунтя для парадоксального союзу між Церквою та радянською державою після Другої світової війни. Засуджене як найбільше зло УАПЦ (український націоналізм) стало в очах Кремля найбільшою чеснотою РПЦ (російський націоналізм). «Подвійний кристий» став типовою рисою радянської національної та релігійної політики в Україні.

Впродовж 1937–1939 рр. було поставлено останню крапку в існуванні УАПЦ. До 1937 року всіх трьох митрополитів цієї Церкви неодноразово заарештовували⁶, але все ж такі вони ще залишалися живими, хоч і не мали можливості виконувати церковне служіння. Наприкінці 1937 р. всіх митрополитів цієї Церкви було фізично знищено: Василя Липківського у Києві, а Івана Павловського у Вільборді розстріляно, Микола Ворецький після тривалгих поневірянь помер, ймовірно, у таборі (принципні у 1937 р. його ще живим застав колишній член ВПЦР релігт Софійського собору Дмитро Ходзипцький).

У справі дослідження та публікації документів УАПЦ, зокрема репресивної політики радянської влади проти діячів цієї Церкви, вже чимало зробили науковці в Україні⁷.

⁶ На сьогодні віднайдено тільки останні архівно-кримінальні справи, які було заведено у 1937 р. Див. довідки на митрополитів УАПЦ Василя Липківського та Миколу Ворецького.

⁷ *Віюквіт С.* Розстріляна справа архієпископів УАПЦ Володимира Самборського та Юрія Міхновського // Розбудова держави. – 1993. – № 3; *Його ж.*: «Ламали саму людську суб-

В середовищі української діаспори публікації документів і матеріалів з історії УАПЦ, а також свідчення про репресії 1920–1930-х рр., виходили друком в основному в післявоєнний період, коли були живі свідки і учасники тих подій⁸. В подальші роки цей запад посту-станційо» [Про архієп. Юрія Міхновського] // Людина і світ. – 1993. – № 2/3; № 4/5. – С. 43–46; Літопис гоголюги України. – Т. 1. Спогади політв'язнів, репресованих і переслідуваних. – Львів, 1993; Т. 2. Репресована Церква. – Дрогобич, 1994; Мученики за віру: Віотр. дані служителів культури Вінницької єпархії і репрес. в роки сталінізму. – Вінниця: Держ. обл. вид-во «Вінниця», 1993; *Його ж:* Хресний шлях Архієпископа Олександра Ярепенка: [Сталін. репресії проти діячів УАПЦ на Харківщині, 1926 р.]. // Розбудова держави. – 1993. – № 10; *Його ж:* Винищення українського духовництва у 1930-х роках // Другий Міжнарод. конгрес українців (Львів, 22–28 серп. 1993 р.): Доп. і повідомл. Історія, ч. 2 / Міжнарод. асоц. українців. АН України; Упор.: Я. Ісаєвич, Я. Грицак. – Львів, 1994; *Зінченко Д.* Визволивсь вірою: Життя і діяння Митрополита Василя Липківського. – К.: Дніпро, 1997. – 256 с.; *Новицький П.* Переслідування Української автокефальної православної церкви на Вінниччині в 1934–1935 рр. // Тези доповідей і повідомлень сімнадцятої Вінницької обл. істор.-краєзн. конф., 18 верес. 1997 р. – Вінниця, 1997; Релігійно-церковні процеси періоду радянського тоталітаризму // Історія релігії в Україні: Навч. посіб. / За ред. А. Колодного, П. Фропцького / НАН України. Ін-т філософії ім. Г. Сковороди. – К., 1999; *Жилюк С.* Червоний герор проти духовенства і віруючих на Східній Волині (Житомирщині) у 20-х–30-х роках ХХ ст.: Арх. док. та мал.-ли. – Рівне: Волин. обереги, 2003; *Киридон А.* Агонія сподівань: взаємини Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) і радянської влади в середині 1920-х років // Наук. вісн. Чернівецького ун-ту: 36. наук. пр. Серія «Філософія». – Чернівці: Рута, 2005; *Йї ж:* Джерега з історії Української Православної Церкви (1930–1936 рр.): спроба реконструкції // Історична пам'ять: Наук. зб. – Полтава: АСМІ, 2004. – № 2 та ін.

⁸ *Яедає М.* Українська Автокефальна Православна Церква: Документи для історії Української Автокефальної Православної Церкви. – Мюнхен-Інгольштадт: Вид. Краєвої Ради

пово вичерпався і останнім часом такого типу видань практично не з'являлося.

Окремо слід відзначити видання документів і матеріалів християнської самвидав України, яке вийшло друком з благословіння митрополита Метислава (Скрипника) у Канаді в 1987 р. завдяки Українському видавництву «Смолооскип» ім. В. Симоненка та Видавничому фонду Комітету побудови пам'ятника св. п. митр. Василя Липківському⁹.

Емігрантами з України після Другої світової війни було вивезено цінні матеріали про репресованих діячів УАПЦ міжвоєнного періоду. Вони поповнювалися повідомленнями з радянської України про утиски православних, засланні та репресії, руйнування церковних святинь. Щоправда, через труднощі отримання необхідної інформації у США і Канаді, а також високий рівень заігнорваності документів у СРСР, відомості про частину ієрархів, священників та вірних УАПЦ у збірнику «Мартирологія Українських Церков» є неповними¹⁰. Незважаючи на це, збірник мав вагомє значення для відродження в українській історіографії вивчення забороненої раніше теми історії УАПЦ.

У Галузевому державному архіві Служби безпеки України зберігаються архівні кримінальні справи, своєю часу порушені проти ієрархів, священно- і церковноді-

У.А.П.Ц. у Федеральній Республіці Німеччині, 1956; Митрополит Василь Липківський. Історія Української Православної Церкви. Розділ VII: Відродження Української Церкви. – Вінниця: Вид. накладом фундації Івана Гришука, 1961; *Бурко Д., протодієєєтер.* Українська Автокефальна Православна Церква – вічне джерело життя. – Саут-Бавнд-Брук, Н. Дж., США, 1988 та ін.

⁹ Мартирологія Українських Церков: У 4-х т. – Т. 1. Українська православна церква: Документи, матеріали, християнський самвидав України. – Валггмор, Торонто: Українське в-во «Смолооскип» ім. В. Симоненка, 1987. – 1207 с.

¹⁰ Стан і втраати УАПЦ та інших Православних церков на землях України: Реєстри. Статистика. 1913–1986 рр. // Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 895–990.

ячів УАШЦ та інших осіб, причетних до її діяльності у 1920-ті–1930-ті рр. Архівно-кримінальні справи, навіть при тому обсязі документів, що зберіглись, дають змогу зрозуміти механіку відкритого і таємного застосування норм радянського законодавства щодо Церкви, переліку тих церковних напрямків, які називали себе православними. Архівні документи свідчать про наполігливу діяльність ДПУ в церковному середовищі, спрямовану на організацію розколів в УАШЦ, а наприкінці 1930-х рр. і на знищення цієї Церкви.

В Україні однією з останніх публікацій джерел з історії церковно-державних взаємин УАШЦ і карних органів в Україні є добірки документів ГДА СБУ, опубліковані у 2005–2006 рр.¹¹ Частково біографічні відомості про діячів УАШЦ вміщено у виданні документів і матеріалів Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАШЦ 17–30 жовтня 1927 р., яке було здійснено Інститутом української археології та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України¹², та у спеціальному науково-документальному виданні «З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ»¹³.

В обох виданнях було використано одночасно інформації з диспорних документальних та періодичних видань,

¹¹ Репресована УАШЦ. Політичні репресії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938). За документами Галузевого державного архіву Служби безпеки України // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ / Упор.: І. Бухарева, С. Кокін, І. Преловська, Г. Смирнов. – К., 2005. – №1/2 (24/25). – Ч. 1; К., 2006. – № 1/2 (26/27). – Ч. 2.

¹² Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАШЦ 17–30 жовтня 1927 р.: Документи і матеріали. Серія «Джерела з історії Церкви в Україні», кн. 2 / Упор. С. Відокін, І. Преловська, І. Старовойтенко. – К.: Оранта, 2007. – 698 с.

¹³ Репресована УАШЦ. Політичні репресії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2 – С. 311–328.

архівних документів і матеріалів з інших архівів, а також доповнено біографічні відомості про діячів УАШЦ з матеріалів архівно-кримінальних справ ГДА СБУ. Волночас існує нагальна потреба подальшого поглиблення досліджень діяльності УАШЦ, уточнення життєписів діячів та активістів цієї Церкви, які в різні роки були репресовані.

Основним джерелом для написання біографічних довідок (статей) про архієреїв, священико- і церковнослужителів та активних членів релігійних громад УАШЦ (з 1930 р. – УПЦ) стали архівні кримінальні справи, які зберігаються у фонді № 6 «Кримінальні справи на реабілітованих осіб» Галузевого державного архіву СБ України.

Для написання довідника використані також архівні кримінальні справи Борецького Миколи Миколайовича, Липківського Василя Костянтиновича та Чехівського Володимир Мусійовича, передані до Центрального державного архіву громадських об'єднань (ЦДАГО) України згідно з Указом Президії Верховної Ради України від 9 вересня 1991 р. «Про передачу архівних документів Комітету державної безпеки України до державних архівів республіки».

Загалом впродовж 1990-х рр. з ГДА СБУ до ЦДАГО України було передано сотні архівних кримінальних справ реабілітованих жертв сталінських репресій, але частина цих справ досі зберігається у фондах ГДА СБУ. Подальший пошук архівних кримінальних справ репресованих діячів УАШЦ дасть змогу розширити коло досі маловідомих персоналій, з'ясувати обставини останніх років діяльності цієї Церкви, дослідити хід розторгання політичних репресій в тогочасному суспільстві, побачити специфіку формування обвинувальних висновків проти церковних діячів у 1920-ті роки та залежність таких формулювань від політики СРСР у 1930-х рр.

При вивченні архівно-кримінальних справ виявленося, що через обставини ведення слідства і відповідного оформлення документів дуже важко встановити приналежність деяких осіб до УАШЦ. Причина полягає в тому,

що обновиленська церква в Україні в міжвоєнний період також проголосила автокефалію і так само називала себе «Українською».

У матеріалах справ не завжди зафіксовано, що йдеться саме про священика УАПЦ. Слідчі часто зазначали: «православний священик», «православний піп», «служитель релігійного культу», «колишній священнослужитель», і для того, щоб з'ясувати, до якої конфесії належить заарештований священик, та стверджувати, що йдеться саме про священика УАПЦ, було залучено інформацію з опублікованих наукових джерел.

Складнощі виникали, коли йшлося про священиків, які за різних обставин перейшли до іншої тілки православія або зреклися сану і працювали поза Церквою. У таких випадках, тільки ретельно вивчивши сукупність документів справи, можна встановити, що обвинувачення висувалося саме за релігійну діяльність.

Важливе значення для уточнення іноді дуже обмежених даних про осіб, репресованих за принадлежність до УАПЦ, має канцелярський архів Всеукраїнської православної церковної ради, керівного органу УАПЦ за весь період її існування, в якому зберігалися особові справи її діячів до остаточної ліквідації цієї канцелярії у 1929 р. Напередодні процесу «Співки визволення України». Документальні матеріали з цього архіву дають можливість уточнити біографічні дані багатьох діячів УАПЦ.

Пропонований довідник систематизований за алфавітним принципом і містить 86 біографічних довідок про репресованих митрополитів, єпископів, священиків, дяконів, псаломщиків та активних членів релігійних громад УАПЦ, в тому числі й тих, хто після «самодіквідації» цієї Церкви у 1930 р. перейшов на служіння у новоутворену Українську Православну Церкву.

Основою біографічних довідок є документи процесуального та непроцесуального характеру – ордери та постанови про проведення арешту й обшуку, постанови про початок слідства, анкети та автобіографії заарештованих,

протоколи допитів обвинувачених та свідків, документи, отримані з інших установ та організацій під час проведення справи, обвинувальні висновки у справі, рішення судів, трійок, особливих нарад, заяви та касаційні скарги засуджених та їхніх родичів.

У деяких справах наявні документи, конфісковані в обвинувачених під час арешту, – реєстраційні картки служителів культу, особисті посвідчення, листування, візови, фотокартки, нотатки.

Для написання довідок використовувалися також висновки про реабілітацію та контрольно-наглядові матеріали, які долучалися до справ з другої половини 1950-х рр. у разі надходження запитів від рідних або під час проведення додаткових слідчих дій з метою реабілітації. Найбільш інформативними із зазначених видів документів є автобіографії, реєстраційні картки служителів релігійного культу та протоколи допитів, в яких викладено біографії обвинувачених, хоча не в кожній справі наявні такі важливі біографічні джерела.

Заголовок кожної біографічної статті – це прізвище, ім'я та по батькові репресованого. Далі довідку можна умовно поділити на три інформаційні блоки. Перший блок містить інформацію про встановлені дату та місце народження, соціальне походження, освіту, сімейний стан та близьких родичів репресованого.

Другий блок висвітлює у хронологічній послідовності життєвий шлях (навчання, службу в арміях, участь у громадських об'єднаннях та партіях, місця роботи, особисте життя) та служіння в Церкві (визвята, місця служби та характер діяльності, участь у Соборах).

У третьому блоці зазначено, коли і яким органом заарештовано особу, за якими статтями Кримінального кодексу обвинувачувалася, дату засудження, назву судового або позасудового органу, рішенням якого засуджено, міру покарання. У разі наявності вказувалися відомості про місце відбування покарання, про виконання вироків та подальшу долю репресованого. Наприкінці довідки вказано дату реабілітації.

Текст біографічних довідок супроводжується текстовими примітками, в яких наведено додаткові відомості, почерпнуті з архівно-кримінальних справ та наукових видань. При цьому обов'язково називається джерело, з якого взято інформацію.

У довіднику коментуються різночитання, наявні в матеріалах справи, нерозбірливо зазначені відомості, особливості датування арештів.

Наприкінці біографічної статті курсивом виділено відомості про наявність у справі автографів, власноручно записаних свідченнями показань під час допитів, нотаток, листів, довідок, виданих різними установами та організаціями, фотокарток, газетних статей, особистих документів (паспортів, трудових книжок, посвідчень).

У архівній легенді вказано архів, номер фонду, номер архівної кримінальної справи, у багатотомних справах – номер тому, в деяких випадках – аркуші документів, які стали підставою для написання довідки.

Упорядниками укладено список скорочень. Окремо публікуються копії документів з архівно-кримінальних справ, а також віднайдені фотокартки, більшість з яких друкуються вперше.

Історичну частину вступної статті написала кандидат історичних наук І. М. Преловська (Інститут української археології та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України), археографічну – наукові співробітники ГДА СБУ І. В. Бухарева та В. М. Окіпнюк.

Підготовку довідника здійснено у рамках планової тематичної розробки архівних фондів ГДА СБУ під загальним керівництвом начальника архіву, кандидата історичних наук С. А. Кокіна.

Упорядники висловлюють подяку співробітникам ГДА СБУ та секторів архівного забезпечення регіональних органів СБУ, які брали активну участь у пошуку та виявленні документів, а також співробітникам Центрального державного архіву громадських об'єднань України за надані матеріали та глибоку співпрацю.

1. АВРАМОВ Іван Миколайович

20 березня 1882 р. н., уродженець м. Глобине на Полтавщині, українець, з родини священика, освіта вища. Дружина – Дар'я Маркелівна.

До 1935 р. – священик УАПЦ (з грудня 1930 р. – УПЦ). У 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі за несплату державного податку. Після відбуття покарання проживав у м. Полтаві, працював конюхом у місцевому комунгоспі.

16 грудня 1937 р. заарештований Полтавським областним управлінням НКВС УРСР. Обвинювався у проведенні «антирадянської агітації», зокрема проти державних позик. На час арешту працював різноробочим на складі комунгоспу, проживав у м. Полтаві, Репалівський Яр, 38.

27 грудня 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УРСР до розстрілу з конфіскацією майна. Утримувався у в'язниці м. Полтави. Вирок виконано 29 грудня 1937 р. 14 листопада 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75993-фн.

2. АРТЕМЕНКО Григорій Юхимович

1891 р. н., уродженець х. Пузирі на Лубенщині (на час арешту – Оболонського району Лубенського округу), українець, із незалежної селянської родини, освіта початкова. Неодружений.

Після закінчення двокласної школи¹ працював у мотнастирі різноробочим. У 1912 р. служив у царській армії

¹ Двокласні учительські школи – чоловічі та жіночі навчальні заклади в дореволюційній Росії, де протягом трьох років готували учителів для шкіл трамуги; відкривалися з дозволу учимлиної ради при Синоді та утримувалися на його кошти. До шкіл приймали підлітків православної віри з освітою в обсязі однокласної церковнопарафіяльної та початкової

у 452-му Куролевичькому полку. Демобілізувався у чині унтер-офіцера¹. З 1918 р. до 1921 р. працював у господарстві свого брата Артеменка Юхима Юхимовича у с. Пузирі на Лубенщині.

З 1921 р. – священник УАПЦ у с. Вищій Булатець на Лубенщині.

19 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським відділом ДПУ УСРР.

2 лютого 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10, ч. 2 КК УСРР до найвищої міри покарання.

9 серпня 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75995-фл.

3. БИКОВЕЦЬ КОСТЯНТИН ПЕТРОВИЧ

20 травня 1898 р. н., уродженець с. Райгородка (тепер – Новоайдарського району Луганської області), українець, з родини священника. Дружина – Олександра Артеміяна, син – Олександр². Брати – Іван, священнослужитель (на час арешту брата проживав у с. Нижньому Топківського району Донецької області); Леонід, проживав у м. Харкові, працював на велозаводі; сестра – Надія, проживала у Харкові.

У 1918 р. закінчив Харківську духовну семінарію, а пізніше – Харківський університет. У 1922 р. висвяче-

нською. Особливої уваги надавалося релігійному вихованню. До двокласних учительських шкіл прикріплювалися однокласні церковнопарафіяльні школи, в яких майбутні учителі проводили свої перші уроки. Двокласні учительські школи припинили своє існування у 1918 р.

¹ У протоколах допиту (арк. 14–15) є відомості про те, що мав офіцерське звання, але приховував цей факт.

² Биковець Олександр Костянтинівич проживав у м. Детройті (США), у 1993 р. звертався до УСБУ в Полтавській області з проханням надати йому довідку про реабілітацію та відомості про долю батька.

ний у священники УАПЦ. Благовісник і організатор парафій УАПЦ на Полтавщині. Служив у Миколаївській церкві с. Мала Перещепина, яку було зачинено у 1935 р.

7 вересня 1937 р. заарештований Новосанжарським районним відділом НКВС УСРР. Обвинувачувався в антирадянській діяльності, організації виступів колгоспників за відкриття церкви та агітації колгоспників реєструватися віруючими під час перепису 1937 р. На час арешту разом із сім'єю проживав у с. Мала Перещепина Новосанжарського району Полтавської області.

1 жовтня 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Харківській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 27 жовтня 1937 року¹.

19 червня 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75997-фл.

4. БІЛІК ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ

1879 р. н., уродженець м. Угнів Рава-Руського повіту на Галичині (тепер – Сокальського району Львівської області), українець, до 1918 р. – австрійський підданий, із родини службовців, колишній член партії християнських соціалістів, освіта вища. Дружина – Марія Іванівна, 1895 р. н., дочки – Олена, 1923 р. н., Марія, 1925 р. н., Валентина, 1927 р. н. та Ірина, 1931 р. н.

З 1930 р. – священник церкви в с. Широка Доліна Великобачанського району Полтавського округу. Благовісник і організатор парафій УАПЦ.

29 березня 1935 р. заарештований Великобачанським районним відділом НКВС УСРР. Обвинувачувався в систематичному проведенні у 1933–1935 рр. «контрреволюційної антирадянської агітації націоналістичного змісту».

¹ В опублікованій довідці – 1937 рік. Див.: Мартирологія Українських Церков. – Т. I. – С. 953–954.

6 жовтня 1935 р. Харківським обласним судом засуджений за ст. 54-10, ч. 2 КК УСРР до 5 років позбавлення волі.

27 червня 1995 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75998-фл.

5. БОГДАНОВИЧ Андрій Петрович

1880 р. н., уродженець с. Велика Багачка на Полтавщині (тепер – Великобагачанського району Полтавської області), українець, із духовенства, освіта середня. Дружина – Нікуліна Марія Феофілівна. Дочка – Ганна, 1925 р. н.¹.

У 1918 р. мобілізований до армії О. Колчака, де служив капеланом. У 1920 р. у м. Барнаул зареєстрований ЧК та засуджений за службу у О. Колчака до 5 років концтабору, де провів 8 місяців.

Після повернення в Україну приєднався до УАЩ. Служив священником у різних селах на Лубенщині: до 1931 р. – у с. Сенча Сенчанського району, з серпня 1931 р. – у с. Хорошки Лубенського району, з лютого 1932 р. – у с. Шеки Лубенського району. За свідченнями священника Кривчуна М. М.², 7 липня 1932 р. на засіданні Лубенської єпархіальної церковної ради УАЩ за участю митрополита Івана Павловського було прийнято постанову про виключення Богдановича А. П. зі складу духовництва Лубенської єпархії «через вороже ставлення до УЩЦ та ВЩР та за дії, що ганьблять духовництво та Церкву»³.

1 грудня 1932 р. допитаний уповноваженим СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР як обвинувачений. Дружина та дочка мешкали в с. Сенча Чорнухинського району, із контексту документів можна припустити, що станом на 1932 р. Богданович А. П. був розлучений.
² Див. довідку на М. М. Кривчуна на стор. 56.
³ Свідчення Кривчуна М. М. від 31 грудня 1932 р. (арк. 103, 104).

ний. 12 грудня 1932 р. СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР виніс постанову про початок слідства, пред'явлення обвинувачення та утримання під вартою Богдановича А. П. як «причетного до контрреволюційної організації, що ставила за мету повалення радянської влади шляхом озброєного повстання» (ст. 54-11 КК УСРР).

5 квітня 1933 р. постановою Харківського обласного відділу ДПУ УСРР за недоведеністю обвинувачення слідство було припинено, з-під варти звільнений.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фл.

6. БОДЯ Андрій Адамович

27 листопада 1893 р. н., уродженець с. Стрижівка (тепер – Коростишівського району Житомирської області), українець, з родини селян-середняків, освіта початкова. Брат – Прокопій Адамович. Дружина – Феодосія Тимофіївна, 1898 р. н., дочка – Софія, 1924 р. н., сини – Віктор, 1930 р. н., Анатолій, 1932 р. н., Михайло, 1936 р. н.

З 1925 до 1934 р. – священник УАЩ, служив у церквах на Житомирщині. До 1926 р. – у с. Молотьки Брунського району, у 1928 р. – у с. Осівці Брусливського району та с. Студениці Коростишівського району, з 1929 р. – на Мальованці у м. Житомирі. У 1930 р. повернувся до с. Молотьки Брунського району. У 1932 р. переїхав до с. Луки Троянківського району, де працював до 1933 р. Працюючи у с. Студениця Коростишівського району, одночасно заміщав священника у с. Стрижівка цього ж району.

1 червня 1938 р. заарештований Коростишівським районним відділенням НКВС УСРР. Обвинувачувався за ст. 54-10 КК УСРР у «проведенні контрреволюційної діяльності, спрямованої проти радянської влади та колгоспного ладу». Утримувався у в'язниці м. Житомира. До арешту працював листоношею 39-го поштового відділення в м. Києві.

28 лютого 1939 р. засуджений судовою колегією Житомирського обласного суду за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до 10 років виправно-трудових робіт з обмеженням у правах на 5 років.

10 листопада 1989 р. реабілітований.

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75651-фн.

7. БОРЕЦЬКИЙ Микола Миколайович

1879 р. н., уродженець с. Сарни (на час арештів – Уманського округу) на Київщині, українець, з родини священика, освіта середня духовна. Удівець. Сестра – Віра Миколаївна Якубовська.

Рано втратив батька, разом із старшою сестрою виховувався матір'ю. З 9 років навчався в Уманському духовному училищі. У 1901 р. закінчив Київську духовну семінарію. Після закінчення дворічних педагогічних курсів у м. Харкові викладав в учительській школі у с. Кирилівці Звенигородського повіту на Київщині. У 1904 р. висвячений у священики. Служив у м. Лайсині на Поділлі. З 1914 р. – капелан 259-го піхотного полку та благочинний 65-ї дивізії. У грудні 1922 р. висвячений митрополитом Василем Липківським та єпископом Костянтиним Малюшкевичем в єпископи УАПЦ Гайсинської округи¹. На Другому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі УАПЦ 17–30 жовтня 1927 р. обраний митрополитом УАПЦ. 1927–1930 рр. – митрополит УАПЦ. 28–29 січня 1930 р. був головою Першого «надзвичайного» церковного Собору, де підписав «акт самодіквідації» УАПЦ².

¹ Йдеться про церковну округу, а не про адміністративно-територіальну одиницю.

² Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 943; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. – С. 636; Репрєсована УАПЦ. Подлітничі репрєсії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 312–313.

24 березня 1930 р. заарештований ДПУ УСРР. Обвинувачувався за ст. 54-10 КК УСРР у тому, що як священик УАПЦ у 1929–1930 рр. систематично виступав з антирадянськими проповідями під час церковних богослужінь у церквах м. Києва та інших міст. Звільнений під підписку про невиїзд.

17 червня 1930 р. вдруге заарештований ДПУ УСРР. На час арешту проживав у м. Києві, Федорівський провулок, 12, кв. 2.

4 липня 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений до 8 років позбавлення волі. Покарання відбував на Соловках, помер у таборі в 1937 р.¹, 16 листопада 1989 р. реабілітований.

У справі містяться рукописна копія протоколу засідання Ради уповноважених Київської Михайлівської парафії, що відбулася 17 грудня 1929 р.; названі також машинописні копії протоколу засідання президії ВПЦР від 20 та 25 грудня 1929 р., відозва Миколи Борецького до всіх парафій УАПЦ від 12 березня 1930 р. та 5 рукописних промов (на Тарасовє свято, в неділю Страшного Суду та ін.)².

ЦДАГО України. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 53280-фн.

¹ Д. М. Ходзицький свідчив про свою зустріч з Миколою Борецьким у таборі в 1937 р. під час відбування першого заслання.

² Часткова публікація цих текстів промов та їх джерелознавчий аналіз див.: *Прелюєвка І. Матеріали архівно-слідчої справи митрополита УАПЦ Миколая Борецького про останні богослужіння в Києво-Михайлівському Золотоверхому соборі 1929–1930 рр.* // Київ і київці: М-ли щорічної наук.-практ. конф. Зб. тез та доповідей, м. Київ, 18 грудня 2008. – К., 2008. – Вип. 8. – С. 115–120; *Ї ж. Документальні матеріали з історії соборної діяльності Української автокефальної православної церкви (УАПЦ) (1921–1930)* – Української православної церкви (УПЦ) (1930–1937): спроба джерелознавчого аналізу. – С. 127–158.

8. БУТКО Іван Омелянович

30 січня 1898 р. н., уродженець м. Переяслав (тепер – Переяслав-Хмельницький Київської області), українець, з родини ремісника, освіта середня. Дружина – Олександра Пєтрівна, син – Володимир, 1925 р. н.

У 1917 р. закінчив у м. Миргороді художньо-промислову школу, працював учителем малювання в м. Переяславі. У 1921 р. увійшов до складу повстанського комітету з боротьби за самостійну Україну. Після громадянської війни переїхав до с. Витачів на Переяславщині, де вчителював його рідний брат – Прокіп Омелянович Бутко. За порадою брата залишив професію учителя і став дяконом УАЩ. Згодом єпископ Переяславський Володимир Дахівник-Дахівський¹ висвятив його у священника УАЩ. У 1924 р. перейшов працювати в с. Гайшин на Переяславщині². У 1929 р. служив у Софійському соборі м. Києва. З 1930 до 1934 рр. – в одному з храмів м. Бориспіль під Києвом. Захоплювався аматорським фотографуванням. У 1934 р. зрікся церковного сану і працював фотографом. Мешкав у с. Нова Васань Вобровицького району Чернігівської області.

1 квітня 1939 р. заарештований Новобасаньським районом відділом НКВС УРСР. Утримувався спочатку у Ніжинській в'язниці, а згодом у Лук'янівській в'язниці м. Києва. Обвинувачувався за ст. 54-10, ч. 1 КК УРСР у «систематичному проведеному антирадянській агітації націоналістичного змісту».

¹ Дахівник-Дахівський Володимир Олександрович – єпископ УАЩ Переяславський (з січня 1922), пізніше Тульчинський (1927–1930). Див.: Мартирологія Українських Церков. – Т. I. – С. 948; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАЩ. 17–30 жовтня 1927 р... – С. 636; Репресована УАЩ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938). – Ч. 2. – С. 315.

² Замість нього священником у церкву с. Витачів призначений його брат Прокіп Омелянович. Служив у церкві до 1934 р. та був заарештований органами НКВС.

9 червня 1939 р. Київським обласним судом засуджений до 8 років позбавлення волі у виправно-трудових таборях та 5 років позбавлення прав.

13 червня 1939 р. подавав до Верховного суду УРСР касаційну скаргу на вирок Київського обласного суду від 9 червня 1939 р.

17 листопада 1939 р. рішенням Верховного суду УРСР був виправданій.

У архівній справі містяться дві фотокартки – фотокартка Бутка І. О. та групове зображення духівництва разом із єпископом Володимиром Самборським.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75983-фп.

9. ВАКУЛЕНКО Іван Маркович

1903 р. н., уродженець с. Худоліївка Лубенського округу (тепер – Семенівського району Полтавської області), українець, з родини священника, освіта середня. До 1921 р. був членом комуністичної партії. Дружина – Ніна Яківна, 1901 р. н. Дочки – Ганна, 1923 р. н. та Орипка, 1925 р. н.

Закінчив Лубенську гімназію. У 1921 р. висвячений у священника УАЩ. Служив в с. Кибинці та с. Ярмаки на Миргородщині. Пізніше переїхав до с. Градишк Глобинського району Кременчуцького округу, де служив у місцевій Свято-Троїцькій церкві.

17 вересня 1929 р. заарештований Кременчуцьким відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у проведеному контрреволюційній агітації, спрямованій на налаштування українських селян проти радянської влади та на дискредитацію радянської школи.

4 лютого 1930 р. засуджений судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР за ст. 54-11 КК УСРР до розстрілу. Вирок виконано 15 лютого 1930 р.

31 жовтня 1989 р. реабілітований¹.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75999-фп.

¹ Існує довідка про нього, яка містить іншу інформацію: Мартирологія Українських Церков. – Т. I. – С. 955.

10. ВАЩЕНКО Василь Семенович

5 березня 1903 р. н., уродженець с. Козлівка Чорнухинської волості Лохвицького повіту Полтавської губернії (тепер – с. Кізілівка Чорнухинського району Полтавської області), українець, освіта початкова. Дружина – Єлизавета Кослівна, 1910 р. н. Дочки – Лілія, 1930 р. н., і Тамара, 1937 р. н.

Займався хліборобством, був членом колгоспу «Перемога» Харківської сільради Чорнухинського району. У 1927–1929 рр. служив диклоном УАЩ у м. Чорнухи. На час арешту проживав у с. Харьки Чорнухинського району Полтавської області.

15 жовтня 1937 р. заарештований Чорнухинським районним відділенням НКВС УРСР. Утримувався у в'язниці м. Лубни. Обвинувачувався у проведенні контрреволюційної агітації за відокремлення України від Радянського Союзу.

13 листопада 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області за ст. 54-10, ч. 1 КК УРСР засуджений до 10 років позбавлення волі. Після відбуття покарання проживав у м. Норильську Красноярського краю на вул. Полярний, 5, кв. 11 та працював за вільним наймом. У 1955 р. справа за скаргою Ващенко В. С. перетягалася, але у реабілітації було відмовлено.

11 квітня 1989 р. реабілітований.

У справі міститься заява Ващенко В. С. на ім'я голови Президії Верховної Ради СРСР з проханням про реабілітацію (17 листопада 1955 р., автограф).

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76002-фп.

11. ВАЩЕНКО Іван Іванович

21 вересня 1899 р. н., уродженець м. Чорнухи на Полтавщині (на час арешту – Чорнухинського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта початкова. Дружина – Марія Леонтівна, 1900 р. н.,

син – Дмитро, 1922 р. н., дочки – Галина, 1924 р. н., Катерина, 1925 р. н. та Ніна, 1937 р. н.

Мешкав у м. Чорнухи на Полтавщині. До 1917 р. мав заможне господарство: 6 десятин землі, роботу та племінну худобу, сільськогосподарське знаряддя. Працював радхівником заготівельної контори Чорнухинської райспоживспілки. Організував «п'ятидесятку» та сприяв відкриттю парafilії УАЩ у м. Чорнухи. Висвячений у диякони УАЩ. У 1928 р. був засуджений за невиконання плану хлібозаготівель до 6 місяців примусової праці.

15 жовтня 1937 р. заарештований Чорнухинським районним відділенням НКВС УРСР. Утримувався у в'язниці м. Лубни. Обвинувачувався у проведенні контрреволюційної агітації.

13 листопада 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області за ст. 54-10, ч. 1 КК УРСР засуджений до 10 років позбавлення волі.

11 квітня 1989 р. реабілітований.

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76002-фп.

12. ВЕДЮК Юхим Родіонович

1883 р. н., уродженець с. Жуківка на Полтавщині (на час арешту – Машівського району Полтавського округу), українець, малоосвічений. Дружина – Євдокія Антонівна, 1874 р. н., син – Василь, 1908 р. н.¹

У 1905–1906 рр. служив на Кавказі рядовим 81-го піхотного полку. Був членом партії есерів. По військових частинах та серед населення м. Владикавказ розповсюджував прокламації есерів. У 1907 р. був демобілізований через хворобу. Повернувся до с. Жуківка Машівського району Полтавського округу, де займався хліборобством. Був членом районного комітету партії

¹ В анкеті зазначено, що «сім'я складалася з 5-ти душ», проте інші відомості про дітей відсутні.

есерів. Брав участь у повстанні проти гетьмана П. Скоропадського. Підтримував політику УНР.

До 1925 р. входив до автокефальної громади с. Жуківка. У 1925–1926 рр. – очолював парафіяльну церковну раду. Неодноразово у церковних справах їздив до Подляви, де зустрічався з головою окружної церковної ради Іваном Тараном.

22 грудня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у причетності до контрреволюційного куркульсько-петлюрівського об'єднання.

11 березня 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР за ст.ст. 16, 54-2, 54-10, 54-11 КК УСРР засуджений до розстрілу.

22 листопада 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76022-фп.

13. ВЕРЕЩАКА Іван Григорович

1905 р. н., уродженець с. Хвопівка на Полтавщині (тепер – Хорольського району Полтавської області), укр. раїнець, із селянської родини, освіта середня. Батько – Григорій Петрович, 1879 р. н., брати – Кирило, 1899 р. н., Федір, 1903 р. н., та Степан, 1909 р. н. Дружина – Марфа Ілвіна, 1907 р. н.

У 1923 р. закінчив семирічну школу в с. Городище Оболонського району Лубенського округу. Вступив до будівельного технікуму м. Лубни, де провчився один рік та через складне матеріальне становище змушений був припинити навчання. У 1925 р. прийнятий служником до Лубенського Свято-Іванівського кафедрального собору (на той час настоятелем собору був Сергій Сосновський). У 1926 р. висвячений у диякони. У червні 1927 р. Лубенським архієпископом УАПЦ Йосипом Оксіюком висвячений у священники. До літа 1929 р. служив у с. Чутівка Оржипцького району, до вересня 1930 р. – у с. Худолівка Оболонського району. 25 вересня 1925 р. мобілізований та направлений на роботи з турбінобудування до

м. Харкова. У червні 1931 р., через тяжку хворобу, припинив роботу в Харкові. У червні 1932 р. був призначений священником УПЦ у с. Лужки Лубенського району, де працював до лютого 1933 р. У лютому переведений до с. Засудля Лубенського району, де мешкав до арешту.

21 березня 1933 р. заарештований Харківським обласним відділом ДПУ УСРР «за приналежність до контрреволюційної організації».

4 липня 1933 р. засуджений особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР за ст. 54-11 КК УРСР до заслання у Казахстан терміном на 3 роки.

8 серпня 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76006-фп.

14. ВОЙЦЕХ Григорій Євтихійович

8 січня 1877 р. н., уродженець м. Мена на Чернігівщині, укр. раїнець, із незалежної селянської родини¹, освіта початкова. Неодружений.

Кравець, кустар-одинак. У 1905 р. входив до партії есерів. У 1923 р. був ініціатором організації парафії УАПЦ у м. Мена. Упродовж року очолював місцеву церковну раду. Надалі був рядовим членом громади та співав у церковному хорі.

14 квітня 1938 р. заарештований Менським районним відділом НКВС УРСР. Обвинувачувався у причетності до антирадянської націоналістичної організації та проведенні контрреволюційної роботи серед населення.

16 лютого 1939 р. Чернігівським обласним судом на підставі ст. 54-10, ч. 2 КК УРСР засуджений до 5 років позбавлення волі з обмеженням у правах на 2 роки.

31 серпня 1992 р. реабілітований.

У справі зберігаються посвідка особи та паспорт Войцеха Г. Є.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75982-фп.

¹ За іншими документами «з козаків».

15. ВОРОНЕНКО Никифор Романович

10 лютого 1903 р. н., уродженець с. Сорочинці на Миргородщині (нині – Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта середня. Дружина – Олександра Павлівна, 1905 р. н., дочка – Зінаїда, 1927 р. н., син – Григорій, 1937 р. н.

З 1920 р. брав участь у діяльності товариства «Просвіта». До УАЩ приєднався у 1924 р. Священник с. Липівки Лубенського району. У 1930–1931 рр. як тилловий ополченець мобілізований для роботи на турбінному заводі у м. Харкові. У березні 1932 р. повернувся до с. Липівки.

27 листопада 1932 р. заарештований Лубенським райвідділом ДПУ УСРР як «член контрреволюційної організації, що ставила за мету повалення радянської влади шляхом збройного повстання». 10 грудня 1932 р. звільнений під підписку про невиїзд.

5 травня 1938 р. заарештований Лубенським райвідділом НКВС УСРР. На час арешту проживав у м. Лубони, вул. Пролетарська, 15 та працював помічником бухгалтер-тера технічному лікарських рослин.

7 травня 1938 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст.ст. 54-10, ч. 1, 54-11 КК УСРР до розстрілу з конфіскацією майна. Вирок виконано 4 червня 1938 р.

13 серпня 1958 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76000-фп;

Спр. 76013-фп. – Арк. 43, 44, 46, 66, 71.

16. ВОСКОВОЙНИК Іван Іванович

1 лютого 1900 р. н., уродженець м. Миргород на Полтавщині, українець, із заможної селянської родини, освіта середня. Дружина – Олександра Василівна, 1904 р. н., син – Всеволод, 1924 р. н., дочка – Ольга, 1926 р. н.

¹ Так у документах, очевидно, йдеться про с. Великі Сорочинці Миргородського району Полтавської області.

У 1919 р. закінчив гімназію в Миргороді. У серпні 1919 р. мобілізований до армії А. Денікіна, де служив рядовим. З вересня 1920 р. навчався у військово-фельдшерській школі. У 1921 р. заарештований миргородським політбюро¹ «за службу у білих». У 1923 р. був заарештований на 2 місяці за участь у контрреволюційній організації. З 1923 р. служив другим священником у Воскресенському соборі м. Миргорода. Через рік перейшов служити у с. Великі Сорочинці². У 1930 р. залишив церковну службу. Працював фельдшером, рахівником та кочегаром.

18 лютого 1938 р. заарештований Миргородським райвідділом НКВС УСРР. На час арешту працював на Миргородському маслозаводі.

23 квітня 1938 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст.ст. 54-10, ч. 1, 54-11, 54-8 КК УСРР до вищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 2 червня 1938 р.

2 листопада 1959 р. реабілітований³.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75687-фп.

17. ГАРМАШ Григорій Данилович

29 січня 1878 р. н., уродженець с. Великі Будища (тепер – Диканського району Полтавської області), українець, із родини селян-середняків, освіта початкова. Дружина – Дар'я Макарівна, 1874 р. н., сини – Ілля, 1908 р. н., Григорій, 1910 р. н., та Микола, 1911 р. н.⁴

¹ Політбюро існували при повітовій міліції і підпорядковувались ЧК (Надзвичайній комісії по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією, злочинами за посадою і бандітизмом).

² Ці відомості містяться в архівній кримінальній справі на священника Дягушпенка С. Т., який у 1923 р. був настоятелем Воскресенського собору м. Миргорода (*ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76038-фп. – Арк. 9, 13*).

³ Існує довідка про нього, яка містить іншу інформацію: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 956.

⁴ На час арешту батька Ілля працював у колгоспі, Григорій та Микола – на Московсько-Київській залізниці (за даними анкети заарештованого, *арк. 16*).

З 1905 р. член партії есерів-боротьбистів. У 1918 р. член товариства «Просвіта». У 1923 р. брав активну участь в організації громади УАЩ у с. Великі Будища Диканського району.

У 1932 р. був розкуркулений. У 1933 р. засуджений за антирадянську агітацію до 5 років позбавлення волі з обмеженням у правах на 2 роки¹. Після відбуття покарання працював у Полтавському лісництві: взимку спогляром, а влітку пасічником. Згодом вступив до колгоспу с. Великі Будища.

17 грудня 1937 р. заарештований Диканським відділом НКВС УРСР. Обвинувачувався у проведенні антирадянської агітації. Утримувався у в'язниці м. Полтави.

27 грудня 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УРСР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вироком виконано 30 грудня 1937 р.

16 вересня 1959 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76004-фп.

18. ГЕРАЩЕНКО Федір Васильович

20 квітня 1896 р. н., уродженець с. Демки (на час першого арешту – Ковалівського району Прилуцького округу²), українець, із заможної селянської родини³, освіта середня духовна. Дружина – Марія Семенівна (за іншими відомостями Цасямівна), 1898 р. н, сини – Олександр,

¹ Точніші відомості про арешт, засудження та відбукання покарання у справі відсутні.

² У 1935 р. Ковалівський район розформовано і його територію приєднано до Драбівського району. Тепер – с. Демки Драбівського району Черкаської області.

³ Так зазначено в анкетях арештованого, проте в протоколі допиту свідка зазначено, що Герашенко Ф. В. – син священика церкви с. Піщане Репетилівського району (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 73377-фп. – Арк. 14).

1918 р. н., та Микола, 1925 р. н., донька Галина (можливо – Ганна)¹, 1919 р. н.

З 1912 р. до 1918 р. навчався у Полтавській духовній семінарії. У 1918 р. залишив семінарію і почав працювати вчителю у с. Пушкарі під Полтавою². Працював до 1922 р. Наприкінці 1922 р., бажаючи отримати посаду вчителя, приїздить до с. Демки Прилуцького округу. Саме в цей час тут перебував єпископ Переяславський УАЩ Володимир Дахівник-Дахівський, під впливом якого вирішив прийняти сан та був висвячений у священника. До 1925 р. служив автокефальним священником у Пирятинському окрузі, а з 1925 р. став священником та благочинним Свято-Троїцької церкви у с. Диканька Полтавського округу. У 1928 р. за несвоєчасну сплату податків засуджений за ст. 89 КК УРСР до 1,5 міс. примусових робіт, покарання відбув при Диканському РВК.

9 вересня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УРСР.

2 лютого 1930 р. засуджений судовою трійкою при Колегії ДПУ УРСР за ст. 54-10, ч. 2 КК УРСР до 8 років позбавлення волі. Покарання відбував на Біломорсько-Балтійському комбінаті. У 1936 р. повернувся до Полтави та почав працювати рахівником на петляному заводі. Проживав у Полтаві на вул. Загородній, 16.

Удруге заарештований 16 березня 1938 р. Полтавським облуправлінням УДБ НКВС за підозрою у причетності до «антирадянської фашистської повстанської організації церковників». Утримувався у в'язниці м. Полтави.

23 квітня 1938 р. засуджений особливою трійкою УНКВС по Полтавській області за ст.ст. 54-8, 54-10 ч. 1 та 54-11 КК УРСР до розстрілу з конфіскацією майна. Вирок виконано 2 червня 1938 р.

¹ У матеріалах справи наявне різночитання при зазначенні імені доньки, зокрема у справі № 73377-фп, арк. 5 зазначено «Галина», а у справі № 75687-фп, арк. 115 зв. – «Ганна».

² Тепер – Пушкарівка (частина міста Полтави).

12 грудня 1996 р. реабілітований за першою судимістю від 2 лютого 1930 р. 2 листопада 1959 р. реабілітований за другою судимістю від 23 квітня 1938 р.

У справі 73377-фп міститься фотокартка Герашенка Ф. В. (арк. 1).

ДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 73377-фп; Спр. 75687-фп. – Т. 1. – Арк. 110–136; Т. 2. – Арк. 212, 246; Т. 3. – Арк. 346.

19. ГОРДОВСЬКИЙ Порфирій Іванович

1878 р. н., уродженець с. Жовнини¹ Золотоніського повіту (тепер – Чорнобайвського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта середня. Дружина – Олександра Павлівна. Мав двох дітей.

У 1895–1898 рр. працював пикарем волосного суду в с. Яліні Золотоніського повіту. У 1900 р. за «вільнодумство та мазенинство» висланий до Туркестану, де служив солдатом та самотужки здобував освіту. У 1906 р. заарештований «за розповсюдження нелегальної літератури у військах». За часів Центральної Ради – помічник командира, потім комісар окружного інтендантства. У 1918 р. – діловод окружного інтендантства та бухгалтер ремонтної управи. За часів Директорії УНР – начальник господарського відділу Головного штабу, начальник бухгалтерсько-рахівничої частини Штабу діючої армії, згодом начальник бухгалтерського відділу бюджетної управи.

1919 р. взятий у полон та перебував у таборі військовополонених у польському місті Ланьцуті. У грудні 1919 р. повернувся до Кам'янця-Подільського. У 1920 р. разом із залицькими армії С. Петлюри емігрував до Польщі, де працював на газовому заводі в м. Тарнові. Також брав участь у роботі громадського комітету біженців. У березні 1923 р. за амністією повернувся до України. У червні 1923 р. приїхав до Києва. Працював

¹ У матеріалах справи наявне різночитання при зазначенні назви села, в якому народився П. Гордовський. Зустрічається також Жовнин, Жовнино, Жовлино.

секретарем Пастирських курсів при ВПНР. Наприкінці 1923 р. обраний секретарем ВПНР. 3 липня 1926 р., після розпуску попереднього складу ВПНР, працював технічним робітником у кийвській Софійській парафії. 31 листопада 1926 р. – діловод при новообраному складі ВПНР.

Неодноразово затримувався Київським окружним відділом ДПУ УСРР. Так, наприкінці липня 1924 р. заарештовувався на 8 діб. У січні 1925 р. утримувався 2 місяці та обвинувачувався за ст. 119 КК УСРР. У листопаді 1925 р. за невідкорення владі (прогестував проти передавання Києво-Андріївського храму обновленцям) пригнаний до відповідальності за ст. 86 КК УСРР.

14 червня 1927 р. заарештований Київським окружним відділом ДПУ УСРР.

20 квітня 1928 р. постановою особливої наради при колегії ОДПУ засуджений за ст. 58-13 КК РРФСР¹ до трьох років заслання у Казахстан.

18 лютого 1931 р. постановою особливої наради при колегії ОДПУ позбавлений права мешкати в Московській та Ленінградській областях, Харківському, Київському та Одеському округах, Північнокавказькому краю, Дагестані, Казані, Іркутську, Ташкенті, Читі, Тифлісі, Хабаровську, Омську та Омському районі, а також рекомендовалося прикритілення на три роки до певного місця проживання.

8 червня 1993 р. реабілітований².

У справі міститься записка житлополітма УАЩ Д. Липківського до П. Гордовського (автограф, арк. 12):

¹ Ст. 58–13 КК РРФСР відповідає ст. 54–13 КК УСРР (див.: *Киселев А. В., Кудрявцев Л. Н., Столицкий Г. Р.* Суднагельская таблица статей уголовного кодекса союзных республик / Под ред. Голякова И. Т. – М.: Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1944).

² Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 957; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАЩ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 638; Репресована УАЩ. Політичні репресії проти священників України: автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 314.

закви заарештованого П. Гордовського до начальника Київського обласного управління ДПУ та прокурора у справах ДПУ (автограф, арк. 15–16, 20–21).

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 71096-фн.

20. ДЗЯБЕНКО ОНИСИМ МУСІЙОВИЧ

1900 р. н., уродженець с. Матяпівка (тепер – Великобугачанського району Полтавської області), українець, із заможної селянської родини, освіта середня. Дружина – Пелагея Макарівна, 1904 р. н., син – Микола, 1924 р. н., дочка – Любов, 1928 р. н.

У 1918 р. брав участь у військових діях на боці С. Петлюри. У 1919 р. навчався в Ярьєвській гімназії на Полтавщині. У 1919 р. брав участь у Дубчаківському повстанні та вступив до армії генерала А. Денікіна. У 1920 р. вступив до лав КП(б)У, але через декілька місяців був виключений з партії як «чуждий елемент». У 1923 р. у складі загону Ю. Лінника брав участь у бойових діях та виготовляв листівки.

Навчався на Пастирських курсах при ВШПР. У 1922 р. був висвячений у дякони УАПЦ. На несприятливий термін був керівником секти баптистів. У 1927 р. знову повернувся до УАПЦ.

17 квітня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у проведенні антирадянської агітації. Утримувався у Полтавському БУПР.

26 серпня 1929 р. засуджений колегією ОДПУ за ст. 58-6 КК РРФСР¹ (шпигунство) до найвищої міри покарання.

22 серпня 1989 р. реабілітований².

У справі зберігаються мережні фотокартки Дзябенка О. М.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76006-фн.

¹ Зміст ст. 58–6 КК РРФСР відповідає ст. 54–6 КК УСРР.

² Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 959.

21. ЖЕВЧЕНКО ЮРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

1884 р. н., уродженець слободи Єлисаветградка Єлисаветградського повіту на Херсонщині, з родини священника, освіта вища. Удівець. Дочка – Тамара¹.

Навчався в Єлисаветградській духовній семінарії, потім на філософському відділенні Новоросійського університету, який закінчив у 1911 р. У 1912 р. працював учителем Першої одеської гімназії. У 1914 р. висвячений у священника. Після смерті дружини пішов на фронт капеланом. З 1917 р. мешкав у м. Києві, приєднався до церковного комітету військових капеланів, який у листопаді 1917 р. увійшов до складу першої ВШПР.

На початку 1918 р. служив священником в інженерній школі м. Києва, де, крім пастирських обов'язків, викладав історію української літератури. Цього ж року став членом «Кирило-Мефодіївського братства», яке пропалавало Українську національну Церкву. У 1919 р. евакуювався разом із петлюрівськими частинами до м. Кам'янець-Подільського, де був серед організаторів відділення київського «Кирило-Мефодіївського братства». З Кам'янець-Подільського евакуювався до Лупька, а звідти повернувся до Києва, де був призначений настоятелем української парафії при Андріївській церкві. Одночасно вів активну роботу з організації УАПЦ. Переховувався під прізвиськом Шевченко. Був делегатом Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 14–30 жовтня 1921 р.

У квітні 1922 р. митрополитом Василем Липківським та єпископом Володимиром Вржосньовським² висвяче-

¹ Тамара Жевченко – дружина українського письменника Ю. Яновського.

² Вржосньовський Володимир (1887/90–1937(?)) – єпископ Білоцерківський (1921–1924), Дніпропетровський (1928–1930) УАПЦ. Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 948; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 636; Репресована УАПЦ. Подліпні репресії проти священників У української

ний на єпископа Сквирського УАПЦ. З березня 1924 р. – архієпископ Полтавський. У 1927 р. Собором Одеської, Миколаївської та Херсонської епархіальних округ УАПЦ був обраний делегатом Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 р. Навесні 1929 р. переведений до м. Одеси.

¹ Вересня 1929 р. заарештований Одеським відділом ДПУ УСРР. Утримувався у в'язниці м. Одеси.

²⁴ лютого 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-КК УСРР до 8 років ув'язнення. Покарання відбував у Караганді, де у 1937 р. отримав додатковий термін – 10 років ув'язнення. Залинув у Карагандинському таборі.

²⁵ серпня 1989 р. реабілітований¹.

У справі зберігається творжнє фото Жевченка Ю. В.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 67098. – Т. 237. – Арк. 27–29; Спр. 76046-фп.

22. ЖОВНИЦЬКИЙ Пилип Якович

1888 р. н., уродженець с. Мала Нехвороща² (тепер – Машівського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта середня.

У 1906 р. закінчив двокласну учительську школу та призначений учителем в Єржівську³ церковнопарафіяльну школу. З весни 1907 р. працював учителем у с. Хма-

автокефальної православної церкви (1919–1938). – Ч. 2. – С. 313.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 944; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 639; Репрєсована УАПЦ. Політичні репрєсії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938). – Ч. 2. – С. 315–316.

² У документах іноді зазначена стара назва – «с. Мала-Нефорощанка» (рос.).

³ У документі записано нерозбірливо, вірогідно – «Єрживська», «Єржівська» (рос.).

рине Кобеляцького повіту. Навесні 1908 р. як «політично неблагонадійний» позбавлений права працювати учителем у двох повітах Полтавської губернії. У 1913 р. отримав дозвіл учителювати і до 1922 р. працював учителем у Свистунівській та Єржівській школах. У 1920 р. вступив до УАПЦ. У 1921 р. в с. Мала Нехвороща створив ініціативний гурток, який опікувався українізацією місцевої церкви. До гуртка увійшли члени місцевого осередку товариства «Просвіта» на чолі з учителем Сидоренком К. Н. За свідченнями Жовницького П. Я.: «У 1922 р. вдалося в с. Мала Нехворощанка провести в життя як українізацію церкви, так і захопити її до рук автокефальної громади»¹. У 1922–1929 рр. очолював парафіяльну церковну раду та керував хором². Сповідував українські національні ідеї та створення самостійної української держави. Виконував обов'язки секретаря земельної громади.

6 березня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР за обвинуваченням у «контрреволюційній діяльності, спрямованій проти радянської влади, та проведенні шовіністичної агітації». Упродовж березня 1929 р. заарештовані майже всі члени парафіяльної церковної ради с. Мала Нехвороща.

26 липня 1929 р. постановою особливої наради при колегії ОДПУ засуджений за ст. 58-10 КК РРФСР до 3 років позбавлення волі³.

¹ З протоколу допиту Жовницького П. Я. від 5 березня 1929 р. першим священиком УАПЦ у с. Мала Нехвороща став Самокіш (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76007-фп. – Арк. 77).

² У матеріалах справи Жовницького П. Я. також називають псаломщиком і навіть дяконом, проте, за його свідченнями, він лише керував хором та церковною громадою.

³ За справою проходили, крім уже названого Жовницького П. Я., священик Петров А. К. та члени автокефальної парафіяльної громади с. Мала Нехвороща: Резниченко Г. І., Резниченко Г. Л., Резниченко С. К., Попович Я. Є., Патока Т. Ф., Герасименко А. Д., Черкаський І. А., Харченко П. В., Скидан А. П.

Після закінчення терміну ув'язнення засуджений втруте. 23 травня 1932 р. постановою особливої наради при колегії ОДПУ за ст. 58-10 КК РРФСР¹ засуджений до 3 років заслання у Північний край.

24 січня 1990 р. реабілітований.

У справі міститься протокол допиту від 11 березня 1929 р., ексгноручно записаний Жовницьким П. Я. (арк. 86, автограф чорнилом), тюремна фотокартка Жовницького П. Я. та фотокартки його односельчан, засуджених одночасно з ним: Резниченка Г. І., Резниченка Г. Д., Резниченка С. К., Поповича Я. Є., Патюки Т. Ф., Герасименка А. Д., Харченка П. В., Скидана А. П.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76007-фп.

23. ЗІНЧЕНКО Іван Данилович

7 вересня 1900 р. н., уродженець с. Максакви (тепер – Менського району Чернігівської області), із заможної селянської родини, освіта початкова. Батько – Данило Леонтійович, 1863 р. н. Дружина – Тетяна Іванівна, 1900 р. н.², дочки – Анастасія, 1920 р. н. та Катерина, 1922 р. н., син – Іван, 1926 р. н.

Закінчив 4-класну сільську школу. У 1922 р. брав участь у створенні автокефальної церковної промади, служив диакном у с. Максакви³ (орієнтовно з 1922 р. до 1929 р.).

У 1929 р. був позбавлений виборчих прав як диакон УАШП. У 1936 р. за погане поводження з колгоспним конем засуджений до 3 місяців примусових робіт.

10 червня 1938 р. заарештований Менським райвідділом НКВС УРСР за «участь у контрреволюційній націоналістичній організації та проведення антирадянської

¹ Ст. 58–10 КК РРФСР відповідає ст. 54–10 КК УРСР.

² В деяких документах – 1898 р. н.

³ У протоколах допиту обвинувачений називає «хут. Максаківський» (рос.).

роботи серед населення». На час арешту працював у колгоспі «Червоні Лужки».

22 квітня 1939 р. постановою Чернігівського обласного суду засуджений за ст. 54-10, ч. 1 та ст. 29 п. «а», «б», «в» КК УРСР до 5 років ув'язнення з наступним позбавленням виборчих прав на 2 роки.

29 вересня 1939 р. постановою Цивільної колегії Верховного Суду УРСР Зінченко І. Д. був виправданий. Вироки Чернігівського обласного суду скасовано, а справу закрито.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75979-фп.

24. ІВАНИЦЬКИЙ Іван Іванович

1880 р. н., уродженець с. Зачепилівка (тепер – Кобеляцького району Полтавської області), українець, із родини діакона, освіта початкова. Брати – Микола та Григорій. Дружина – Софія Іванівна, син – Олександр, дочка – Ганна.

У 1929 р. засуджений за невиконання плану хлібозаготівлі. Наприкінці 1932 р. висвячений і призначений священником УПЦ у с. Засудля Чорнухинського району. 12 грудня 1932 р. заарештований СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УРСР як «член контрреволюційної організації, що ставить за мету повалення радянської влади шляхом озброєного повстання» (ст. 54-11 КК УРСР).

13 квітня 1933 р. постановою СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УРСР за недоведеністю обвинувачення слідство припинено, з-під вартви звільнений.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп. – Арк. 21, 22, 149, 150, 196.

25. ІВКО Василь Григорович

1897 р. н., уродженець м. Миргород на Полтавщині, українець, з козаської родини, освіта середня. Одружений.

У 1909 р. закінчив церковнопарафіяльну школу. Працював писарем земського начальника 4-ї дільниці м. Миргорода. У 1913 р. вступив до Гогольської художньо-промислової школи. 25 грудня 1915 р. (за старим стилем), навчаючись у 3-му класі, був заарештований за участь у «революційному драматичному туртку». У в'язниці провів 1 місяць.

Мешкав у с. Довгалівка на Лубенщині. По закінченні школи у 1918 р. викладав малювання у Баранівській семирічній початковій школі. Після того, як у червні 1923 р. школу було закрито, перейшов до м. Миргорода. На початку листопада захворів на катаральне запалення легень. Хвороба затяглася на 2 місяці, через тривалу перерву у роботі був виключений з учительської спілки.

На початку лютого 1925 р. висвячений у дякони УАЩ. Служив у Воскресенській церкві м. Миргорода. На початку жовтня 1925 р. висвячений у священника. Отримав парафію у с. Попівка, де прослужив з грудня 1925 р. до травня 1926 р. Повернувся до Воскресенської церкви м. Миргорода. У квітні 1928 р. зрікся сану.

23 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у проведенні роботи, спрямованої на створення самостійної України.

4 грудня 1930 р. особливою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст.ст. 54-2, 54-8, 54-10, 54-11 КК УСРР до 10 років позбавлення волі.

30 листопада 1989 р. реабілітований.

У списах зберігається торжнна фотокартка Ієвк В. Г. ПДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75689-фн.

26. ІЛГЯШЕНКО Аркадій Петрович

1894 р. н., уродженець с. Носелівка (на час арешту – Борзнянського району Конопольського округу), українець, з козацької родини, освіта середня. Одружений.

У жовтні 1911 р. закінчив залізничні курси в Санкт-Петербурзі. Був призначений технічним контролером на станції Вітебськ Риги-Орловської залізниці, де працю-

вав до квітня 1914 р. З 1 травня 1914 р. працював ділом на станції Могильов. У червні 1915 р. мобілізований до армії. Служив у Петрограді у Гвардійському залізничному полку. Після демобілізації в березні 1917 р. влаштувався завідувачем маневрів на залізниці у м. Попільськ, де працював до травня 1918 р. У травні повернувся на батьківщину в с. Носелівку. Очолив місцевий осередок товариства «Просвіта», який діяв у селі до 1922 р. З лютого 1920 р. до вересня 1922 р. навчався у Борзнянському технікумі садівництва, городництва та бджільництва.

У 1923 р. єпископом УАЩі Миколою Шираєм¹ висвячений у м. Ніжині у дякони. У цьому ж році єпископом УАЩі Марком Грушевським² у с. Головеньки висвячений у священника. Отримав призначення в автокефальну церкву у с. Шаповалівка. Постійно мешкав у Носелівці, а в Шаповалівці відправляв служби у святкові дні.

¹ Микола Ширай – єпископ Ніжинський (1922–1924) УАЩ. Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 950; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАЩ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 650; Репресована УАЩі. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 327.

² Грушевський Марко Федорович (1865–1938) – єпископ Волинський УАЩі з 1922 р., дослідник етнографії та старожитностей Читиринщини, родич М. С. Грушевського. 11 червня 1938 р. заарештований УДБ НКВС УСРР. Утримувався у Лук'янівській в'язниці. 9 серпня 1938 р. за посадовою особливості трійки УНКВС по Київській області засуджений до розстрілу. Вирок виконано 2 вересня 1938 р. Реабілітований 16 травня 1989 р. (ПДАГОУ. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 60513-фн). Кенюгаф М. Ф. Грушевському встановлено 1997 р. на могилі дружини та доньки Тамари на Лук'янівському кладовищі у Києві. Див. про нього: Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАЩі. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 638–639; Репресована УАЩі. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 315.

У 1928 р. зрікся сану, про що було опубліковано в газеті «Конотопській вісті».

Зарештований Конотопським відділом ДПУ не пізніше 1 вересня 1930 р.¹ Утримувався в Чернігівському ВУТРі. Обвинувачувався у націоналістичній діяльності, контрреволюційній агітації та участі в контрреволюційній бойовій повстанській організації.

20 січня 1931 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст.ст. 54-11, 54-2 КК УСРР до найвищої міри покарання.

31 травня 1939 р. реабілітований.

У справі є власноручні свідчення Гіляшенка А. П.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 67093-фп. – Т. 398.

27. ЦЕНКО Захар Якович

1876 р. н., уродженець с. Петрівка Вахмалцького повіту Чернігівської губернії, українець, із селянської родини, освіти початкова. Дружина – Агафія Андріївна, 1876 р. н., син – Микита, 1912 р. н., невістка – Марія Пимонівна.

Мешкав у с. Петрівка Вахмалцького повіту. З 1913 р. служив псаломщиком. З 1923 р. – священик місцевої парафії УАПЦ.

13 квітня 1938 р. зарештований Вахмалцьким районом відділенням НКВС УСРР. Обвинувачувався у проведених контрреволюційної агітації націоналістичного змісту та приналежності до антирадянської організації. Утримувався у в'язниці м. Конотопа.

2 березня 1939 р. засуджений виїзною сесією Чернігівського обласного суду за ст. 54-10, ч. 2, 54-11 КК УСРР до 7 років позбавлення волі у віддалених місцевостях СРСР з подальшим позбавленням виборчих прав на 3 роки. 20 травня 1939 р. за касаційною скаргою Іпен-

¹ Дати арешту у справі не вказано, проте перший допит проведено 1 вересня 1930 р. старшим уповноваженим Конотопського відділу ДПУ.

ка З. Я. ухвалою судової колегії у кримінальних справах Верховного Суду УСРР вирок змінено – визнаний винним лише за ст. 54-10, ч. 2 КК УСРР. Покарання відбував у Івдельтаборі Свердловської області.

10 лютого 1943 р. помер у місцях позбавлення волі (Івдельтабір) Свердловської області¹.

10 липня 1991 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75986-фп.

28. КАРПЕНКО Григорій Олексійович

20 квітня 1896 р. н., уродженець с. П'ятигірці (на час арешту – Лубенського району Полтавської області), українець, із заможної селянської родини, освіта середня. Брати – Василь та Микола, сестра – Демусенко Парасковія.

З 1922 р. до 1936 р. – священик УАПЦ (з 1930 р. – УПЦ). Служив у Воскресенському храмі м. Полтави. У 1930 р. був зарештований органами НКВС та звільнений без пред'явлення обвинувачення.

15 березня 1938 р. зарештований Полтавським обласним відділом НКВС. На час арешту працював у м. Полтаві помічником бухгалтера на заводі навчального приладдя, мешкав у м. Полтаві по вул. Панааса Мирного, 25.

23 квітня 1938 р. особливим трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст.ст. 54-8, 54-10, 54-11 КК УСРР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 2 червня 1938 р.

2 листопада 1959 р. реабілітований².

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75687-фп.

29. КАРПЕНКО Дмитро Степанович

1891 р. н., уродженець с. Мартинівка під Борзною на Чернігівщині, із селянської родини, освіта середня. Дру-

¹ За даними Головного інформаційно-аналітичного центру Міністерства внутрішніх справ Російської Федерації.

² Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 962.

жина – Ганна Миколаївна, 1899 р. н., дочки – Ліда, 1917 р. н., та Ростислава, 1922 р. н.

Протоіерей УАПЦ. Голова Конотопської окружної церковної ради. Мешкав у с. Підлишне Борзнянського району на Чернігівщині (тепер – Конотопського району Сумської області).

5 грудня 1925 р. заарештований Конотопським ок-
ружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався в анти-
радянській агітації.

1 лютого 1928 р. засуджений надзвичайною сесією
Харківського окружного суду за ст. 54-10 КК УСРР до
3 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

10 грудня 1992 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75990-фп.

30. КІЙЧЕНКО Олексій Іванович

19 травня 1887 р. н., уродженець м. Миргород на
Полтавщині, українець, із родини священика, освіта
неповна середня. Неодружений.

З 1922 р. до 1929 р. – священик УАПЦ у м. Мирго-
роді.

Уперше засуджений у 1929 р. за ст. 54-10 КК УСРР
до 3-х років позбавлення волі у справі «СВУ». Покаран-
ня відбував у соловецьких таборах до 1931 р. За станом
здоров'я ув'язнення було замінено вільним поселенням
із забороною проживати в низці районів. У 1932 р. по-
вністю звільнився.

Проживав у м. Миргороді на вул. Полтавській, 22.
Працював касиром промартілі інвалідів.

24 жовтня 1937 р. заарештований Миргородським
райвідділом НКВС УСРР. На час арешту – без певного
місця роботи. Утримувався у в'язниці м. Лубни Полтавсь-
кої області. Обвинувачувався у контрреволюційній діяль-
ності, як раніше засуджений та як колишній автоке-
фальний священик, який вів серед населення агітацію,
спрямовану на повалення радянського ладу.

2 грудня 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Пол-
тавській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР
до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Ви-
рок виконано 11 грудня 1937 р.

14 червня 1989 р. реабілітований¹.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76008-фп.

31. КЛИМКО Василь Степанович

1876 р. н., уродженець Катеринославської губернії, з
родини народного учителя, освіта середня. Дружина –
Серафима Олексіївна.

Закінчивши гімназію, у 1893 р. вчителював у Маріу-
польському повіті. 1896 р. виїхав до Санкт-Петербурга
та вступив до регентського класу придворної капели.
Отримавши звання регента-псаломщика, повернувся учи-
тельювати до Маріуполя. З 1899 р. до 1910 р. – вчитель
педагогічного училища в Олександрівському повіті.
З 1910 р. до листопада 1912 р. працював учителем співів
в Олександрівській гімназії. З 1912 р. – скаробник 283-го
піхотного Павлоградського полку. У 1915 р. через хво-
робу зарахований у резерв штабу Київського військово-
го округу. За три місяці відправлений на фронт. Служив
у 3-й автомобільній роті. У 1916 р. демобілізувався.
У 1917 р. здобував юридичну освіту, проте змушений
був покинути навчання через брак коштів. Відкрив у
м. Києві власну кондитерську крамничку, яку в 1919 р.
передав своїй компаньйонці та був зарахований ділово-
дом до штабу бронеколони Червоної армії. Близько 5-ти
місяців служив на бронепоезді як відповідальний за гоо-
подарчі справи. Повернувшись до Києва, торгував хлібом.
З 1920 р. до 1923 р. працював викладачем співів у гімназії
м. Козелець.

У 1923 р. єпископом Миколою Шираєм висвячений у
священника УАПЦ. З осені 1923 р. до весни 1924 р. мав

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. –
Т. 1. – С. 962.

літургійну практику у с. Петропавлівська Боршпалівка під Києвом. У 1924 р. приїхав до м. Коногоропа, де служив у церкві при кладовищі. У січні 1925 р. виїхав до с. Прохори Ніжинського округу. Власної парафії не мав.

12 січня 1926 р. заарештований Коногородським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у використанні церкви для ведення антирадянської агітації.

1 лютого 1928 р. постановою надзвичайної сесії Харківського окружного суду засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 3 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

10 грудня 1992 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75990-фп.

32. КОДИНЕЦЬ Михайло Антонович

1906 р. н., уродженець с. Контугнівка під Прилуками на Полтавщині, українець, освіта середня. Батько – Антон Михайлович, мати – Пелагея Григорівна. Брати – Мстислав, Йосип, Костянтин, Ярополк та Микола; сестри – Марія та Галина. Дружина – Христинна Йосипівна, сини – Антон та Ростислав, дочка Катерина.

Священик у с. Березогоча на Лубенщині.

27 листопада 1932 р. допитаний у Лубенському районному відділі ДПУ УСРР як обвинувачений. 12 грудня 1932 р. СІВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР виніс постанову про початок слідства, пред'явлення обвинувачення та утримання під вартою за «причетність до контрреволюційної організації, яка ставила за мету повалення радянської влади шляхом збройного повстання» (ст. 54-11 КК УСРР).

27 грудня 1932 р. постановою Харківського обласного відділу ДПУ УСРР за недоведеністю обвинувачення слідство припинено, з-під варти звільнений.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76008-фп. – Арк. 25, 26, 102.

33. КОЛЕНКО Андрій Васильович

17 серпня 1906 р. н., уродженець с. Івангород під Бахмачем (тепер – Ічнянського району Чернігівської області), українець, із селянської родини, освіта початкова. Мав сестру Олександру, 1912 р. н., братів – Павла, 1919 р. н., Івана та Олександра. Дружина – Пелагея Кіндратівна, 1911 р. н., син – Валдим, 1932 р. н.

У 1923 р. служив священиком української автокефальної громади в с. Максимівка на Полтавщині. Організатор громад УАЩ на Полтавщині.

У 1929 р. засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 3-х років позбавлення волі. Покарання відбував у солонечних таборах. Після закінчення терміну ув'язнення оселився у м. Полтаві, де впродовж 1935–1936 рр. служив священиком Воскресенської церкви.

1 листопада 1937 р. заарештований Полтавським обласним управлінням НКВС УСРР. Утримувався в тюрмі м. Полтави. На час арешту мешкав у м. Полтаві по Мазурівському провулку, 21. Працював кравцем у місцевій промисловій артілі. Обвинувачувався «у причетності до контрреволюційного автокефального руху, антирадянській діяльності та поширенні ідей націоналізму».

23 листопада 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. ст. 54-10, ч. 1, 54-11 КК УСРР до 10 років позбавлення волі.

30 листопада 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76010-фп.

34. КОНОНЕНКО Григорій Йосипович

1899 р. н., уродженець с. Карпилівка на Прилуччині (тепер – Срібнянського району Чернігівської області), українець, із родини дякона, освіта середня духовна.

У 1919 р. закінчив Полтавську духовну семінарію. З 1919 р. до 1921 р. служив дяконом у с. Чернеча Слобода Роменського повіту. У 1921 р. залишив церковну службу і до 1922 р. працював учителем в с. Чернеча Слобода.

У 1923 р. працював конторником, пізніше сторожем та розсаєльним у народному суді с. Устивиця на Миргородщині. У 1924 р. через хворобу змушений був звільнитися з роботи.

У 1925 р. єпископом Юрієм Жвєченком висвячений у священника УАПЦ. До 1929 р. служив священником у с. Федунка під Шипаками на Полтавщині. Напередодні арешту подав до місцевої газети заяву про зречення сану.

11 вересня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у «систематичному проведенні антирадянської агітації повінестично-петлорівського характеру, спрямованої на повалення радянського ладу».

24 січня 1929 р. за рішенням особливої наради при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до 3 років заслання у Північний край.

⁷ березня 1990 р. реабілітований¹.

ІДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76011-фн.

35. КОРДОН Максим Маркович

10 листопада 1901 р. н., уродженець с. Ягубець (тепер – Христинівського району Черкаської області), українець, із середняцької селянської родини, освіта середня. Батько – Марко Васильович, мати – Уляна Пантелеймонівна². Дружина – Марфа, 1904 р. н., дочки – Дариса, 1924 р. н., Ніна, 1925 р. н., та Олена, 1927 р. н.

До 1917 р. мешкав у с. Ягубець та займався хліборобством. У 1916 р. закінчив школу телеграфістів на ст. Христинівка. З 1917 р. – член «Просвіти». Наприкінці 1917 р. добровільно вступив до армії С. Петлюри, де служив телеграфістом. У 1918 р. повернувся до рідного села. У 1920 р. закінчив художньо-керамічну професійну шко-

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 964.

² Батьки померли в с. Ягубець. Мати – у 1916 р., а батько – у 1919 р.

лу в м. Умані. У 1922 р. мобілізований до Червоної армії та направлений у м. Алма-Ата. Під час перебування до місця служби втік¹. За допомогою підроблених військових документів повернувся додому. Займався сільським господарством та одночасно співав в українському хорі при сільському Будинку культури.

З 1923 р. до весни 1926 р. – священник УАПЦ у селах Христинівського району. У 1926 р. повернувся до хліборобства і став членом спілки робітників землі та лісу. У 1927 р. делегований на Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ, хоч на цей час вже не був священником².

У 1929 р. за підозрою в організації пожежі у радгоспі заарештований міліцією та направлений у Христинівський районний відділ НКВС УСРР. Утримувався 2 місяці та був звільнений з-під варти за недоведеністю звинувачення. Того ж року знову заарештований Христинівським районним відділом НКВС УСРР та за злісну несплату податків засуджений до 8-ми місяців примусових робіт. У цей час, щоб зменшити розмір податків, розлучився з дружиною, проте фактично продовжував жити з нею. Щоб уникнути примусової роботи – втік із села. Подався на Урал до м. Тройцька, де 4 місяці працював конторником товарної контори з розшуку вантажів. Згодом влаштувався на консервний завод табельником, а пізніше – рахівником. Восени 1930 р. виїхав до м. Владивостока, де 3 місяці працював чорноробом на рибній базі. Взимку 1931 р. повернувся до своєї родини у с. Ягубець. Весь час перебував від односельців, щоб запобігти арешту.

¹ За іншими відомостями – за місяць демобілізований через хворобу.

² Серед матеріалів цього Собору є мандат Максима Кордона за № 123, в якому вказано, що він був делегований як священник від Уманської округи УАПЦ, обраний Уманською округловою церковною радою // Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 555.

ту. Влітку 1931 р. виїхав із села до ст. Гайворон, де працював рахівником на бурякопункті. Наприкінці 1931 р. влаштувався рахівником до контори начальника ст. Гайворон. Пізніше – до відділу робітничого постачання залізниць, де працював до травня 1936 р. У 1933 р. для отримання паспорта провів низку підробок документів: умовив односельця продати йому за 3 крб. військовий квиток, одночасно склавши заяву про його втрату, сам вписав до нього своє прізвище; підкупивши працівників Ягубецької сільради, отримав фальшиву довідку про соціальне походження, а під час надання паспортів – навмисно залив їх мазутом і у підсумку – отримав паспорт.

31 травня 1936 р. заарештований транспортним відділом УДБ НКВС УСРР по Одеській області. На час арешту мешкав у м. Гайсин Вінницької області на вул. Соколовій, 7. Обвинувачувався як колишній член організації «Просвіта» та колишній священник УАПЦ.

14 вересня 1936 р. лінійним судом Південно-Західної залізниці засуджений за ст.ст. 54-10 та 68, ч. 2 КК УСРР до 5 років позбавлення волі та 5 років обмеження у громадянських правах.

31 травня 1935 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75664-фп.

36. КОРСУНСЬКИЙ ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

27 серпня 1898 р. н., уродженець с. Піщане Полтавського повіту (тепер – Куремненчупького району Полтавської області), українець, освіта середня. Дружина – Віра Іванівна, 1901 р. н., син – Всеволод, 1921 р. н., дочки: Наталка, 1923 р. н., Любов, 1924 р. н., Яніслава, 1926 р. н.

Закінчив сільську школу. У 1907 р. вступив до Полтавського духовного училища, у 1914 р. – до Полтавської духовної семінарії. 1918 р., не закінчивши семінарії, вступив на фізико-математичний факультет Київського університету. Проте за власним бажанням залишив навчання. З вересня 1918 р. до весни 1923 р. працював

викладачем у початковій школі с. Піщане. Викладав німецьку та російську мови, математику і природознавство.

У 1923 р. висвячений у священника УАПЦ. З 14 вересня 1923 р. – священник Свято-Троїцької церкви с. Диканька Полтавського округу. З 8 вересня 1925 р. переведений до с. Крюків Посад, де став настоятелем місцевого Хрестовоздвиженського храму. Одночасно виконував обов'язки благочинника Крюківського району. У 1927 р., як представник Полтавської церковної округи, брав участь у роботі Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 року¹.

1 червня 1929 р. заарештований Куремненчупьким окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у проведених націоналістичної антирадянської агітації та антисемітизмі.

28 жовтня 1929 р. засуджений особливою нарадою при колегії ОДПУ за ст. 58-10 КК РРФСР до 3 років позбавлення волі. Покарання відбував на Соловках.

24 серпня 1989 р. реабілітований.

У справах зберігається фотокартка Корсунського Ю. М.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76012-фп.

37. КОХНО МИКИТА ПРОКОПОВИЧ

29 вересня 1895 р. н., уродженець с. Лебедин (тепер – Шполянського району Черкаської області), із селянської родини², освіта духовна. Дружина – Віра Василівна³,

¹ Серед матеріалів цього собору є мандат Ю. М. Корсунського за № 71, виданий Полтавською округовою церковною радою на ім'я священника Юрія Миколайовича Корсунського. Але серед делегатів він помилково був зареєстрований як Сергій, а не Юрій. Див.: Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 546.

² У справі є відомості, що його батько був працівником цукрорафінального заводу.

³ Працювала санітаркою стоматологічної амбулаторії у м. Харкові. Авторка спогадів про свого чоловіка священника Микиту Кохна. Див.: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 456–458.

1901 р. н., сини – Валентин¹, 1923 р. н., Тарас, 1924 р. н., дочка – Катерина, 1926 р. н. Брат – Арсеній Прокопович².

Закінчивши сільську школу, співав у хорі та навчався у двокласному училищі при Києво-Печерській лаврі. Потім вступив до Київської духовної семінарії, яку закінчив у 1917 р. Повернувся на батьківщину, займався репетиторством, з початку 1918 р. чителював у сільських школах. Очолював хоровий гурток при місцевій «Прогресивній».

З 23 липня 1922 р. – священик УАПЦ. Виявлений епископом Іваном Павловським³, з яким був знайомий з юнацьких років. У 1927–1930 рр. – настоятель Третього собору⁴ в м. Зінов'євську (тепер Кіровоград) і голова

¹ У травні 1997 р. звертався із заявою про ознайомлення з архівною кримінальною справою стосовно батька. На той час мешкав у Сполучених Штатах Америки – 3889 VAREBARU LN. NORTH ROYAL, FL. USA 34287-7251 (арк. 123). У 1970–1980-х рр. очолював у США Українське Православне Братство ім. митрополита Василя Липківського.

² У довідці Лебединської сільради від 5 січня 1936 р. зазначено, що Кохно Арсен «до Революції служив при київському митрополиті» (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75972-фп. – Арк. 23).

³ Павловський Іван Данилович (1893–1937) – митрополит Української Православної Церкви, редактор часопису УАПЦ «Перква і життя». Заарештований у 1936 р. і висланий до Казахстану. Останній раз заарештований 30 липня 1937 р. і розстріляний у м. Білгороді 9 грудня 1937 р. за рішенням трійки при Управлінні НКВС по Курській області. Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 943–944; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 645; Репрезова на УАПЦ. Політичні репресії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 321–322.

⁴ Традиційна назва храму, побудованого у 1805–1812 рр. коштом грецької громади м. Єлисаветграда (у 1924–1934 рр. – м. Зінов'євськ). У 1927–1930 рр. належав УАПЦ. Нині – кафедральний Собор Свято-Різдва Пресвятої Богородиці. За всю його історію тут ніколи не припинялись богослужіння.

Церковної округової ради УАПЦ. Делегат Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 року¹. Із січня 1932 р. служив у Софійському соборі в Києві, а з червня 1932 р. – у Воскресенському соборі в Харкові². З весни 1935 р. – священик церкви с. Солоничівка Харківського району Харківської області.

11 січня 1936 р. заарештований Харківським обласним управлінням НКВС УСРР. Обвинувачувався в тому, що, знаючи про терористичні висловлювання свого оточення, не повідомив про це органам влади.

На час арешту мешкав у м. Харкові на вул. Пролеткульту, 39³.

29 березня 1936 р. спеціальною колегією Харківського обласного суду засуджений за ст. 54-12 КК УСРР до 3 років позбавлення волі. Покарання відбував поблизу ст. Вяземська Харківського краю, де був знову засуджений до 25 років без права листування. 12 серпня 1991 р. реабілітований.

У справі зберігається реєстраційна картка «службовця культури» Кохна М. П. та протокोल допиту Бржоснівського во В. Й. – епископа УПЦ м. Харкова.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75972-фп.

¹ Текст мандата священика Микити Кохна за № 214, делегованого Шевченківською округовою церковною радою, уміщено серед матеріалів цього собору: Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 570.

² В тексті цієї довідки курським виділено неофіційні відомості, викладені у листі родича Кохна М. П. – Колісника Василя Трохимовича. (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75972-фп. – Арк. 124).

³ В одній кімнаті з ним мешкав Кухаренко Андрій Опанасович. Обшук у них було проведено одночасно та складено один протокол. Кохна М. П. та його дружини вдома не було, його затримали на іншій квартирі та вчинили лише особистий обшук.

38. КРИВЧУН Митрофан Максимович

1896 р. н., уродженець с. Ковалі (на час арешту – Чорнухінського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта початкова. Мати – Євдокія Євграфівна. Дружина – Христіна Климентіївна. Дочки – Ганна та Віра. Сини – Олексій, Володимир та Андрій.

У 1915 р. призваний на дійсну військову службу. Після демобілізації у 1917 р. повернувся до с. Ковалі. З 1917 р. до 1927 р. займався сільським господарством. Брав участь у роботі місцевого осередку товариства «Прогресивта», де керував драматичним гуртком. Одночасно працював секретарем КНС, був членом президії волвиконкому, завідував відділом соціального забезпечення, профкомом та ЗАГСом.

У 1927 р. висвячений у священники УАПЦ. У 1928–1929 рр. служив у с. Снітін на Лубенщині. На час арешту служив у церкві с. Окіл на Лубенщині.

У 1929 р. був засуджений за неслугату податків (ст. 58 КК УСРР) до 6 місяців примусових робіт.

12 грудня 1932 р. заарештований СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР.

28-29 квітня 1933 р. постановою судової трійки при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до 10 років позбавлення волі.

10 березня 1992 р. реабілітований.

У справі містяться свідчення Кривчуна М. М. від 31 грудня 1932 р., в яких описані його стосунки зі священниками Богдановичем А. П., Середюю Я. В., Поцянуном С. С. тощо (рукопис оліцезм, арк. 103–108).

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп.

39. КРОТЄВИЧ Костянтин Максимович

1872 р. н., уродженець с. Жукравка Звенигородського повіту Київської губернії (тепер – Полтавського району Черкаської області), українець, з родини сільського священника, освіта вища. Батько – Максим Євсейович. Мати – Єфросинія Володимирівна (у дівоцтві Корчинська). Бра-

ти – Микола¹, Володимир² та Євген³. Сестри – Віра, Ніна та Началія. Розлучений.

Архієпископ Лубенський та Миргородський УАПЦ. У 12-річному віці втратив батька. Мати, опікуючись освітою дітей, під впливом свого родича, українського письменника І. Нечуя-Левицького, почала займатись літературою. В українському журналі «Зоря» було надруковано її оповідання.

Закінчив III-ю Київську подільську гімназію⁴. У 1892 р. вступив на юридичний факультет Київського університету Св. Володимира, який закінчив 1897 р. Під час навчання працював помічником директора студентського церковного хору при університетській церкві Св. Миколая.

До 1917 р. працював спочатку «судовим діячем» у суді, адвокатом, а згодом прокурором Полтавського окружного суду. Був делегатом єпархіального з'їзду духовенства і мирян Полтавщини. Після 1917 р. брав участь у роботі Полтавського центрального осередку «Прогресивта». Був одним з фундаторів української гімназії ім. І. Котляревського. Працював у бібліотеці при історико-філологічному факультеті Полтавського педагогічного інституту. Опікувався розвитком бібліотечної справи у м. Полтаві. При Наркоматі освіти відповідав за ведення бібліотечної справи у Полтавському окрузі. Очолював Полтавське правниче товариство⁵. Автор численних статей про пе-

¹ Також священник, на час арешту К. Кротевича вже помер.

² На час арешту К. Кротевича – священник в Уманському повіті.

³ Український письменник, помер 1968 р. у Києві.

⁴ Навчався разом із Черняхівським – майбутнім лікарем та чоловіком української письменниці Д. Старийської. Черняхівської. Разом із ним мешкав у його тітки – Марії Іванівни.

⁵ Полтавське правниче товариство ставило за мету повернення до використання у правничій практиці стародавньої термінології. У 1917 р. товариство видало невеликий правничий словник, доповнений і перевиданий у 1918 р. та у 1919 р. Ним правники користувались до 1926 р., аж поки Всеукраїнська академія наук видала інший словник.

ребіг церковного і національно-державного життя України, надрукованих у полтавських і київських часописах. Співпрацював із професором Володимиром Щепотьєвим, який очолював роботу національної спрямованої полтавської інтелігенції. У міському клубі Полтави читав публічні лекції з українознавства та історії Церкви. У 1920 р. – член «Українського церковного братства на Полтавщині».

З 1918 р. був помічником і дорадником Полтавського архієпископа Парфенія (Левницького). У 1921 р. висвячений у священника УАПЦ. Служив священником у Різдва-Богородицькій церкві м. Полтави. На церковному Соборі Київщини 22–26 травня 1921 р. був обраний кандидатом на висвячення в єпископи¹. 29 травня 1921 р. підвищений до сану протоієрея. Був делегатом Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 14–30 жовтня 1921 року.

Його дружина, Лариса Іванівна, була проти його висвячення у священника. Вона ходила до архієпископа Парфенія (Левницького) з протестами проти вибору чоловіка. Коли ж він таки прийняв сан священника – стала шукати собі роботу, послідовно розпродувала речі, готуючись до відокремленого життя. Нездовзі залишила Полтаву та переїхала до Києва. Під час розірвання шлюбу заявляла, що розлучається з чоловіком переважно через його релігійні переконання, а вихованням дітей займатиметься самостійно. Пізніше Куролевич К. М. одружився вдруге – з Марією Олександрівною Щепотьєвою.

Після смерті архієпископа Полтавського Парфенія (у січні 1922 р.), у березні 1922 р. обраний єпископом Полтавським УАПЦ. У жовтні 1923 р. тимчасово заміняв архієпископа УАПЦ Степана Орлика. Декілька місяців

¹ Перший Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ 14–30 жовтня 1921 року: документи і матеріали. – С. 474.

служив у Житомирі, а потім переїхав до Вінниці, де замінив Іоанна Теодоровича, який у 1924 р. виїхав до Америки. З 1924 р. – архієпископ Вінницький на Поділлі. У 1925 р. за дорученням митрополита Василя Липківського та на запрошення Семиріченської церкви виїхав до Семиріччя (Казахстан). певний час перебував в Алма-Аті та інших містах Середньої Азії, в яких були українські парафії¹. У 1927 р. повернувся до Вінниці. Був делегатом Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 року². З 1928 р. – єпископ Лубенський.

8 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським окружним відділом ДПУ УСРР за антирадянську агітацію. На час арешту мешкав у м. Лубнах по вул. Драгоманівській, 6. Утримувався у ВУПРІ № 7 м. Лубни. 14 листопада 1929 р. звільнений під підписку про невиїзд.

У червні 1931 р. за постановою СПВ ДПУ УСРР справу стосовно Куролевича К. М. було припинено³.

У справі життєвця власноручна заява Куролевича К. М., зацитуєного 16 жовтня 1929 р., а також власноручно складений протокол допиту від 10–12 жовтня 1929 р. з відомостями про його життя, діяльність, стосунки із знайомими тощо.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76014-фп.

¹ Див. докл. про цю поїздку: Зінченко А. Ієрархи Української Церкви. Митрополит Микола Борецький. Архієпископ Кослянтин Куролевич. Митрополит Іван Павловський. – К.: Українська видавнича спілка, 2003. – 136 с.

² Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 565.

³ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. I. – С. 944–945; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 641; Репресована УАПЦ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938). ... – Ч. 2. – С. 317.

40. КУПРАШ Степан Якович

1903 р. н., уродженець с. Наумовщина Пензенської губернії (Росія), українець¹, із козаської родини², освіта середня. Брати – Василь, Іван, Петро, і ще мав старшого брата, ім'я якого не вказано. Двоє з братів мешкали за кордоном: Василь – у Франції, Іван – у Польщі, Петро вчителював в Овруцькому районі, а старший брат мешкав на батьківщині – в с. Наумовщина Пензенської губернії.

У 1921 р. закінчив Воронізьку гімназію в Чернігівській губернії та вступив до Київського інституту народної освіти й одночасно на Пастирські курси при ВПЦР. Після 1-го курсу інституту у сані дякона УАПЦ в 1922 р. повернувся до Воронежа. У 1923 р. був висвячений у священника УАПЦ. Служив священником церкви с. Сім'янівка Конолопського району Конолопського округу (нині – Сумській області).

31 січня 1929 р. заарештований СПВ Конолопського окружного відділу ДПУ УСРР. Обвинувачувався у поширенні антирадянської агітації, стосовно того, що «радянська влада знищує і в্রেппі-реппі знищить українську церкву». Закликав молитися за Українську Церкву, бо вона прагне створення самостійної України. Також обвинувачувався у незаконному зберіганні вогнепальної зброї. 14 лютого 1929 р. засуджений Конолопським окружним судом за ст. 54-10, ч. 2 КК УСРР до 3 років позбавлення волі з обмеженням у правах за пп. «а», «б», «в» ст. 29 КК УСРР на 2 роки.

27 червня 1991 р. реабілітований.

У справі зберігається фотокартка його брата Івана; дві поштові листівки, одна з яких написана латиською мовою (автор невідомий), а друга українською мовою від епископа Конолопського і Глухівського Володимир; лист брата Петра від 21 січня 1926 р.; два листи Степана Купраша.

¹ За деякими документами – «росіянин» (арк. 60).

² За деякими документами – із куркулів Пензенської губернії (арк. 42).

раша до братів Івана та Василя від 29 січня 1929 р.; візитка із францuzькою адресою Василя.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75959-фл.

41. КУХАРЕНКО¹ Андрій Опанасович

15 червня 1898 р. н., уродженець с. Берестечко (тепер – Дубнівського району Волинської області), українець, з родини певця, освіта початкова. Дружина – Марія Степанівна. Діти – Євген, 1922 р. н., Людмила, 1924 р. н., Анаголій, 1926 р. н. Брат – Ієдлор, сестри – Варвара Саленко (чи Салова), Ганна Прокопчук, мешкали в Берестечку на Волині.

До 1919 р. жив у монастирі в Харкові, співав у хорі. З 1922 р. був дяконом у церквах сіл Верхня Писарівка та Рубіжне Вовчанського району. З 1925 р. до 1935 р. – священник УАПЦ (з 1930 р. – УПЦ), служив у Покровській церкві у с. Вільшани Харківської області. Після закриття церкви у вересні 1935 р. проживав у м. Харкові та працював теслею.

9 січня 1936 р. заарештований Харківським областним управлінням НКВС УСРР. Обвинувачувався в агітації проти колгоспного будівництва та підробіці документів.

28 березня 1936 р. засуджений спеціальною колегією Харківського обласного суду за ст.ст. 54-10, ч. 1, 68 ч. 2 КК УСРР до 4 років позбавлення волі з обмеженням у правах на 3 роки.

20 квітня 1990 р. реабілітований².

У справі зберігаються вилучені три обшукі чисті бланки зі штампками та печатками різних установ і політичне розміром 40×85 см з вишитим написом «БОЖЕ, ВЕЛИКИЙ, ЄДИНИЙ, НАШУ ВКРАЇНУ ХРАНИ!».

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75707-фл.

¹ До 1922 р. тричі змінював прізвище: спочатку прізвище Кухаренко змінив на Кухарук, Кухарук – на Кухарюк, Кухарюк – знову на Кухаренко.

² Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 967.

42. ЛАЗАРЕНКО Феофан Іванович

29 вересня 1897 р. н., уродженець с. Прохори (на час арешту – Комарівського району Чернігівської області), українець, із заможної селянської родини, освіта початкова. Дружина – Параска Миколаївна, 1902 р. н., сини – Юліан та Мстислав. Брати – Іван, Федір, Василь, Никифор та Андрій.

З 1921 р. активний учасник організації «Просвіта». 31 березня 1923 р. єпископом Миколою Шираєм висвячений у дякони УАПЦ. У 1924 р. зрікся сану дякона та займався власним господарством. Щоб уникнути розкуркулення, вступив до колгоспу ім. Куйбишева у с. Прохори. Працював рахівником та помічником бухгалтера колгоспу.

9 травня 1938 р. заарештований Комарівським районним відділенням НКВС УРСР. Обвинувачувався у причетності до антирадянської української націоналістичної організації.

31 березня 1939 р. судовою колегією Чернігівського обласного суду за ст. 54-10, ч. 1 КК УРСР засуджений до 3 років позбавлення волі та 2 років обмеження у правах. 12 жовтня 1990 р. реабілітований.

У справі є протоколи допитів мешканців с. Прохори, в яких ідеться про приїзд до села житрополита УАПЦ Василя Липківського на відкриття автокефальної церкви.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75978-фп.

43. ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Іполит Лужич

1896 р. н., уродженець с. Шляхове Валгівського повіту на Поділлі, українець, із родини священника, освіта середня. Одружений. Мав двох дітей.

З 1922 р. до 1926 р. – священник УАПЦ. З 1924 р. – священник-благочинник Свято-Троїцької церкви м. Градизька. У 1925 р. притягувався до кримінальної відповідальності за «порушення декрету про відокремлення церкви від держави» – освячення полів. На час арешту

мешкав та вчителював у с. Ордівцях Харківського округу.

15 грудня 1929 р. заарештований секретним відділом ДПУ УСРР. З м. Харкова у супроводі спецохорони направлений до м. Куряченчука у розпорядження Куряченчуцького окружного відділу ДПУ УСРР.

Обвинувачувався у антирадянській діяльності, створенні при Градизькій автокефальній церковній громаді нелегального контрреволюційно налаштованого гуртка молоді.

4 лютого 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР за ст. 54-11 КК УСРР засуджений до 10 років позбавлення волі. Покарання відбував на Соловках.

31 жовтня 1989 р. реабілітований.

У справі є записка Левандовського І. Д. від 23 грудня 1929 р. та дві скарги від 6 липня 1930 р. (автографи).

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75999-фп.

44. ЛЕВЧЕНКО Іван Пилипович

1895 р. н., уродженець с. Будище (тепер – Коногородського району Сумської області), українець, з родини теслі, освіта початкова. Мати – Федора, брати – Андрій, Федір, Павло та Олексій. Неодружений.

З дитячих років займався хліборобством та допомагав батькові у телярстві. У 1923 р. єпископом Марком Грушевським в Коногороді був висвячений у дякони УАПЦ. Продовж 7–8 місяців мав літургійну практику у с. Вишеньках. Восени 1924 р. призначений дяконом у церкву с. Мартинівка Плисківського району Ніжинського округу.

30 жовтня 1925 р. заарештований Конотопським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався в проведеному антирадянській агітації: роз'яснював парафіянам, що завданням вчення УАПЦ є визволення українського народу.

25 січня 1926 р. звільнений під підписку про невиїзд.

1 лютого 1928 р. надзвичайною сесією Харківського окружного суду засуджений за ст. 54-10 ч. 1 КК УСРР до 2 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Обвинувачувався у проведенні антирадянської агітації.
10 грудня 1992 р. реабілітований.

У справі зберігаються підписні листи парафіян УАШЦ с. Мартинівка про звільнення з-під арешту дякона Левченка І. Ф. та священника Карпенка Д. С.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75990-фп.

45. ЛИПКІВСЬКИЙ ВАСИЛЬ КОСТЯНТИНОВИЧ

1864 р. н., уроженець с. Попудні на Київщині (тепер – Монастирищенського району Черкаської області), українець, освіта вища духовна¹.

Архієпископ, перший митрополит Київський і всієї України Української Автокефальної Православної Церкви, редактор і автор низки статей часопису УАШЦ «Церква і життя», автор перекладів українською мовою Божественної літургії Св. Іоанна Золотоуста, богослужбових книг, проповідей, історичних праць про Українську Церкву, епістолій².

З 1873 р. до 1879 р. навчався в Уманському духовному училищі, у 1884 р. закінчив Київську духовну семі-

¹ У цій справі немає відомостей про родинне життя митрополита УАШЦ Василя Липківського (його батьком був липовецький священник Костянтин Липківський). Був одружений з Параскою Олександрівною. Діти: Іван (1892–1937), Марія (1894–1987), Костянтин (1895–1942), Ганна (1897–1964), Валеріан (1899–1941), Олесь (1903–1985), Тетяна (1908–1987). Див. докл.: *Зінченко А. Л.* Визволення вирую. Життя і діяння митрополита Василя Липківського. – К.: Дніпро, 1997. – 423 с.

² Див. про нього: Мартинівка Українських Церков. – Т. І. – С. 942–943; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАШЦ, 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 641; Пресована УАШЦ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 317–318.

нарію та вступив до Київської духовної академії, яку у 1899 р. закінчив із ступенем кандидата богослов'я.

У 1890 р. призначений на посаду законовчителя Черкаської гімназії. У 1891 р. висвячений у священника. З 1892 р. – настоятель Липовецького собору, інспектор церковних шкіл Липовецького повіту. У 1903 р. – директор Київської церковно-вчительської школи, протоієрей. Голова Київського єпархіального з'їзду, який проходив весною 1917 р. У листопаді 1917 р. закликав Братство Воскресіння, яке перетворилося на Всеукраїнську православно-церковну раду. Учасник Всеукраїнського Православного Церковного Собору 1918 р. Під час в'їзду Симона Петлюри до Києва 21 грудня 1918 р. вітав його на Софійській площі урочистою промовою. 9 (22) травня 1919 р. очолив першу українську службу Божу в Микільському військовому соборі на Печерську. З липня 1919 р. – настоятель собору Св. Софії. На Соборі Київщини 22–26 травня 1921 р. як член Президії ВПЦР був обраний до складу Київської губернiальної церковної ради і рекомендований на висвячення у єпископи. 23 жовтня 1921 р. у великому соборі Св. Софії київської висвячений на митрополита Київського і всієї України. Висвячення здійснено у незвичайний спосіб – без участі єпископів, але через покладання рук священників у віяварі, а потім і всіх присутніх (пресвітерська хіротонія) делегатів Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору 14–30 жовтня 1921 р. Був на цій посаді до Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАШЦ 17–30 жовтня 1927 р.

29 жовтня 1937 р. заарештований Управлінням державної безпеки НКВС УСРР. Обвинувачувався за ст.ст. 54-10, 54-11 КК УСРР як «керівник антирадянської фашистської організації українських церковників». Протягом слідства утримувався в Лук'янівській в'язниці. На час арешту проживав у Києві в Олександрівській слободі на вул. Дачній, 8.

20 листопада 1937 р. трійкою при Київському облуправлінні НКВС УРСР засуджений до розстрілу. Вирок виконано 27 листопада 1937 року¹.

23 травня 1989 р. реабілітований.

ЦДАГО України. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 65685-фл.

46. ЛОБОДІНА Євгенія Іванівна

1904 р. н., уродженка м. Зернове на Чернігівщині, із родини службовців – почесних громадян, освіта середня. Батько – Іван Васильович, 1873 р. н., мати – Одарка Василівна, 1879 р. н., сестра, 1912 р. н.². Неодружена.

Діловод за фактом. У 1926 р. стала парафіянкою парафії УАШЦ Воскресенського собору м. Полтави. У 1927 р. обрана секретарем парафіяльної церковної ради. Збирала пожертви для допомоги заарештованим діячам УАШЦ та їхнім родинам. Намагалася серед жінок-парафіянок створити об'єднання, яке б опікувалося «збільшенням матеріальної допомоги УАШЦ та її діячам» (сестрицтво). Пропагувала ідеї створення незалежної української держави. 10 вересня 1929 р. заарештована Полтавським окружним управлінням ДПУ УСРР за «шпівнісичну агітацію, спрямовану проти радянської влади та її заходів». На час арешту мешкала у м. Полтаві по вул. Київський вокзал, 2. 24 січня 1930 р. особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР засуджена за ст. 54-10 ч. 1 КК УСРР до 3 років концтаборів.

7 березня 1990 р. реабілітована.

У справі міститься зава Є. Лободіної до Полтавського окружного прокурора від 27 серпня 1929 р. (автограф) та

¹ Матеріали цієї архівно-кримінальної справи опубліковано: Репресована УАШЦ. Політичні репресії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 189–237 (Розділ VIII. Документи з архівної кримінальної справи на митрополита УАШЦ Василя Липківського. 1937–1989 рр. Док. №№ 169–181).

² Їм'я сестри записано нерозбірливо, можливо, Валентина.

протокол допиту від 10 листопада 1929 р., власноручно написаний обвинуваченою.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76016-фл.

47. ЛЯХНО Опанас Петрович

1877 р. н., уродженець с. Великі Сорочинці (генер – Миргородського району Полтавської області), українець, із родини заможних козаків, освіта середня. Одружений.

До 1911 р. працював учителем народних шкіл Миргородського повіту. У 1901 р. став дяконом та регентом церкви у с. Мальцях Миргородського району. У 1905 р. захопився революційним рухом, допомагав організації «хрест'янських союзів» і лише випадково не був заарештований. У 1911 р. закінчив Полтавську духовну семінарію та був висвячений на священика. Служив у с. Сакуновій Слободі Роменського повіту, з 1915 р. – у с. Хитцях Гадяцького повіту. Після скінчення царату став правити церковну службу українською мовою. Обирався заступником голови повітової ради робітничих, селянських і солдатських депутатів. За два місяці після закінчення Української Центральної Ради на повітовому з'їзді обраний членом Центральної Ради від Гадяцького повіту. Був делегатом Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАШЦ 14–30 жовтня 1921 р. З 1922 р. – священик у с. Маді Сорочинці, де прослужив близько трьох років та перейшов до слободи Котельви Полтавського округу. З літа 1929 р. – священик Свято-Троїцької церкви у м. Миргороді.

23 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у використанні УАШЦ для ведення боротьби за самостійність України.

15 лютого 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст.ст. 54-2, 54-8, 54-10, 54-11 КК УСРР до 10 років позбавлення волі.

20 листопада 1989 р. реабілітований¹.

¹ Див. про нього: Маргірологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 969.

У строєві зображається торжество фотокоратка священиків; поєвідка, що Дячко О. П. є членом УПР від Весукурїнської Ради селянських депутатів Гадяцького повіту; квітток на У-й Губерніальний селянський з'їзд 5–6 грудня 1917 р.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75689-фп.

48. МАЛІНОВСЬКИЙ Петро Миколайович

27 червня 1905 р. н., уродженець с. Тишки (на час арешту Лубенського р-ну Полтавської області), українець, син дякона, освіта середня. Батько – Микола Петрович, мати – Дар'я Петрівна, брат – Ісак, сестри – Катерина та Ганна. Дружина – Ганна Василівна, 1907 р. н., син – Микола, 1927 р. н., та дочка – Євдокія, 1929 р. н. Диякон с. Снітин¹. На початку 1932 р. висвячений у священники УПЦ. З весни 1932 р. – священник Миколаївської церкви с. Сенча Чорнухинського району Полтавської області.

У 1931 р. знаходився під слідством за ст. 57 КК УСРР. 12 грудня 1932 р. заарештований СПВ Харківського обласного відділу НКВС УСРР.

28–29 квітня 1933 р. судового трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до 3 років позбавлення волі.

Після повернення з ув'язнення мешкав у м. Лубнах Полтавської області.

26 квітня 1938 р. заарештований Лубенським райвідділом НКВС УСРР.

29 квітня 1938 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст.ст. 54-10, 54-11 КК УСРР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 3 червня 1938 р.

10 березня 1992 р. реабілітований за першою судимістю від 28–29 квітня 1933 р.

¹ Ці відомості містяться у свідченнях священника Кривчуна М. М. Очевидно, йдеться про с. Снітин Лубенського району (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп. – Арк. 106).

11 квітня 1938 р. реабілітований за другою судимістю від 29 квітня 1938 р.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп; 76017-фп.

49. МЕДВЕДЄВ Юхим Филімонович

15 жовтня 1892 р. н., уродженець м. Лубни на Полтавщині, українець, із міщанської родини, освіта середня. Дружина – Ксенія Григорівна; син – Микола, 1937 р. н. До 1925 р. працював учителем у с. Кононівка Лубенського району Лубенського округу. Брав участь у створенні місцевого осередку «Просвіти». У 1925 р. висвячений у дякони УАЩС. З 1927 р. – священник у с. Перевинці Драбівського району. У 1935 р. переїхав із с. Засулля до с. В'язівка, де працював фельдшером та завідував місцевою амбулаторією.

16 квітня 1938 р. заарештований Лубенським райвідділом НКВС УСРР. Утримувався у в'язниці м. Лубни.

29 квітня 1938 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст.ст. 54-10, 54-11 КК УСРР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 3 червня 1938 р.

11 квітня 1958 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76017-фп.

50. МОВЧАН-МОРГУНЕНКО Яким Каленикович

1885 р. н., уродженець с. Бутівці (тепер – Хорольського району Полтавської області), українець, із родини тесляра, освіта середня. Дружина – Парасковія Максимівна, 1884 р. н., сини – Пилип, 1905 р. н., і Йосип, 1912 р. н.; донька – Марія, 1911 р. н.

З дитинства співав у церковному хорі. Чотири роки навчався на писарських курсах при волосному управлінні в с. Нововарамівка Хорольського району. Дружився у 1902 р. (за іншими відомостями – 1903 р.). До 1906 р. мешкав у с. Бутівці. З 1906 р. перебував на дійсній військовій службі, служив батальйонним писарем. У

1909 р. демобілізований, до 1914 р. займався хліборобством. У 1914 р. зарахований писарем у повітове управління військового начальника. У 1918 р. мешкав у м. Харкові. З початку 1919 р. і до травня 1919 р. працював касиром в Хорольській міській управі. У травні 1919 р. переїхав до Києва, де мешкав його брат. Працював писарем у Київському управлінні Центральних морських кооперативів. У вересні 1919 р. переїздить до м. Лубни. Тут до вересня 1922 р. працював касиром у соціалістичному банку. У Лубнах був висвячений архієпископом Олександром Ярепенком на священника УАПЦ. У цьому ж 1922 р. почав служити в церкві с. Березняки Хорольського району.

13 лютого 1933 р. заарештований Харківським областним відділом ДПУ УСРР «за приналежність до контрреволюційної організації».

4 липня 1933 р. особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до заслання у Казахстан терміном на 3 роки.

8 серпня 1939 р. реабілітований¹.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76040-фп.

51. МОСТОВИЙ Сергій Устимович

25 вересня 1883 р. н., уродженець с. Поділ (генер – Срібнянського району Чернігівської області), українець, із незалежної селянської родини, освіта середня. Дружина – Людімила, 1901 р. н., дочки – Ніна, 1925 р. н., та Клавдія, 1929 р. н.; син – Юрій, 1930 р. н.

З 1892 р. навчався в сільській школі, працював за наймом у різних господарствах.

1904 р. вступив на військову службу в м. Острог Волинської губернії, у травні 1905 р. направлений у Маньчжурію, де пробув до березня 1906 р. У Маньчжурії почав виконувати функції псаломщика у полковій церкві. Залипивши військову службу, повернувся додому і навчався в сільській школі.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 971.

прикінці 1909 р. призначений псаломщиком у с. Болмаши. 1911 р. перевівся у с. Михайлівку Золотоніського повіту. У 1914–1918 рр. служив у полковій церкві, у 1918–1923 рр. – дяконом с. Михайлівки. 1924 р. висвячений у священника УАПЦ. З 1927 р. до березня 1937 р. – священник у с. Хоружівка Недригайлівського району (тепер Сумська область).

14 вересня 1937 р. заарештований Недригайлівським відділом НКВС УСРР, обвинувачувався в антирадянській агітації серед колгоспників, зокрема поширенні чуток про зміну влади у Радянському Союзі, про розпад колгоспів, про хибні стакановського руху та Конституції СРСР. 16–17 листопада 1937 р. Чернігівським областним судом засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до 7 років позбавлення волі з обмеженням у правах на 3 роки.

8 липня 1991 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76041-фп.

52. НАУМЕНКО Михайло Прокопович

1897 р. н., уродженець с. Велика Багачка на Полтавщині, українець, освіта незакінчена вища. Дружина – Олена Харитонівна, дочки – Надія, Галина та Віра.

У 1916 р. мобілізований до царської армії. У 1917 р. закінчив школу прапорщиків, воював до 1918 р. На початку 1918 р. повернувся до с. Велика Багачка. За часів германату знову мобілізований до армії, але прослужив лише кілька днів та був звільнений як інвалід (капачка та правого ока). Вступив до Миргородського художньо-керамічного технікуму. На початку 1919 р. мобілізований до армії С. Петлюри, де служив прапорщиком санітарної частини січових стрільців. На початку 1920 р. був поранений в руку та повернувся до Великої Багачки. До 1922 р. навчався у Миргородському художньо-керамічному технікумі. У 1922 р. вступив до Київської художньої академії. Керівник осередку товариства «Просвіта» у с. Велика Багачка. У березні 1923 р. архієпископом Костянтиним Кротовицем висвячений у священника

УАЩ. Призначений у с. Широка Долина Великобачанського району. У 1926–1927 рр. – священик у с. Куземи Полтавського округу. З початку 1927 р. до квітня 1928 р. – священик у м. Зінків і с. Тарасівка Зінківського району. З квітня 1928 р. служив у с. Кротівщина Великобачанського району.

У 1924 р. затримувався Лубенським окружним відділом ДПУ УСРР за приховування офіцерського звання, оскільки у 1920 р. під час реєстрації у місцевому військоматі, щоб уникнути мобілізації до Червоної армії, став на облік як рядовий. Постановлений на облік у ДПУ як колишній білий офіцер.

16 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським відділом ДПУ УСРР. На час арешту мешкав у с. Кротівщина.

2 лютого 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст.ст. 54-10, 54-13 КК УСРР до 10 років позбавлення волі. Покарання відбував на Соловках. 19 вересня 1939 р. реабілітований¹.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76020-фп.

53. НЕЙЛОВ МИТРОФАН ФЕДОРОВИЧ

1884 р. н., уроженець с. Піски (тепер – Лохвицького району Полтавської області), українець, із родини священика, освіта неповна середня. Батько – Федір Іванович, брати – Іван, Сергій, Федір². Дружина – Ольга Андріївна.

¹ Див. про нього: Марпирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 972.

² Нейлов Федір Іванович – священик с. Гудими Андриянівської волості Лохвицького повіту, помер у м. Ромни у 1921 (1922) р. Нейлов Іван Федорович – священик у м. Лохвиця, пропав безвісти під час відступу денікінців. Нейлов Сергій Федорович – бойовий офіцер царської армії, наклав на себе руки (за іншою версією – загинув) у 1918–1919 р. Нейлов Федір Федорович працював на Парафіївському пукрово-му заводі Ніжинського округу.

До революції працював учителем. Був мобілізований до царської армії, де служив рядовим до 1917 р., демобілізувався після поранення. У 1917–1920 рр. мешкав у с. Давидівка Прилуцького округу, де працювала вчителькою його дружина. У 1920–1925 рр. мешкав у м. Піратин. У березні 1925 р. висвячений у священики УАЩ та призначений у с. Білки Миргородського району Лубенського округу. У вересні 1925 р. переїхав до с. Нероновиці Лубенського округу, де служив у Спасо-Преображенській церкві. У 1927 р. обраний головою районної церковної ради УАЩ. З жовтня 1928 р. служив у с. Пільці Чернухинського району Лубенського округу.

15 жовтня 1929 р. заарештований Чернухинським райвідділом міліції. 27 жовтня 1929 р. переведений до Лубенського відділу ДПУ УСРР.

24 січня 1930 р. особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 3 років позбавлення волі.

15 травня 1995 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76021-фп.

54. ОКСЮК ЙОСИП ФЕДОРОВИЧ

21 вересня 1894 р. н., уроженець с. Луквицько Костянтинівського повіту Холмської губернії, українець, із селянської родини, освіта вища духовна. Батько – Федір Максимович, брати – Петро (науковий співробітник Академії наук УРСР, мешкав у м. Києві), Михайло (на час арешту Йосипа Оксюка мешкав у м. Києві та працював секретарем облземвідділу, згодом – архієпископ Львівський та Тернопільський Макарій), Іван (бухгалтер, мешкав у м. Барнаул); сестра – Олександра (на утриманні чоловіка, мешкала у м. Кривий Ріг). Дружина – Ніна Іларіонівна, дочка Анастасія.

У 1910–1914 рр. навчався у Холмській духовній семінарії. У 1919 р. закінчив Київську духовну академію. З 1919 р. працював на богословському факультеті Кам'янець-Подільського державного українського університе-

ту. Викладав історію християнської Церкви, перекладав богослужбові книги із старослов'янської мови на українську. Член Кирило-Мефодіївського братства. Здобув наукове звання професора. У травні 1922 р. прийняв сан священника, а 4 червня висвячений на єпископа Кам'янець-Подільського УАПЦ¹. У 1922 р. разом з іншими професорами заарештований і висланий за межі прикордонної смуги. У 1923 р. приїхав до Харкова й оселився у архієпископа Олександра Яреценка. У 1924 р. призначений архієпископом Лубенським. На Всеукраїнському Православному Церковному Соборі УАПЦ 17–30 жовтня 1927 р. обраний другим заступником митрополита Миколи Борецького. У 1928 р. – архієпископ Полтавський. У 1930 р. зрікся духовного сану, про що повідомив громадськість через газету «Вісті». Почав працювати літературним редактором та перекладачем у державних видавництвах України. Улітку 1934 р. намагався отримати паспорт для проживання у м. Харкові. Проте отримав відмову і 1935 р. змушений був виїхати з м. Харкова. 16 січня 1936 р. отримав паспорт у м. Полтаві. З 1936 р. працював рахівником у бухгалтерії Полтавської артілі «Коопвзутремонт». Мешкав у Полтаві на вул. Пушкінській, 78-б.

З березня 1937 р. заарештований Харківським областним управлінням НКВС УРСР за підозрою у причетності до «контрреволюційної націоналістичної організації церковників, створеної автокефальним архієпископом О. Яреценком».

22 серпня 1937 р. особливою нарадою при НКВС СРСР засуджений за ст.ст. 54-10, ч. 1 та 54-11 КК УРСР до 8 років ВТТ.

Покарання відбував у Північно-східних таборах Далбуду на Колімі: спочатку на копальнях Ат-Урах та Ту-

¹ У свідченнях обвинуваченого, свідків у справі, а також у процесуальних документах наявне різне визначення перекладного сану Й. Оксіюка – починаючи з 1922 р. його називають як єпископом, так і архієпископом.

манному, а згодом, за станом здоров'я, був переведений до управління автотранспорту автобазы № 2 селища Атка. Після звільнення з табору 3 березня 1945 р. був закріплений бухгалтером (за вільним наймом) управління автобазы с. Атка Далбуду.

У липні 1946 р. за сприяння свого брата архієпископа Львівського та Тернопільського Макарія переїхав до м. Львова. У Львові мешкав на пл. Б. Хмельницького, 5. З 1 серпня 1946 р. почав працювати у Львівсько-Тернопільському єпархіальному управлінні особистим секретарем архієпископа Львівського та Тернопільського Макарія, а також у журналі «Православний вісник». 1 жовтня 1948 р. призначений на посаду відповідального секретаря редакції журналу «Православний вісник». У цьому виданні було опубліковано кілька статей Оксіюка Й. Ф. під псевдонімами «Максимко» та «І. Федорович».

7 вересня 1960 р. реабілітований¹.

У справі містяться заяви, складені Оксіюком Й. Ф. 5 березня 1937 р., 9 грудня 1950 р., 8 березня 1960 р. та 20 січня 1961 р. (автографу).

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 67098-фп. – Т. 46. – Арк. 30; Спр. 75523-фп.

55. ОНІПКО Тихон Семенович

1884 р. н., уродженець с. Жуківка (на час арешту – Машівського району Полтавського округу), українець, із селянської родини, освіта початкова. Одружений. Сини – Микола, Олексій та Павло.

З 1923 р. – дякон УАПЦ с. Жуківка Машівського району Полтавського округу.

Заарештований 22 грудня 1929 р. Полтавським окр. ружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у тому,

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 946; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 644–645.

що брав участь у «зібраних автокефалістів», на яких обговорювалися питання щодо підготовки мас до боротьби за самостійність України. Проводив агітацію проти заходів радянської влади, переконував не вступати до колгоспів, бо «там на селян надягнуть ярмо».

11 березня 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР за ст.ст. 16, 54-2, 54-10, 54-11 засуджений до 5 років позбавлення волі.

22 листопада 1989 р. реабілітований.

ІДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76022-фп.

56. ПАЩЕНКО-ПАСЬКО Андрій Іванович

7 липня 1887 р. н.¹, уродженець м. Миргород на Полтавщині, українець, із козацької родини, освіта неаквінчена вища. У другому шлюбі. Дружина – Пашенко Ольга Степанівна, 19 липня 1893 р. н.

Закінчив перковнопафільну школу з трьома похвальними листами. До 1907 р. жив при батькові та навчався одночасно у Миргородській художньо-промислової школі та на педагогічних курсах. Після закінчення курсів став вчителювати в Ковенській початковій школі та був секретарем педагогічної ради школи. Екстерном склав іспити на вчителя середньої школи та став викладаєти на педагогічних курсах при цій самій школі, у дівочій гімназії та на педагогічних литовських курсах «Saulė» теж у м. Ковно. У вільний від лекцій час готувався до вступу у Петербурзьку академію мистецтв. Був зарахований до академії, але через брак коштів не зміг навчатися. Працював учителем Вимислинської педагогічної семінарії (Ліновський повіт Польшкої губернії), де викладав методіку художніх предметів та історію мистецтва. 1916 р. закінчив Пековську школу прапорщиків та отримав звання прапорщика. Служив у царській армії, мав звання підпоручика. У 1917 р. захворів та був направлений на лікування до військового шпиталю на Пе-

¹ У персональній картці вказано дату 17 липня 1887 р.

черську в м. Києві. Через хворобу був демобілізований. Восени 1917 р. на запрошення Спільки вчителів почав працювати у Генеральному секретаріаті освіти. Одночасно навчався на курсах українознавства, які були організовані на Солом'янці Генеральним секретаріатом освіти. Після закінчення курсів був призначений учителем школи мистецтва на Деміївці. У 1918 р., уникаючи мобілізації до гетьманської армії, втік з Києва до Миргорода, переховувався на околицях міста. Створив загін для боротьби з німцями та гетьманцями, до якого увійшло близько 100 осіб. Був обраний командиром цього загону. Згодом виїхав на лікування до Києва, де у 1918 р. став студентом Академії мистецтв. Навчався у майстерні професора Михайла Жукка.

20 квітня 1922 р.¹ у Софійському соборі м. Києва висвячений єпископом Григорієм Стороженком² у священники УАШЦ. 20 травня 1922 р. – 4 грудня 1922 р. стажувався при соборі Святої Софії в м. Києві. 24 лютого 1924 р. у храмі Свято-Успенської церкви в с. Пісках Роменського округу на Полтавщині був возведений у сан протоієрея. 4 грудня 1922 р. призначений настоятелем цього храму.

1 жовтня 1929 р. заарештований Роменським міським відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався в тому, що упродовж останніх років систематично проводив контрреволюційну агітацію, спрямовану проти радянської влади

¹ У персональній картці вказано дату 20 травня 1922 р.

² Стороженко Григорій Дем'янович (1881–1937) – єпископ УАШЦ. 22 грудня 1937 р. його було засуджено до розстрілу. Вирок виконано 28 грудня 1937 р. Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 949; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАШЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 647; Репресована УАШЦ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938) ... – Ч. 2. – С. 324. Див. також архівні кримінальні справи № № 53131 фп та 60112 фп, передані на постійне зберігання до ЦДАГО України.

та пропагував ідеї створення незалежної України. Брав активну участь у розвитку автокефального руху на Роменині, проводив агітацію, спрямовану проти хлібозаготівель.

27 березня 1930 р. судовою трійкою при колетії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 10 років позбавлення волі. Покарання відбував в Ухта-Печорському виправному таборі ОДПУ, де працював креслярем геологічної секції та на колєкторії бурових установок.

2 листопада 1989 р. реабілітований¹.

У сирасі зберігаються:

- *тюрежні фотокартки та фотокартки часів заслання;*
- *персональна картка протодієрея, настоятеля Свято-Успенської церкви с. Піски Пащенка А. І., складена 21 вересня 1927 р.;*
- *короткі життєписи Андрія Паценка від 8 листопада 1925 р., 25 березня 1926 р. та 28 липня 1927 р.;*
- *лист архієпископа Василя Липківського, митрополита Київського і всієї України, до сестринства української парафії с. Піски Роменського округу від 2 листопада 1923 р.;*
- *листи архієпископа Нестора Шараївського до Паценка-Павка Андрія Івановича та його дружини Ольги Степанівни від 20 березня 1924 р., 30 вересня 1924 р., 2 січня 1925 р., 17 жовтня 1925 р., 2 квітня 1925 р., 27 липня 1925 р., 8 грудня 1926 р., 7 грудня 1928 р., 15 березня 1929 р.;*
- *недатований лист Андрія Паценка Ользі Степанівні Паценко;*
- *недатований лист Ользі Паценко від колишньої односельчанки;*
- *декілька недатованих листів до Андрія Паценка та Ольги Степанівни Паценко від невідомих осіб;*
- *лист священика з м. Котельви Миколи Мироненка від 29 травня 1929 р.;*

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 974.

- *особисті листи Андрієві Паценку від голови президії окружної церковної ради протодієрея Леоніда Трицького від 8 квітня 1925 р. та недатований;*
- *листи із еказієкажми митрополита Василя Липківського та Всеукраїнської православної церковної ради до Роменської-Лохвицької повітової ради (копії, одна з яких засвідчена головою ради М. Морозом¹; машинопис);*
- *завага Андрія Паценка до Роменської окружної комісії щодо унормування життя УАПЦ від 7 жовтня 1926 р.;*
- *відозва № 26 про підтримтя, на якому можливе поєднання УАПЦ з іншими церквами (5 арк., машинопис);*
- *вигляди з протокотів засідання Лохвицької повітової православної церковної ради від 5 червня 1923 р.;*
- *лист архієпископа Костянтина Куромевича Андрієві Паценку-Павьку від 31 липня 1929 р.;*
- *лист Роменської окружної церковної ради про математичне забезпечення єпископа від 21 березня 1928 р.;*
- *завага Олени Паценко (дружини брата Андрія Паценка) до унормованих Свято-Успенської парафії с. Піски на Полтавщині;*
- *відозва архієпископа Василя Липківського, митрополита Київського і всієї України, від 1 січня 1924 р. (копія, машинопис);*
- *відозва протодієрея Андрія Паценка до всіх настоярів і вірних Української автокефальної соборно-народної православної Христово-Апостольської Церкви, від 2 січня 1927 р.;*
- *великоднє слово архієпископа Миколая – промова на панахиді по С. Петлюрі, а також інші заваги та молитви.*

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75688-фл.

¹ Мороз Михайло Наумович (1876–1938) – митрофорний протодієрей УАПЦ, голова Всеукраїнської православної церковної ради (ВНПР) у 1919–1924 рр. Див. про нього: Другий Всеукраїнський Православний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 643–644; Репресована УАПЦ. Подільні репресії проти священиків Української автокефальної

57. ПЕТРОВ Артемії Костянтинович

1865 р. н., уродженець м. Полтави, українець, з родини службовців, освіта середня. Одружений. Син – Коостянтин, 1909 р. н.

У 1884 р. вступив до Новочеркаської гімназії. У 1889 р. через брак коштів змушений припинити навчання. Служив у Новочеркаському окружному управлінні, де працював до 1912 р. У 1912–1918 рр. працював у канцеляріях різних заводів. У 1918–1921 рр. – конторник на млині у м. Полтаві. У 1921 р. навчався на українських пастирських курсах, організованих єпископом Парфенієм (Левицьким). Після закінчення курсів, не закінчивши повністю навчання, виїхав до м. Кам'янець-Подільського, де працював в університеті. 1922 р. висвячений у священники УАПЦ. У 1923 р. перебував у розпорядженні окружної церковної ради м. Полтави, за наказами якої служив у церквах м. Полтави, в с. Мага Нехвороща Полтавського округу та ін.

10 березня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР за обвинуваченням у «контрреволюційній діяльності, спрямованій проти радянської влади, та проведенні шовіністичної агітації». На час арешту мешкав у с. Писарівка Малоперепелінського району Полтавського округу.

26 липня 1929 р. особливою нарадою при колегії ОДПУ за ст. 58-10 КК РРФСР позбавлений права мешкати у Москві, Ленінграді, Ростові-на-Дону, зазначених губерніях та округах, а також в Україні. З-під варти звільнений за умови прикріплення до певного місця проживання терміном на три роки.

24 січня 1990 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76007-фп.

православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 319–320. Матеріали його архівно-кримінальної справи опубліковано у збірнику на стор. 116–187.

¹ У документах зазначено ім'я «Артемон», «Артамон».

58. ПІНЧУК Павло Кіндратович

30 червня 1887 р. н., уродженець с. Солонича (на час арешту – Лубенського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта початкова. Дружина – Марія Миколаївна, 1893 р. н. Сини – Анатолій, 1913 р. н., Іван, 1918 р. н., Віктор, 1920 р. н.

У 1915–1916 рр. працював вчителем церковнопарафітальної школи у с. Солонича Лубенського повіту. У 1923–1924 рр. висвячений у священники УАПЦ та призначений у Свято-Дмитрівську церкву с. Ромодан Миргородського району. З 1930–1931 рр. служив у церкві с. Солонича Лубенського округу на Полтавщині. У 1931 р. Солоничькою сільрадою був «розкуркулений».

4 січня 1933 р. заарештований Харківським обласним відділом ДПУ УСРР за підозрою у причетності до «контрреволюційної повстанської організації» (ст. 54-11 КК УСРР). Водночас проходив як співучасник за іншою справою щодо крадіжки хлібних колосків з колгоспного лану (ст. 170 КК УСРР). За постановою Харківського обласного відділу ДПУ УСРР від 11 червня 1933 р. обидві справи закрито, а Пінчук П. К. звільнений з-під варти. Повернувся до с. Солонича. З 1934 р. мешкав у с. В'язівок Лубенського району, де працював рахівником у товаристві споживчої кооперації.

15 жовтня 1937 р. заарештований Лубенським районним відділом НКВС УСРР за «контрреволюційну агітацію серед колгоспників».

4 листопада 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. 54-10 ч. 1 КК УСРР до вищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 27 листопада 1937 р.
3 серпня 1989 р. реабілітований¹.

У справі міститься фотокартка Пінчука П. К.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп., 76023-фп.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 974.

59. ПОТЕНКО Василь Васильович

27 грудня 1898 р. н., уродженець с. Сосниці на Чернігівщині, українець, із родини службовців, освіта незакінчена вища. Дружина – Інна¹ Денисівна, 1900 р. н., син – Юрій, 1923 р. н.

Батько працював фельдшером, а мати була вчителькою народної школи. До 1917 р. навчався в Чернігівській гімназії. З 1924 р. навчався на історико-філологічному факультеті Київського університету², через два роки перейшов до Кооперативного інституту, але повний курс не закінчив. З лютого 1919 р. до жовтня 1919 р. – секретар Народного суду Сосницького повіту. З жовтня 1919 р. вчителював у школі другого ступеня. З початком черкотно-визвольного руху 1917–1921 рр. заснував у Сосницькому повіті понад 20 українських парафій. Був делегатом від Чернігівщини на Першому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі УАПЦ 14–30 жовтня 1921 р. У 1921 р. був висвячений у дякони.

З 1922 р. до 1927 р. – протодіакон УАПЦ, служив при митрополиті Василі Липківському. У 1924–1926 рр. – голова президії Всеукраїнської православної церковної ради. З кінця 1927 р. і до часу арешту працював літературним редактором та коректором у «Літературному журналі» в м. Харкові та дописував чем журналу «Дніпро», який видавався у Нью-Йорку (США).

За приналежність до «антирадянського українського націоналістичного підпілля» заарештовувався: з 6 листопада до 20 грудня 1921 р., з 4 червня до 6 грудня 1926 р. Київським окружним відділом ДПУ; з 19 лютого до 18 квітня 1927 р. – ДПУ УСРР (м. Харків); 19 грудня 1929 р. – 19 січня 1930 р. – ДПУ УСРР (м. Харків), однак засуджений не був. У 1930 р. як свідок проходив у

¹ У листах до дружини звертається – Порпина, Груша.

² У 1920–1926 рр. Київський університет офіційно називався Вищий інститут народної освіти імені Михайла Драгоманова.

справі «СВУ». Мешкав у м. Харкові по вул. Залютинська (Скорохода), 67, кв. 2¹.

28 березня 1938 р. заарештований Харківським обласним управлінням НКВС УСРР за підозрою у скоєнні злочинів, що передбачені ст.ст. 54-2, 54-11 КК УСРР. Утримувався у Чернігівській тюрмі НКВС, звідти переведений для ведення подальшого слідства до НКВС УСРР.

7 грудня 1939 р. справу закрито у зв'язку з тим, що він увійшов до складу контрреволюційної організації за завданням органів НКВС і декілька років використовувався для розкриття контрреволюційного підпілля².

У 1943 р. емігрував до Німеччини. По дорозі з Берліна до Веймара потрапив під обстріл, помер від ран 12 квітня 1945 р.³

У справі зберігається трезжна фотокартка Потієнка В. В., *протоколи допитів, у яких йдеться про закордонні зв'язки Василя Липківського, Володимир та Миколи Чехівських, про роботу ВШПР часів голодування Потієнка В. В., машиннісні витязи з протоколом допитів Матюшкевича К. С. від 7 та 10 квітня 1933 р., Мороза М. Н. від 2 червня 1938 р., Зінчука В. А. від 17 липня 1938 р., Смицька О. І. від 27 серпня 1938 р., Ширая М. С. від 4 травня 1938 р., Потієнка В. В. (брата) від 14 жовтня 1937 р., Мозольєвсько-*

¹ У цьому будинку була розташована редакція часопису «Церква і життя», а також тут мешкали Ярещенко О. Г. і Павловський І. Д.

² Для проведення оперативної комбінації було виготовлено довідку про те, що нібито Потієнко В. В. був засуджений у жовтні 1938 р. особливою нарадою при НКВС СРСР до 5 років позбавлення волі та під час прямикування до міста відбування покарання тяжко захворів і був повернутий до Києва. До 10 листопада 1939 р. лікувався у тюремній лікарні у м. Києві, і на його клопотання, строк покарання був замінений на вільне засідання із забороною проживати у 15 центральних містах СРСР (*ГДА СВУ* – Ф. 6. – Спр. 75973-фп. – Т. 2. – Арк. 17).

³ Див. про нього: Марпипологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 975–976; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 645.

20 Ф. І. від 25 липня 1938 р.; лист Петра Кліопіта Помієн-ку В. В. від 9 жовтня 1929 р.; лист Павла Помієнчу В. В. від 12 грудня 1929 р.; лист Кости – племянника Помієнка В. В. (сина Помієнка О. В.¹) про арешт батька від 29 листопада 1929 р.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75973-фп.

60. ПОЦЯПІУН Семєн Степанович

1903 р. н., уродженець х. Чернечине (тепер – Дубенського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта початкова. Мати – Марія Матвійівна, брати – Андрій та Іван, сестри – Серафима, Парасковія та Варвара.

У 1928–1929 рр. служив дяконом у церкві с. Сніттин Дубенського району. Визначений у священники та призначений у с. Сухоносівка Чорнухинського району Полтавської області.

12 грудня 1932 р. заарештований СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР.

28–29 квітня 1933 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до 5 років позбавлення волі.

10 березня 1992 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп.

61. РАСЬКО Архип Іванович

1902 р. н., уродженець с. Ковалі (на час арешту – Чорнухинського району Полтавської області), українець, із селянської родини, освіта початкова. Дружина – Степанида Андріївна, 1906 р. н., дочки – Олександра, 1926 р. н., та Марія, 1927 р. н.

¹ Потієнко Олександр Васильович, 1897 р. н., уродженець с. Сосяниця (тепер – Чернігівського району Чернігівської області), освіта незакінчена вища, працював учителем, був допитаний як свідок у справі священників Сагайдачного І. Л., Шевченка І. Ф., Карпенка Д. С. та Климка В. С. (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75990-фп. – Арк. 53).

Закінчив 5 класів Чорнухинської гімназії. З 12 років співав у церковному хорі. З 1918 р. до 1924 р. був регентом хору. У 1924 р. архієпископом Йосифом Оксіюком висвячений у дякони УАЩ. Служив у церкві с. Ковалі. У 1925 р. висвячений у священники та отримав парافیю у с. Сухоносівка Чорнухинського району, де служив до липня 1931 р. У липні 1931 р. мобілізований до тилового ополчення. 5 лютого 1932 р. повернувся до с. Ковалі, де мешкала його родина. З травня 1932 р. служив священником у с. Харсіки Чорнухинського району Полтавської області.

12 грудня 1932 р. заарештований СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР.

28–29 квітня 1933 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до 3 років позбавлення волі.

10 березня 1992 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп.

62. РИБАЛКА Іван Дмитрович

1898 р. н., уродженець м. Миргород на Полтавщині, українець, із родини службовців, освіта середня. Дружина.

Навчався у Миргородській гімназії; 1916 р. вступив до київського Костянтинівського військового училища². У березні 1917 р. закінчив училище та у чині прапорщика був направлений в одну із загонних частин, де прослужив до розформування полку у грудні 1917 р. Повернувшись до м. Миргорода, деякий час працював сторожем на залізничній станції Ромодан. 1918 р. мобілізований

¹ У матеріалах справи існує різночитання прізвища. Так, у слідчих матеріалах зазначено російською мовою «Рыбалка», а у витягу з протоколу засідання судової колегії ДПУ УСРР та у висновку про реабілітацію – «Рыбалко».

² Тобто із власної ініціативи був мобілізований до армії на рік раніше, ніж призвалися юнаки 1898 р. н.

до армії гетьмана П. Скоропадського. У січні 1919 р. мобілізований до армії С. Петлюри, де служив в інтендантських частинах. Разом з армією С. Петлюри інтернований до Польщі. У жовтні 1922 р. повернувся до м. Миргород. У травні 1924 р. архієпископом Йосипом Оксінком висвячений у священника УАПЦ. Отримав парافیю у с. Матяшівка Шипацького району Полтавського округу. У січні 1928 р. переведений у церкву с. Велика Ватча Полтавського округу.

16 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським окружним відділом ДПУ УСРР.

18 січня 1930 р. за постановою судового засідання колегії ОДПУ засуджений за ст.ст. 58-2, 58-10, 58-11 КК РРФСР до вищої міри покарання з конфіскацією майна. 13 вересня 1939 р. реабілітований².

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76024-фп.

63. РІЗЕНКО Олександр Федорович

1901 р. н., уродженець с. Барипівка (тепер – смт, центр Барипівського району Київської області), українець, із родини службовців, освіта початкова. Одружений.

Батько його до 1921 р. служив кондуктором на залізничній станції Київ, а після 1921 р. залишив службу та зайнявся сільським господарством.

Закінчивши двокласне міністерське училище, в 1916–1922 рр. працював конторником на ст. Дарниця. У 1920 р. був висвячений у дякона. Літургійну практику дякона проходив при барипівській Свято-Троїцькій церкві, продовжуючи працювати на залізниці. У жовтні 1922 р. звільнений з роботи у зв'язку із призовом до Червоної армії. Повернувшись додому, служив дяконом при церкві с. Барипівка. 25 квітня 1923 р. в м. Пирятині був висвячений у священника та отримав прина-

¹ Ст. 58-2 та ст. 58-11 КК РРФСР відповідаль за ст. 54-2 та ст. 54-11 КК УСРР.

² Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 977.

чення в м. Березань Київського округу, де служив до 29 березня 1925 р. На прохання ВПЦР перейшов священником у церкву с. Малютинці Березово-Рудського району Прилуцького округу, де працював до арешту.

23 січня 1930 р. заарештований Прилуцьким відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався як священник УАПЦ та керівник контрреволюційної петлюрівської організації, яка діяла у с. Малютинцях.

29 травня 1930 р. постановою судової трійки при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст.ст. 54-2, 54-10, 54-11 КК УСРР до 7 років позбавлення волі в концтаборах.

2 листопада 1939 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76025-фп.

64. РЯБЧЕВСЬКИЙ Борис Павлович

1900 р. н., уродженець м. Лохвиця на Полтавщині, українець, із духовенства, освіта середня. Дружина – Рябчевська Ольга Захарівна.

До 1919 р. навчався у Полтавській гімназії, після закінчення якої вступив до Харківського ветеринарного інституту, але через голод вимушений припинити навчання та повернутися на Миргородщину. Два роки вчителював у школі с. Кибинці. До вересня 1922 р. працював діловодом особливої виїзної сесії радянського Народного суду у м. Миргороді. 27 листопада 1922 р. висвячений у священника УАПЦ єпископом Костянтинном Крутевичем та призначений настоятелем храму х. Клопшинківці на Миргородщині. За дев'ять місяців переїхав у с. Ручки Петрівського району Роменського округу. У 1927 р. переїхав до м. Лохвиця, де був священником Покровської церкви¹ та головою районної церковної ради УАПЦ. Був делегатом Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 р. від Роменського округу УАПЦ.

¹ За іншими відомостями – настоятель Свято-Благовіщенської церкви у м. Лохвиця.

30 вересня 1929 р. заарештований Роменським ДПУ УСРР. Обвинувачувався у тому, що з метою розвалу комсомольського осередку розповсюджував брошури повіністного характеру. Одночасно з ним проводив антирадянську агітацію, спрямовану на згуртування української молоді навколо УАЩ. Вважав, що Українська Церква – центр об'єднання українського народу, який проводить боротьбу за визволення селянства з-під ярма Москви і за створення незалежної України. Вів агітацію «петлюрівського характеру» та листувався з низкою прибічників петлюрівського руху. На час арешту мешкав у м. Лохвиці Роменського округу.

19 лютого 1930 р. судового трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 7 років позбавлення волі.

2 листопада 1989 р. реабілітований.

У справі зберігаються тижневі фотоматрки Б. Рядчевського; машинописний примірник вірша Б. Рядчевського «На смерть К. Г. Стеценка», написаний у 1922 р., ще один вірш (ймовірно, теж власний), написаний 12 листопада 1926 р.; лист автокефальному священикові Мусію Хойчу від 19 березня 1929 р., листи епископа Роменщини до Б. Рядчевського від 5 серпня 1928 р. та 15 липня 1928 р.; вилучи з протоколи засідань Президії ВПЦР від 10 січня та 11 лютого 1929 р. та протоколу малих зборів ВПЦР від 5–7 лютого 1929 р. з печатками ВПЦР, УАЩ.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76026-фп.

65. САГАЙДАЧНИЙ Іван Левкович (Леонтійович)

28 травня 1887 р. н., уродженець с. Головенки (тепер – Борзенського району Черніпівської області), українець, із козацької родини, освіта середня.

Закінчив двокласну учительську школу. Працював на Південно-Західній залізниці. У березні 1922 р. звільнився та вступив на Пастирські курси при ВПЦР у м. Києві, після закінчення яких провадив українізацію церков Ватутинської волості Конотопського округу. Іздив по

селах округу та проводив роз'яснювальну роботу, спрямовану на створення парафій УАЩ, брав участь у богослужіннях. Власної парафії не мав. У грудні 1923 р. на запрошення представників Соєницької української парафії допомагав українізувати церкву Соєницької волості Конотопського округу.

8 вересня 1925 р. заарештований Конотопським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у проведєнні українізації церков з політичною метою та ведєнні антирадянської агітації.

21 січня 1926 р. зрікся сану священника.

1 лютого 1928 р. надзвичайною сесією Харківського окружного суду засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 1 року позбавлення волі.

10 грудня 1992 р. реабілітований.

У справі зберігається газета «Селянські вісті» від 21 січня 1926 р. із публікацією зречення Сагайданим І. Л. сану священника.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75990-фп.

66. СЕРПІГЕНКО Іван Омелянович

1895 р. н., уродженець с. Чайківщина на Полтавщині (на час арешту – Оржницького району Лубенського округу), українець, із селянської родини, освіта середня. Одружений.

У 1915 р. закінчив учительську семінарію у м. Лубнах. У 1915 – 1916 рр. працював вчителем у с. Рунівщина Полтавського повіту. З 1916 р. – вчитель у с. Вовчак на Лубенщині. З 1918 р. працював у м. Лубнах вчителем зразкової школи при вчительській семінарії. З осені 1918 р. до 1922 р. вчителює в семіричній школі с. Лукім'я Оржницької волості. Брав участь у роботі місцевого осередку товариства «Просвіта». У грудні 1922 р. висвячений у священника УАЩ. Отримав парафію у с. Плехів Оржницької волості. Восени 1924 р. перейшов служити в с. Остапівка Лубенського району Лубенського округу. Член окружної церковної ради УАЩ.

26 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським відділом ДПУ УСРР.

24 січня 1930 р. судового трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 10 років позбавлення волі.

19 вересня 1989 р. реабілітований.

У справі міститься фотокартка Сергієнка І. О.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76027-фп.

67. СЕРЕДА ЯКІВ ВОЛОДИМИРОВИЧ

7 жовтня 1899 р. н., уродженець с. Вороньки (тепер – Чорнухинського району Полтавської області)¹, українець, із селянської родини, освіта початкова. Батько – Володимир Герасимович, 1859 р. н. Дружина – Онисія Єфремівна, 1900 р. н. Дочки – Надія, 1922 р. н., та Ніна, 1924 р. н.; син – Володимир, 1926 р. н.

Закінчив початкове училище. Працював учнем писаря у волосному правлінні в с. Вороньки. Восени 1919 р. призваний до Червоної армії, де служив до 1 травня 1922 р. Після демобілізації повернувся до с. Вороньки, співав у церковному хорі, а згодом став регентом хору. У 1923 р. на запрошення релігійної громади почав працювати псаломщиком та регентом хору в церкві с. Ждани Сенчанського району. Брав участь в роботі місцевого осередку товариства «Просвіта». Деякий час працював у с. Скорообаталки. У 1928 р. висвячений у священника УАПЦ. З 1929 р. до грудня 1932 р. служив у церкві с. Ждани.

12 грудня 1932 р. заарештований СПВ Харківського обласного відділу ДПУ УСРР.

28–29 квітня 1933 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до 5 років концтаборів.

¹ У справі: «с. Вороньки Чернухського р-на Харьковской обл.», а далі «Полтавской».

Покарання відбував у Потьмінських ВТГ. Був звільнений наприкінці квітня 1937 р.¹ і повернувся до с. Вороньки Чорнухинського району.

7 вересня 1937 р. заарештований Чорнухинським райвідділом НКВС УРСР.

19 жовтня 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Харківській області засуджений за ст. 54-10 ч. 1 КК УРСР до 10 років позбавлення волі. Покарання відбував у Томськ-Асиновських ВТГ.

10 березня 1992 р. реабілітований за першою судимістю від 28–29 квітня 1933 р.

28 грудня 1961 р. реабілітований за другою судимістю від 19 жовтня 1937 р.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76013-фп, 76028-фп.

68. СЛІВЕСТРОВ ІВАН ГНАТОВИЧ

23 червня 1889 р. н., уродженець с. Петрівка на Полтавщині, українець, із селянської родини, освіта середня. Одружений.

У 1918 р., за часів уряду гетьмана П. Скоропадського, служив у м. Києві бухгалтером у Міністерстві землеробства. У 1919 р. працював у Народному комісаріаті продовольства. У 1922 р. висвячений у священника УАПЦ та направлений у парафію с. Яреськи Шипацької волості Полтавського повіту, де служив до 1924 р. Організував при церкві сестринство. З 1924 р. служив у с. Піщане. У 1927 р. повернувся до с. Яреськи, де служив до 20 січня 1930 р. Благочинний та голова районної церковної ради Великобагачанського району.

2 березня 1930 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР.

¹ У справі зазначено, що покарання відбував 4 роки і 4 місяці, а 8 місяців були заліковані.

13¹ березня 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до 5 років позбавлення волі.

² 9 листопада 1989 р. реабілітований².

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76029-фп.

69. СЛУХАЄВСЬКИЙ Борис Петрович

1901 р. н., уродженець с. Остап'є Лубенського повіту Полтавської губернії, українець, із родини священника³, освіта середня. Мав братів: Володимира, 1897 р. н., та Миколу, 1902 р. н. (теж священники УАПЦ)⁴, а також сестру Катерину. Неодружений.

У 1919 р. закінчив Полтавську духовну семінарію. У 1921–1922 рр. працював вчителєм у с. Куклиніччя Мачухівської волості. У 1926 р. висвячений у священники УАПЦ. Призначений священником у Миколаївську церкву с. Диканька на Полтавщині.

9 вересня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР.

29 січня 1930 р. особливою нарадою при колегії ОДПУ засуджений за ст. 58-10 КК РРФСР до 3 років концтаборів.

Покарання відбував у м. Котлас Північного краю. Після закінчення терміну ув'язнення мешкав у Полтаві.

29 квітня 1937 р. удруте заарештований Полтавським УНКВС. На час арешту працював бухгалтером полтавської промартілі «Побут».

¹ Дата нерозбірлива, можливо, засуджений 18 березня 1930 р.

² Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 979.

³ Батько служив священником у с. Остап'є ще до революції. У 1923 р. приєднався до УАПЦ.

⁴ Можливо, ще був брат Гліб Петрович, єдину згадку про якого виявлено в анкеті Слухаєвського Володимира Петровича (*див. ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76032-фп. – Арк. 21*).

23 квітня 1938 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. ст. 54-8, 54-10, ч. 1, 54-11 КК УСРР до вищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 2 червня 1938 р.

2 грудня 1959 р. реабілітований за другою судимістю від 23 квітня 1938 р.

30 січня 1990 р. реабілітований за першою судимістю від 29 січня 1930 року¹.

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75687-фп. – Т. 1;

Спр. 73377-фп; 76030-фп.

70. СЛУХАЄВСЬКИЙ Володимир Петрович

24 липня 1897 р. н., уродженець с. Остап'є Лубенського повіту Полтавської губернії, українець, із родини священника, освіта вища. Мав братів: Бориса, 1901 р. н., та Миколу, 1902 р. н. (теж священники УАПЦ), а також сестру Катерину. Дружина – Надія Омелянівна (дівоче прізвище Тесля), 1907 р. н.

У 1910–1914 рр. навчався у Полтавській духовній семінарії. Після закінчення семінарії вступив до Петроградського політехнікуму, де навчався у 1915–1916 рр. У листопаді 1916 р. мобілізований у студентський батальйон та направлений до Оренбурзької школи підготовки офіцерів. 10 березня 1917 р. закінчив школу в чині прапорщика та був направлений інструктором-газотехніком у 39-ту хімічну бригаду м. Ростов-на-Дону. У жовтні 1917 р. разом із хімічною командою направлений на Двінський фронт. У листопаді, після отруєння задупливими газами, повернувся до Ростова-на-Дону. У січні 1918 р. звільнений з військової служби через хворобу. Повернувся додому в с. Остап'є. Восени вступив до Харківського університету. В 1919 р. навчався в Кам'янець-Подільському українському університеті. У січні 1920 р. повертається до с. Остап'є та працював завідувачем пові-

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 979.

тового відділу народної освіти. Навесні 1921 р. мобілізований до Червоної армії та призначений відповідальним за хімічне майно на Кременчуцькому артилерійському складі. З 1922 р. до жовтня 1923 р. навчався у Харківському інституті народного господарства.

У грудні 1923 р. митрополитом Василем Липківським та архієпископом Йосипом Оксіюком висвячений у священника УАПЦ, призначений благочинником окружної церковної ради. Служив у Воскресенському соборі м. Полтави. Як благочинник об'їздив сільські парафії, правив служби у церквах та ознайомлювався зі станом справ у парафіях, про що інформував єпископа та окружну церковну раду. У січні 1926 р. виїхав до м. Лубни. У квітні 1929 р. повернувся до Полтави.

13 вересня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР за «проведення повнінституційно-петлорівської та антирадянської агітації».

19 березня 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 10 років концтаборів.

У лютому 1936 р. звільнений достроково та повернувся до Полтави.

21 жовтня 1937 р. заарештований Полтавським УНКВС. На час арешту мешкав у Полтаві та працював бухгалтером.

17–19 листопада 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 23 листопада 1937 р.

30 серпня 1989 р. реабілітований за першою судимістю від 19 березня 1930 р.

17 листопада 1989 р. реабілітований за другою судимістю від 17–19 листопада 1937 р.¹

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76031-фп, 76032-фп.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. І. – С. 979–980.

71. СЛУХАЄВСЬКИЙ Микола Петрович

1 серпня 1902 р. н., уродженець с. Остап'є Лубенського повіту Полтавської губернії, українець, з родини священника, освіта середня (за іншими даними – незакінчена вища). Мав братів: Володимира, 1897 р. н., та Бориса, 1901 р. н. (теж священники УАПЦ), а також сестру Катерину. Дружина – Євдокія Харитонівна.

Закінчив Полтавську духовну семінарію, навчався у Полтавському інституті народної освіти. З кінця 1920 р. до осені 1923 р. працював учителем на х. Селище Зубівського району Полтавського округу. Восени 1923 р. був звільнений з роботи «як син священника». З осені 1923 р. та до лютого 1924 р. мешкав у с. Остап'є. У січні 1924 р. архієпископом УАПЦ Йосипом Оксіюком висвячений у дякони. Направлений у церкву с. Федунка Полтавського округу. Восени 1924 р. переведений у с. Сахновище. 23 березня 1925 р. під час проведення Харківського автокефального собору висвячений у священника. 25 березня призначений настоятелем церкви на Шевельській мотузці, що поблизу Полтави. У січні 1927 р. переведений до с. Ярмаки Миргородського району, де служив весь 1927 р. З січня 1928 р. служить у с. Пльді Чернухинського району. У жовтні 1928 р. – у церкві с. Нероновичі Лубенського округу.

16 жовтня 1929 р. заарештований Лубенським окружним відділом ДПУ УСРР за «національно-повнінституційну роботу та антирадянську агітацію». На час арешту мешкав у с. Нероновичі Лубенського округу.

2 лютого 1930 р. постановою судової трійки при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10 КК УСРР до 5 років позбавлення волі.

Після відбуття терміну покарання мешкав у Полтаві, працював референтом на фабриці ім. Кутузова.

6 вересня 1937 р. заарештований Полтавським облуправлінням НКВС УСРР.

17–19 листопада 1937 р. особливою трійкою УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК

УРСР до найвищої міри покарання з конфіскацією майна. Вирок виконано 23 листопада 1937 р.

24 липня 1989 р. реабілітований за першою судимістю від 2 лютого 1930 р.

17 листопада 1989 р. реабілітований за другою судимістю від 17–19 листопада 1937 р.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76032-фн, 76033-фн.

72. СТАДНИЙ Йосип Семенович

1878 р. н., уродженець с. Набутів (на час арешту – Шевченківського округу), українець, із селянської родини, освіта початкова. Дружина – Ірина Тригорівна, 49 років¹.

У 1904–1922 рр. служив дяконом у церкві с. Мартинівка Шевченківської церковної округи. У 1922 р. висвячений у священника. До 1925 р. служив у Шевченківській церковній округі. З 1925 р. – у с. Петрівка Полтавського району Полтавського округу.

10 вересня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР за «антирадянську агітацію шовіністично-петлюрівського характеру, спрямовану проти радянської влади та її заходів». На час арешту мешкав у с. Петрівка.

18 лютого 1930 р. особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до 3 років концтаборів.

21 лютого 1990 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76034-фн.

73. СТРИЖАК Федір Дмитрович

1891 р. н., уродженець с. Мекедівка (на час арешту – Лохвицького району Роменського округу), українець, із селянської родини, освіта незакінчена вища. Дружений. У 1902 р. закінчив сільську школу. В 1903–1907 рр. навчався у двокласній школі с. Харківці Лохвицького району.

¹ Вік дружини вказано за анкетою обвинуваченого від 21 вересня 1929 р.

району. В 1908 р. вступив до Полтавської духовної семінарії. Після закінчення семінарії у 1914 р. вступив на історико-філологічний факультет Варшавського університету. У 1916 р. був мобілізований до царської армії. Перебував у 2-му підготовчому навчальному батальйоні у м. Царичині. З серпня 1916 р. до січня 1917 р. навчався у 3-й Тифліській школі прапорщиків. Призначений молодшим офіцером у 179-й піхотний запасний полк (Новгородська губернія). Згодом переведений у 294-й піхотний запасний полк, що дислокувався у м. Куропець Пековської губернії. 16 серпня 1917 р. у складі 129-го Вєсєрєвського піхотного полку 33-ої дивізії був відправлений на фронт (під м. Рига). У грудні 1917 р. перейшов до щойно сформованого Стараукрайського правобережного полку, де був обраний ад'ютантом командира полку. Демобілізувався у квітні 1918 р. Оселився на Полтавщині у с. Климівка Карлівської волості, де вчителювала його дружина. Восени 1918 р. вступив до Харківського університету, провчився декілька місяців. Наприкінці 1918 р. прийняв сан священника та отримав посагтатне місце при Полтавському кафедральному соборі. У Полтаві служив майже сім місяців. Отримав парафію у с. Рунівщині на Полтавщині, де служив упродовж п'яти з половиною років. З травня 1925 р. – священник УАЩ. Служив у парафіях с. Кобеляки на Полтавщині, у м. Вільй Церкві, у селах Богданівка та Журавка на Київщині. З осені 1927 р. і до арешту – у с. Жуківка Машівського району Полтавського округу.

22 грудня 1929 р. заарештований Полтавським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався у причетності до «контрреволюційної куркульсько-петлюрівської організації».

11 березня 1930 р. засуджений судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР до розстрілу.

18 серпня 1989 р. реабілітований¹.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76022-фн.

¹ Див. про нього: Маргірилогія Українських Церков. – Т. 1. – С. 980–981.

74. СУТУЛІНСЬКИЙ Віталій Іванович

1893 р. н., уродженець с. Бірки на Полтавщині, українець, із родини священика, освіта вища. Дружений, мав трьох дітей.

У 1916 р. закінчив історико-філологічний факультет Варшавського університету. Під час навчання був членом гуртка «Українська промада», який підтримував український національний рух. З 1916 р. до червня 1917 р. працював у держконтролі на Єкатерининській залізниці. У 1917 р. переїздить з м. Катеринослава до с. Остап'є на Полтавщині. З 1917 р. брав активну участь у роботі товариства «Просвіта». Організував його осередки в с. Остап'є, с. Шилівка, с. Каленики та с. Драбів, де вів драматичні гуртки. З вересня 1920 р. до грудня 1922 р. працював учителем семіричної школи с. Остап'є. У 1922 р. висвячений у священики УАПЦ. Служив у церкві с. Остап'є Дубенського округу, активно пропагував ідеї автокефалії у сусідніх селах.

31 травня 1929 р. заарештований Дубенським окружним відділом ДПУ УСРР.

3 вересня 1929 р. особливою нарадою при колегії ОДПУ засуджений за ст. 58-10 КК РРФСР до 3 років концтаборів. Покарання відбував на Соловках.

18 серпня 1989 р. реабілітований¹.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76035-фи.

75. ТАРАН Іван Митрофанович

1901 р. н., уродженець с. Шарківщина (на час арешту – Миргородського району Дубенського округу), українець, із селянської родини, освіта незакінчена вища. Батько – Митрофан Савович. Неодружений.

У 1914 р. закінчив двокласну школу у с. Харківщина, вступив до Миргородського училища. З 1916 р. на-

вчався у Полтавському середньотехнічному училищі, яке у 1919 р. було перейменоване у Полтавський індустріальний технікум. Одночасно служив писарем-літографом у Полтавському караульному батальйоні. Ще студентом технікуму у 1920 р. був заарештований ГубЧК за підробку проїзних документів та засуджений до одного року позбавлення волі. Після відбування покарання продовжив навчання у Полтавському індустріальному технікумі, проте через неприхильне ставлення адміністрації вимушений був виїхати до Києва. Навчався на електротехнічному факультеті Київського політехнічного інституту, який не закінчив через брак коштів.

Під впливом віруючих родичів та за власною прихильністю до служіння у Церкві 25 жовтня 1922 р. у м. Полтаві єпископом Костянтиним Крютевичем висвячений у священики УАПЦ. Отримав призначення до Свято-Троїцької церкви с. Диканька. У травні 1923 р. переїхав до м. Полтави та прийняв на себе обов'язки ключаря (2-го священика) Воскресенського собору. З 1926 р. – настоятель парафії Свято-Воскресенського собору м. Полтави, входив до складу окружної церковної ради, завідував благовісницьким відділом. Учасник Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору 17–30 жовтня 1927 р. від Полтавської округи¹.

22 жовтня 1929 р. був заарештований ОДПУ. На час арешту мешкав у м. Москві по вул. Ново-Васманна, 11, кв. 3. Направлений до Харківського відділу ДПУ, звідки конвоюваний до Полтавського окружного відділу ДПУ. Обвинувачувався у веденні шовіністичної агітації та підто-товці народних мас до боротьби за самостійну Українську Народну Республіку.

11 березня 1930 р. судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст.ст. 16, 54-2, 54-10, 54-11 КК УСРР до 10 років позбавлення волі.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. I. – С. 981.

¹ Мандат священика Івана Тарана опубліковано у збірнику: Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 545.

Покарання відбував у Північно-Східному таборі НКВС. Після звільнення 22 грудня 1939 р. працював на підприємствах Дальбуду. У 1946 р. – начальник паротурбінної електростанції в м. Ельген-Вугільний Хабаровського краю.

22 листопада 1989 р. реабілітований¹.

У справі зберігаються тижневі фотокартки І. Тарана від 23 жовтня 1929 р.; лист М. Панченка до І. Тарана від 8 жовтня 1929 р.; фрагменти газетних статей про зречення сану священників УАПЦ П. Брагичика та С. Брайковського від 11 вересня 1929 р.

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76022-фл.

76. ТАРАСЮК Адам Михайлович

1901 р. н., уродженець с. Ворсівка (тепер – Малинського району Житомирської області), українець, із заможної селянської родини, освіта середня. Дружина – Ганна Євдокимівна Терещенко, 1905 р. н., дочка – Ольга, 1924 р. н., син – Сергій, 1930 р. н.

У 1918 р. закінчив Малинське початкове училище та переїхав до м. Житомира, де продовжив навчання на дворічних педагогічних курсах, які закінчив у 1920 р. Повернувся до с. Ворсівка та допомагав батькові у господарстві. Бере участь у роботі місцевого осередку товариства «Просвіта». З 1920 р. вчителював у с. Нанівка Малинської волості.

У 1921 р. у Києво-Софійському соборі був висвячений у священники та отримав призначення в парафію с. Нанівка. Служив священником до кінця 1922 р. Зрікся сану, про що повідомив через районну газету «Серп і молот». До 1 жовтня 1924 р. працював діловодом. У 1924–1929 рр. вчителював у с. Візна Ворсівської сільради. З вересня 1929 р. до 1932 р. працює вчителем у с. Солов'ї Лущанського району. З 1932 р. до 1934 р. – у с. Дідки Лущанського району.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 981.

16 квітня 1935 р. заарештований Коростенським районним відділенням НКВС УСРР. Обвинувачувався за ст. 54-10 КК УСРР в тому, що як колишній священник УАПЦ та член «Просвіти» вів антирадянську агітацію серед учнів і вчителів та був пов'язаний із засудженими у справі «СВУ». На час арешту мешкав у м. Коростень по вул. Красній (Кірова), 185.

22 вересня 1935 р. постановою окружного відділу НКВС м. Коростеня справу закрито за недоведеністю складу злочину.

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75899-фл.

77. ХАНКО Максим Єлисейович

1890 р. н., уродженець с. Сорочинці на Подлявщині, українець, із селянської родини, освіта середня. Дружина – Валентина Тихонівна, 1895 р. н., сини – Борис, 1917 р. н., та Юрій, 1920 р. н., дочка – Нонна, 1923 р. н. З 1913 р. до 1921 р. вчителював у залізничній пікості ст. Олександрівськ (тепер – м. Запоріжжя); з 1921 р. до 1923 р. – у с. Великі Сорочинці на Лубенщині. З 1924 р. до 1925 р. – священник у с. Ярмаки Лубенського округу; з 1925 р. до 1927 р. – у с. Вергунах Лубенського округу. З 1927 р. – настоятель Покровської церкви у м. Градизьку Кременчуцького округу.

16 вересня 1929 р. заарештований Кременчуцьким відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався в антирадянській діяльності та пропагуванні ідей об'єднання українського народу навколо УАПЦ.

4 лютого 1930 р. засуджений судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР за ст. 54-11 КК УСРР до розстрілу. Вирок виконано 15 лютого 1930 р.

31 жовтня 1989 р. реабілітований.

ЛДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 75999-фл.

78. ХОЦЬ Мусій Демидович

1896 р. н., уродженець м. Лохвиця на Полтавщині, українець, із козацької родини, освіта середня. Неодружений.

До 1912 р. мешкав разом з батьком. Після закінчення початкової школи переїхав до м. Києва де вступив до експлуатаційної залізнично-технічної школи. У 1914 р. після закінчення школи працював на різних залізничних станціях. У 1916 р. отримав посаду помічника начальника станції Ладикжин. У 1920 р. призначений помічником начальника станції Губник Південно-Західної залізниці. На початку 1921 р. під час перебування у відпустці в м. Лохвиці захворів на ревматизм. Переїхав до м. Києва, де тяжко захворів (був розбитий паралічем). Управлінням залізниці був направлений на стаціонарне лікування до лікарні професора Дейча. Після тривалого лікування був звільнений зі служби через хворобу.

У вересні 1921 р. закінчив пастирські курси при ВПЦР та був висвячений у дякони УАПЦ. Два місяці прохордив літургійну практику, подорожуючи з єпископом Михайлом Маларевським. У березні 1922 р. висвячений у священника УАПЦ та призначений настоятелем Свято-Іванівської церкви у м. Лохвиці. У жовтні 1926 р. церква згоріла під час пожежі. З жовтня 1926 р. до грудня 1927 р. парафії не мав. З грудня 1927 р. до 1 липня 1929 р. – священник при Миколаївській церкві. З 1 липня 1929 р. і до дня арешту парафії не мав.

² жовтня 1929 р. заарештований Роменським окружним відділом ДПУ УСРР. Обвинувачувався за ст. 54-10 КК УСРР у тому, що за часів навчання на пастирських курсах у м. Києві був членом гуртка «Братство робітників слова»¹,

¹ У протоколах допитів є відомості про те, що «Братство робітників слова» діяло при Софійському великому соборі, керівником його був Володимир Чехівський. Збори братчиків скликалися раз на тиждень. Основним завданням цього братерства була підготовка проповідників та підвищення їхнього духовного рівня.

проводив «контрреволюційну роботу петлорівського характеру» та засуджував політику радянської держави. У Лохвиці під час проповідей вів антирадянську агітацію, доводячи, що Україна повністю експлуатується Москвою, виступав проти засудження Василя Липківського. Через сестринства та братства проводив антирадянську агітацію серед школярів проти піонерських організацій. На день арешту мешкав у м. Лохвиці по вул. Ярмавичий, у будинку Жука.

19 лютого 1930 р. засуджений судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР за ст. 54-10 УК УСРР до 10 років позбавлення волі. 27 травня 1936 р. за рішенням Президії ЦВК СРСР термін покарання зменшений до 8 років. 7 вересня 1989 р. реабілітований¹.

У справі зберігається тюремна фотокартка Хоця М. Д. ДДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76005-фи.

79. ЦИБУЛЬСЬКИЙ Петро Миколайович

1889 р. н., уродженець с. Кожмарівка (на час арешту – Стеблевецького району Шевченківського округу), українець, із неможливої селянської родини, освіта початкова. Одружений.

До 1919 р. працював в артистичній труті. У дякони висвячений Нестором Шарайвським² у 1921 р. Направлений служити у парафію с. Лісовичі. У 1922 р. висвячений у священника та призначений у с. Терманівка на

¹ Див. про нього: Марпирологія Українських Церков. – Т. I. – С. 984; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 573.

² Шарайвський Нестор Андрійович (1865–1929) – архієпископ Київщини, перший заступник митрополита Липківського у 1921–1927 рр. Див. про нього: Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 651; Репресована УАПЦ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 327–328.

Київщині. Делегат Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 року¹.

26 січня 1930 р. заарештований Білоцерківським окружним відділом ДПУ УСРР. На час арешту мешкав у с. Зеленьки Миронівського району Білоцерківського округу. Обвинювався за ст.ст. 54-2, 54-11 КК УСРР у тому, що як священик УАПЦ проводив активну контрреволюційну роботу та мав тісні зв'язки з «ворогами» радянської влади та діячами українського духовенства. Проводив серед селян антирадянську пропаганду, зокрема агітував зірвати кампанію з розподілу селянського займу.

17 серпня 1930 р. постановою окружної прокуратури справу стосовно Цибульського П. М. було закрито і обвинуваного з-під варти звільнено.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 38153-фп.

80. ЧЕХІВСЬКИЙ Володимир Мусійович

19 липня 1876 р. н., уродженець с. Горохуватка Київського повіту Київської губернії (тепер – Кагарлицького району Київської області), українець, із родини священика, освіта вища. Брати – Микола, 1877 р. н., Андрій, 1878 р. н., Борис, 1888 р. н., та Олексій, 1892 р. н. Сестри – Валентина, 1875 р. н., Зінаїда, 1896 р. н., та Анастасія, 1898 р. н. Дружина – Олена Володимирівна Сідинська (дівоче прізвище), 1884 р. н., донька – Любов, 1907 р. н.²

Закінчив Київську духовну семінарію, а у 1900 р. – Київську духовну академію. 25 березня 1897 р. вступив до організації «Українських соціал-демократів-драманівців». Організовував перші соціалістичні осередки в селах Київського повіту, розповсюджував соціал-демократичну, українську літературу. У 1900 р. працював

¹ Мандат священика Петра Цибульського опубліковано: Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 557–558.

² 16 жовтня 1923 р. дочка померла через хворобу.

вчителем у с. Янівка Київського повіту. З 1901 р. викладав у духовній семінарії м. Кам'янка-Подільського. Організував молодіжні гуртки самоосвіти в м. Кам'янка-Подільському (1901–1903 рр.), а пізніше в м. Києві (1903–1905 рр.) та Одесі (1908–1917 рр.). З 1902 р. до 1904 р. – член Революційної української партії (РУП). З 1904 р. до 1919 р. – член ЦК Української соціал-демократичної робітничої партії (УСДРП)¹. У 1904 р. працював у Київській духовній семінарії, звідки за революційну агітацію переведений у духовну школу м. Черкас. У 1905 р. в Черкасах організував групу УСДРП. У 1906 р. за «участь в українському національному русі» був заарештований і засуджений до 3-х років заслання на Вологодщину. 22 березня 1906 р., через декілька днів після арешту, відбулися вибори, на яких В. Чехівського обрали до І Державної думи Російської імперії². За клопотанням особливої робітничої делегації, що вийшла до Санкт-Петербурга, заслання було відмінено. Переїхав до м. Києва, де займався партійною роботою та репетиторством. З 1908 р. до 1917 р. працював та мешкав в Одесі. Викладав у духовній семінарії, чоловічій та жіночій гімназіях, комерційному та технічному училищах. Редагував часопис «Українське слово». У 1913 р. закінчив педагогічні курси при Новоросійському (Одеському) університеті. У березні 1917 р. очолив Одеський комітет УСДРП. Обраний членом Центральної Ради від соціал-демократичної фракції. У жовтні 1917 р. очолив Одеський революційний комітет, а в листопаді був призначений політкомісаром м. Одеси. За часів Центральної Ради виконував обов'язки губернського комісара освіти Херсонщини. З квітня 1918 р. – «товариш міністра сповідань» у геть-

¹ В 1904 р. РУП реформувався в УСДРП.

² Обрання В. Чехівського до Державної думи було скасовано через те, що у квітні 1906 р. наказом Священного урядового Синоду його було переведено із Черкас, оформивши переведення заднім числом – 5-м березня 1906 р. Через це В. Чехівський втратив виборчий пенз як особа, яка не мешкала в Черкасах упродовж останнього року.

манському уряді П. Скоропадського. Увійшов до українського революційного комітету, який готував повстання проти гетьмана П. Скоропадського. В уряді УНР доби Директорії з 24 грудня 1918 р. до лютого 1919 р. очолював Ряду міністрів і Міністерство закордонних справ. У лютому 1919 р. виїхав до Кам'яниці-Подільської. У березні 1919 р. став на чолі Комітету охорони Республіки. Працював у Кам'янець-Подільському університеті та був одним з організаторів Кирило-Мефодіївського товариства. У 1920 р. переїхав до Вінниці, де у Вінницькому інституті народної освіти викладав всевітню історію, історію України, історію культури та історію літератури. Отримав звання професора.

У січні 1921 р. заарештований особливим відділом Пупчезькому України за обвинуваченням «у контрреволюції та службі в УНР». Проходив за т.зв. «справою уряду УНР», яку веда Верховна слідча комісія ВУЦВК. У березні 1921 р. справу стосовно В. Чехівського закрито, з-під варті звільнений.

У 1921 р. повернувся до Києва. З 1 червня 1921 р. працював у сільськогосподарському науковому комітеті України на посаді фахівця секції сільськогосподарської освіти. З 15 червня 1921 р. працював професором Київського медичного інституту, викладав історію української культури. Також працював професором у Київському політехнікумі, де викладав історію української літератури.

17 серпня 1922 р. заарештований Київським губвідділом ДПУ УСРР. Обвинувачений в «антирадянській діяльності» (ст. 57 КК РСФРР) та отримав вказівку виїхати з УСРР. 25 серпня 1922 р. дав підписку, що зобов'язується до 1 вересня 1922 р. виїхати за кордон. Одnocześnie (25 серпня 1922 р.) подав заяву, в якій просив відмінити постанову про вислання та дозволити залишитися в Україні, проте отримав відмову. Декілька разів просив перенести термін виїзду через відсутність грошей та необхідних документів. Звільнився з роботи у Київському медичному інституті та політехнікумі. У жовтні 1922 р.

підготував документи на виїзд разом з дружиною та дочкою до Німеччини. 15 грудня 1922 р. постановою ПП ДПУ на Правобережній Україні вислання В. Чехівського було відмінено та дозволено йому проживання в м. Києві.

З 1921 р. брав активну участь у підготовці до Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАЩ 14–30 жовтня 1921 р. Вислоуєвник УАЩ. У жовтні 1921 р. стає дорадником митрополита Василя Липківського. З 1921 р. (за іншими відомостями – з квітня 1922 р.) до 1924 р. – член президії Всеукраїнської православної церковної ради. Очолював ідеологічну комісію УАЩ. Автор богословських, політичних, науково-історичних праць та публікацій. Голова парафіальної ради Софійського собору м. Києва. Брав активну участь у парафіальному житті, з його ініціативи на початку 1922 р. організовано «хор робітників слова» (читців та проповідників). У 1925 р. відмовився від роботи у президії ВПЩР, а також від посади благовісника. 17–30 жовтня 1927 р. бере участь у діяльності Другого Всеукраїнського Православного Церковного Собору, на якому було обрано митрополитом Миколу Ворезького. Восени 1928 р. припинив церковну роботу через постанову ВПЩР від 3 вересня 1928 р., за якою йому було заборонено церковну діяльність в церквах Києва. Таке рішення обговорювалося ВПЩР його незадовільним головуванням в раді Софійського собору, під час якого адміністративний відділ розпустив парафіальну раду та її «тижденьку»¹.

Наприкінці 1928 р. та у 1929 р. на замовлення журналу «Україна» провів бібліографічне дослідження книжкової продукції, надрукованої в УСРР, займався перекладатською діяльністю.

17 липня 1929 р. заарештований Київським губернським відділом ДПУ УСРР. На час арешту мешкав у

¹ Приводом, який був використаний адміністративним для припинення діяльності парафіальної ради та її «тижденьки Софійського собору, стало те, що вони не провідіяли покладанню вінка у жовто-блакитних кольорах на домовину письменниці М. Грінченку під час її поховання влітку 1928 р.

Києві на вул. І. Франка, 17, кв. 18. Звинувачений у причетності до контрреволюційної організації «Спілка визволення України».

19 квітня 1930 р. постановою Верховного суду УСРР засуджений за ст.ст. 54-2, 54-3, 54-4, 54-8 та 54-11 КК УСРР до 10 років позбавлення волі з обмеженням у правах на 5 років. За ст. 29, п. п. «а», «б» та «в» КК УСРР позбавлений активного та пасивного виборчого права, права обіймати державні посади, а також виборні посади у громадських організаціях.

Відбував покарання на Соловках. 9 жовтня 1937 р. постановою особливої трійки УНКВС Ленінградської області засуджений до розстрілу. Вирок виконано 3 листопада 1937 р. під Медвеж'єгорськом.

11 серпня 1989 р. реабілітований¹.

У справі 67098-фп, т. 45-47 містяться протоколи допитів, власноручно складені Чехівським В. М. У т. 3 є фотокартка Чехівського В. М.

У конверті вкладені справи 52735-фп містяться поспішенні Чехівського В. М. 1921–1922 рр., фотокартки Володимира Чехівського, його дружини Олени та доньки Любої. У справі також є кілька заяв, власноручно написаних Чехівським В. М., зокрема заяви на отримання поспішень для від'їзду за кордон з довідними анкетними відомостями про Чехівського В. М., його дружину та дочку.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 67098-фп. – Т. 3, 4, 45–47, 176, 208, 244. Спр. 69270-фп. – Т. 9; Ф. 5. – Спр. 897 а. – Арк. 122; Ф. 13. – Спр. 114. ЦДАГО України. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 52735-фп.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 985–986; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАПЦ, 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 649–650. Матеріали архівно-кримінальної справи Володимира Чехівського опубліковано: Репрєсована УАПЦ. Політичні репрєсії проти священиків Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 2. – С. 13–115.

81. ЧЕХІВСЬКИЙ Микола Мусійович

17 травня 1877 р. н., уродженець с. Горохуватка Київського повіту Київської губернії (тепер – Кагарлицького району Київської області), українець, із родини священика, освіта середня. Брати – Володимир, 1876 р. н., Андрій, 1878 р. н., Борис, 1888 р. н., та Олексій, 1892 р. н. Сестри – Валентина, 1875 р. н., Зінаїда, 1896 р. н., та Анастасія, 1898 р. н. Одружений¹.

Навчався у Київській духовній семінарії. Під час навчання співав у хорі М. В. Лисенка та у хорі школи Блюмельфельда. У 1902 р. закінчив Чугуївське училище юнкерів. До 1906 р. проходив службу в царській армії. У 1914 р. мобілізований до царської армії, воював та був неодноразово нагороджений². Отримав звання підполковника. У 1915–1918 рр. перебував у полоні в Німеччині. Повернувся до України у березні 1918 р. Мобілізований та призначений командувачем 4-го полку української армії. У листопаді – грудні 1918 р. брав участь у повстанні проти гетьмана П. Скоропадського. У грудні 1918 р. – січні 1919 р. виконував обов'язки коменданта м. Києва. З особистих обставин виїздив через Румунію і Туреччину до Тифлісу³. По дорозі на Кавказ двічі заарештовувався (у Румунії та в Батумі). У Тифлісі виконував обов'язки військового аташе при дипломатичній місії УНР. Після від'їзду членів дипломатичної місії до Європи залишився у Тифлісі. Працював візником, а вечорами грав в українській театральній трупі. 17 березня 1921 р. заарештований особливим відділом 11-ої армії за службу в армії УНР, до 28 липня 1922 р. перебував у Рязанському

¹ Обвинчався з дружиною 14 вересня 1928 р.

² На запитання анкети, яку М. М. Чехівський заповнював у 1922 р. як колишній офіцер білої армії: «Имеется ли знания отличия, когда, где и за что получены?» відповів: «Все до Владимира 4-ой степени включительно».

³ У матеріалах справи є відомості про те, що М. Чехівський перевозив гроші для дипломатичної місії УНР на Кавказі.

му концентраційному таборі. У серпні 1922 р. повернувся до Києва. Перебував під адміністративним наглядом ДПУ УСРР.

У грудні 1922 р. приєднався до УАЩ. Співав у хорі великого Софійського собору. З березня 1923 р. висвячений у диякони, служив у Софійському соборі. Висвячений у священники та з липня 1924 р. до квітня 1925 р. служив у церкві с. Германівська Слобідка Германівського району¹. Перейшов до Свято-Миколаївської церкви м. Києва (Святошин). Призначений діловодом ВПЦР. Брав участь у Другому Всеукраїнському Православному Церковному Соборі УАЩ 1927 р. 9 травня 1928 р. ВПЦР вислала йому прилюдну подяку за віддане служіння церкви. У вересні 1928 р. рішенням ВПЦР виключений із церкви як «нецерковний елемент».

14 червня 1927 р. заарештований Київським окружним відділом ДПУ УСРР. Перебував під слідством за ведення контрреволюційної агітації та службу комендантом міста Києва при С. Петлюрі. У грудні 1927 р. звільнений під підписку про невиїзд із м. Києва. 30 серпня 1928 р. матеріали справи направлені на розгляд особливої наради при колегії ДПУ УСРР з адміністративної висилки, з пропозицією вислати М. Чехівського на три роки до Туркестану.

У вересні 1928 р. виїхав до Харкова, де намагався знайти роботу.

15 липня 1929 р.² заарештований Харківським відділом ДПУ УСРР. Звинувачений у причетності до контрреволюційної організації «Спілка визволення України».

¹ Це рідне село матері Миколи та Володимира Чехівських (гепер – с. Красна Слобідка Обухівського р-ну Київської обл.).

² Ордер на проведення обшуку та арешт М. Чехівського виданий Харківським відділом ДПУ УСРР 13 липня 1929 р. (мешкав за адресою: м. Харків, вул. Нова-Проктована, 16). У матеріалах справи не виявлено документів, які б вказували на точну дату арешту, тому дата арешту подана за датою першого допиту, який був здійснений 15 липня 1929 р. началь-

19 квітня 1930 р. постановою Верховного суду УСРР засуджений за ст.ст. 54-2 та 54-11 КК УСРР до 3 років позбавлення волі з обмеженням у правах на 2 роки.

27 жовтня 1937 р. заарештований, на час арешту мешкав у м. Вылгороді (РРФСР) та працював рахівником підприємства «Головхліб».

4 грудня 1937 р. постановою трійки УНКВС по Курській області засуджений до розстрілу.

11 серпня 1989 р. реабілітований за судимістю від 19 квітня 1930 року¹.

У т. 129 справи містяться свідчення, власноручно складені М. Чехівським; у т. 131 зберігається реєстраційна картка служителя релігійного культу.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 67098-фп. – Т. 4, 129–131, 176, 244.

82. ЯВДАСЬ МІТРОФАН ІВАНОВИЧ

1903 р. н., уроженець х. Дубкове (гепер – Великобачанського району Полтавської області), українець, освіта середня. Неодружений.

Закінчив семирічну школу у с. Велика Бачачка. Навчався в Полтавському інституті народної освіти. У 1925 р. висвячений у священника УАЩ. Служив у парафіях УАЩ на Полтавщині та Черкащині. З квітня 1927 р. до вересня 1929 р. – священник Трьохсвятительської церкви с. Зіньків Полтавського округу.

ніком 2-го відділення секретного відділу ДПУ УСРР Ковельським. М. М. Чехівський був допитаний у стягусі обвинуваченого.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 986; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАЩ. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 650. Матеріали з архівно-кримінальної справи священника УАЩ Миколи Чехівського опубліковано: Репресована УАЩ. Політичні репресії проти священників Української автокефальної православної церкви (1919–1938)... – Ч. 1. – С. 275–342.

11 вересня 1929 р. заарештований Уманським відділом ДПУ УСРР. На час арешту мешкав у с. Підвисоке Уманського округу.

11 березня 1930 р. постановою судової трійки при колегії ДПУ УРСР засуджений за ст. 54-10 КК УРСР до 7 років концтаборів.

Покарання відбував на Далекому Сході. Звільнився у серпні 1941 р. Служив священником у м. Нікополі, настоятелем кафедрального Спасо-Преображенського собору у м. Дніпропетровську. У 1944 р. емігрував на Захід, оселився у Західній Німеччині. В 1957 р. переїхав до США. Автор низки статей і збіроч праць з історії УАШЦ. Помер у грудні 1966 р.

Реабілітований 9 серпня 1989 р.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76037-фп.

83. ЯВТУШЕНКО Симон Тимофійович

1890 р. н., уродженець х. Корчєнки Богодухівського повіту Харківської губернії, українець, із селянської родини, освіта незакінчена вища. Батько – Тимофій Йосипович, 1852 р. н.; мати – Марфа Іванівна, 1855 р. н.; брат – Олександр, 1897 р. н.; сестри – Наталія, 1887 р. н., та Могрона, 1889 р. н. Дружина – Антоніна Михайлівна, 1903 р. н.

Колішній офіцер царської армії. Навчався у музично-драматичному інституті¹. У 1922 р. висвячений у священника. Настоятель Воскресенського собору м. Миргород на Полтавщині, протоієрей УАШЦ².

¹ За відомостями, зібраними співробітниками сектору архівного забезпечення Управління СБУ в Полтавській області – навчався на педагогічному факультеті Харківського університету.

² У підсумковій постанові по справі містяться відомості про те, що 1924 р. Явтушенко С. Т. зрізка церковного сану (*ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76038-с. – Арк. 44*).

Як колишній офіцер перебував на обліку та неодноразово заарештовувався органами ДПУ УСРР. Так, восени 1922 р. у м. Миргороді заарештований на тиждень. У травні 1923 р. заарештований уповноваженим Лубенського відділу ДПУ УСРР у м. Миргороді, переведений до Полтави, спочатку обвинувався за ст. 84 КК УСРР, а згодом за ст. 119. Під арештом знаходився півтора місяця. 15 грудня 1923 р. знову заарештований Лубенським відділом ДПУ УСРР. Під арештом перебував два з половиною місяці. Наприкінці червня 1925 р. заарештований Київським окружним відділом ДПУ та відправлений до ДПУ УСРР у м. Харків, обвинувався за ст. 69 КК. За недоведеністю обвинувачення слідство припинено, з-під варті звільнений.

7 березня 1927 р. заарештований Лубенським окружним відділом ДПУ УСРР. На час арешту мешкав у м. Миргороді по вул. Шевченка, 6.

6 серпня 1927 р. постановою особливої наради при колегії ДПУ УСРР порушено клопотання перед особливою нарадою при колегії ОДПУ щодо вислання за межі УСРР терміном на 3 роки.

23 вересня 1927 р. постановою особливої наради при колегії ОДПУ засуджений за ст. 58-10, ч. 1 КК РРФСР до 2 років концтаборів. Покарання відбував у Соловєцьких таборах особливою призначення.

Після закінчення терміну ув'язнення справу було переліануто; постановою особливої наради при колегії ОДПУ від 29 березня 1929 р. був засуджений до заслання на Урал терміном на 3 роки.

У 1933 р. повернувся в Україну, мешкав у Донбасі. У 1941–1942 рр. – організатор церковного життя на Дніпропетровщині. Настоятель парафії у смт Велика Лепетиха Херсонської області. У березні 1944 р. виїхав на Захід. Насильно репатрійований до СРСР. Помер на Харківщині.

9 серпня 1989 р. реабілітований¹.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 990.

У справі містяться записки, які писав та отримчував Демущенко С. Т. під час перебування під арештом.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76038-фп.

84. ЯКИМЕНКО Гнат Гаврилович

20 грудня 1884 р. н., уродженець с. Попівка (тепер – Комішнинського району Полтавської області), із замужньої селянської родини, освіта початкова. Дружина – Марія Єрмолаївна, син – Андрій, 1912 р. н., дочка – Євдокія, 1911 р. н.

Заможний селянин, мав 15 десятин землі, 5 коней, молотарку та косарку. Винаймав 2 постійних наймитів, а також 3–4 сезонних. У 1926 р. очолював церковну автокефальну громаду с. Попівки. У 1931 р. господарство було розпродане як «куркульське», засуджений до вислання за межі УСРР, проте ухилився від заслання та виїхав у Донбас. Пізніше повернувся до села та у 1935 р. почав працювати в колгоспі ім. Молотова.

15 грудня 1937 р. заарештований Комішнинським райвідділом НКВС УСРР. Обвинувачувався у «контрреволюційній агітації, спрямованій проти колгоспного ладу та радянської влади».

27 грудня 1937 р. постановою особливої трійки УНКВС по Полтавській області засуджений за ст. 54-10, ч. 1 КК УСРР до розстрілу з конфіскацією майна. Вирок виконано 3 січня 1938 р.

11 вересня 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76039-фп.

85. ЯРЕЩЕНКО Олександр Григорович

1889 р. н., уродженець с. Горбанівка Полтавського повіту Полтавської губернії (тепер – Полтавського району Полтавської області), українець, із родини священника. Батько – Григорій Андрійович, 1859 р. н. Дружина – Надія Федорівна, 1888 р. н., син – Олександр, 1914 р. н., дочка – Алла, 1917 р. н.

Закінчив Московську духовну академію та археологічний інститут¹. У 1915 р. працював у госпіталі в Москві; був заарештований у м. Сергіїв Посад Московської губернії за непокору поліції. З 1916 р. до 1918 р. – псаломник у м. Одесі та викладач літератури в одній з одеських гімназій. У 1918 р. вступив на юридичний факультет Київського університету². З 1919 р. до 1920 р. працював у Полтавському відділі народної освіти, згодом працював головою пікільної ради м. Полтави. У 1920 р. – завідувач відділу комунального господарства НКВС УСРР, м. Харків. З серпня 1920 р. по вересень 1921 р. – член УКП. Архієпископ Лубенський УАЩ, перший заступник голови ВПЦР, голова ідеологічної комісії УАЩ. Служив у харківському Миколаївському соборі. Як уповноважений ВПЦР і член парафіяльної ради м. Полтави був делегатом Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАЩ 14–30 жовтня 1921 р. 27 жовтня 1921 р. на Соборі був висвячений на архієпископа Лубенського. З 1923 р. – архієпископ Харківський і духовний керівник австро-фальшого руху на Слобожанщині, голова Харківської окружної церковної ради. З 5 травня 1923 р. мешкав під підпискою про невинність у м. Харкові по вул. Залютинській, 67. У 1924–1926 рр. – перший заступник голови президії ВПЦР та голова ідеологічної комісії УАЩ.

13 серпня 1924 р. заарештований секретним відділом ДПУ УСРР і звинувачений у проведенні під час проповідей агітації проти радянської влади (ст.ст. 73 та 119 КК УСРР). 16 серпня 1924 р. звільнений під підписку про

¹ Так зазначено у протоколі допиту Ярещенко О. Г. від 16 серпня 1924 р. (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 36353-фп. – Арк. 29).

² Так зазначено у протоколі допиту Ярещенко О. Г. від 16 серпня 1924 р. Відомості про навчання та закінчення університету в матеріалах справи відсутні (ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 36353-фп. – Арк. 29 за.).

невизд. 10 грудня 1925 р. С. Карінін¹ допитаний з приводу його проповіді під час літургії в Миколайському кафедральному соборі м. Харкова.

Варуде заарештований 2 квітня 1926 р. секретним відділом ДПУ УСРР за тим самим звинуваченням та утримувався під вартою в БУПРІ № 1².

2 квітня 1926 р. рішенням прокурора НКЮ УСРР справу за звинуваченням Ярепенка О. Г. припинено у зв'язку з тим, що попереднє слідство не зібрало доказів, які б підтверджували висунуте обвинувачення. Проте 3 квітня 1926 р. прокурор НКЮ УСРР склав висновок про визнання Ярепенка О. Г. соціально небезпечним елементом і про направлення справи на розгляд особливої наради при колегії ОДПУ на клопотання секретного відділу ДПУ УСРР.

4 червня 1926 р. постановою особливої наради при колегії ОДПУ засуджений за ст. 73 КК РРФСР до вислання на три роки у м. Ташкент. З кінця квітня до 6 червня 1926 р. утримувався в московській Вутирській тюрмі.

За повідомленням повноваженого представництва ОДПУ в Середній Азії від 30 липня 1929 р. Ярепенко О. Г. від заслання звільнений з правам вільного проживання в СРСР та залишився проживати в м. Ташкенті.
20 жовтня 1999 р. реабілітований¹.

¹ Карін-Даниленко Сергій Тарасович (17.10.1898–1985). Полковник державної безпеки. Член ВКП(б) з 1928 р. (у 1920 р. – боротьбист). Народився в Олександрійському повіті Херсонської губернії у родині селянина, освіта незакінчена вища. У ЧК з 1921 р. З 1934 р. – помічник начальника іншого земного відділу НКВС УСРР. З 3 січня 1937 р. – заступник начальника оперативного відділу пожежної охорони НКВС УСРР. Заарештований 27 липня 1937. Звільнений 3-під варти 22 жовтня 1938 р.

² У справі є телефонограма, підписана 2 квітня 1926 р. уповноваженим С. Карінін, про необхідність ізолювати Ярепенка О. Г. від заарештованих Маненка та Малгошкєвича, які також перебували у БУПРІ № 1.

У справі є реєстраційна картка служителя культу Ярепенка О. Г. (1926 р.).

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 36353-фн.

86. ЯЩЕНКО Трохим Дмитрович

1885 р. н., уродженець с. Мушійка Хорольського повіту Полтавської губернії (тепер – Хорольського району Полтавської області), українець, із незаможної селянської родини, освіта початкова. Дружина – Ганна Гордіївна, 1895 р. н., дочка – Анастасія, 1913 р. н.

З 1923 р. до 1930 р. – священик у с. Солонилія Лубенського округу. У січні 1930 р. зрікся сану, про що повідомив через газету «Червона Лубенщина». З травня 1930 р. до 8 вересня 1930 р. працював рахівником на пкїрзаводі в Лубнах. З 9 вересня 1930 р. – касир-рахівник на 1-му цегляному заводі артілі «Воля робітника» в Миргороді.

13 березня 1933 р. заарештований Харківським областним відділом ДПУ УСРР за приналежність до «контрреволюційної організації».

4 липня 1933 р. особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР засуджений за ст. 54-11 КК УСРР до 3 років заслання у Казахстан.

8 серпня 1989 р. реабілітований.

ГДА СБУ. – Ф. 6. – Спр. 76040-фн.

¹ Див. про нього: Мартирологія Українських Церков. – Т. 1. – С. 947–948; Другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор УАЩС. 17–30 жовтня 1927 р. ... – С. 651. Матеріали архівно-кримінальної справи архієпископа Харківського УАЩС Олександра Ярепенка вже почасті опубліковані: Документи з архівної кримінальної справи на Олександра Ярепенка. 1923–1926 рр. // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – К., 2007. – № 1 (28). – С. 11–34.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- Віломорканал – Віломорсько-Валтійський канал
БУПР – Будинок примусових робіт
ВНЩР – Всеукраїнська православна церковна рада
ВГТ – виправно-трудовий табір
ГДА СБУ – Галузевий державний архів Служби безпеки України
ДПУ – Державне політичне управління
ДХЦ – Діяльно-Христова Церква
ЗАГС – [Відділ] запису актів громадянського стану
КК – Кримінальний кодекс
КНС – Комітет незалежних селян
КП(б)У – Комуністична партія (більшовиків) України
МВС – Міністерство внутрішніх справ
НКВС – Народний комісаріат внутрішніх справ
НКЮ – Народний комісаріат юстиції
ОДПУ – Об'єднане державне політичне управління
ПП – повноважне представництво
РПЦ – Російська Православна Церква
РСФРР – Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка
С.-р., есер – соціаліст-революціонер
СВУ – «Спілка визволення України»
СПВ – секретно-політичний відділ (відділення)
США – Сполучені Штати Америки
УАЩЦ – Українська Автокефальна Православна Церква
УВС – Управління внутрішніх справ
УДБ – Управління державної безпеки
УКП – Українська Комуністична партія
УНКВС – Управління народного комісаріату внутрішніх справ
УНР – Українська Народна Республіка

УПЦ – Українська Православна Церква

УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка

УСРР – Українська Соціалістична Радянська Республіка

УСВУ – Управління Служби безпеки України

УІР – Українська Центральна Рада

ЦДАГО України – Центральний державний архів громадських об'єднань України

Цутчрезком – Центральне управління надзвичайних комісій по боротьбі з контрреволюцією, спекуляцією та посадовими злочинами (рос. Центральное управление чрезвычайных комиссий по борьбе с контрреволюцией, спекуляцией и должностными преступлениями)

ЧК – Надзвичайна комісія (рос. Чрезвычайная комиссия)

ФОТОМАТЕРІАЛИ

Bild 361

ND

До кой професор в Киев.
Д-р:и спометат и ооооооо.

Здравствено съобщение изпращавам до Вас
от Мореуека! Лето на Контрентина? Ето аз
се купувам в Делта и Сина и Кайс и Флави
от Боксис! Буквално фотията на Боксис! Мисля
че оттам вълна отхвърляме в Боксис че вълна
два обекта в Боксис: контр-контрентина и аз
фотията и в гет небулам и Боксиса:

Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!
Винаги ми е приятно да се срещна с Вас
и че да се срещам в Боксис и в Боксиса!

Видога житрополита М. Борецкого про ликвидацию УАПЦ.
12 березня 1930 г. С. 1.

еще сур енто жана и едина издана
в Боксиса? Боксиса?

Корат до: Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?
Боксиса? Боксиса? Боксиса? Боксиса?

Р.Б. 1930.
и: Боксиса? Боксиса?
и: Кайс.
и: Боксиса?
и: Боксиса?

и: Боксиса?
и: Боксиса?

Видога житрополита М. Борецкого про ликвидацию УАПЦ.
12 березня 1930 г. С. 2.

- 3 -

702

позичи ІІ марта 1930 года, - "я забудуся срамотна даяная голіна і вострыя лоды слава, слава укрэіна... І сцяг чыжкі, на вачы і дні над намі заўсёды" № 42/.

Одначасна БОРШЧЫЙ казаяць, што на членов "СВУ" он знае В. ЧЕКОВЫЧО, Н. ЧЕКОВЫЧО, ХОМІЧ, ВОКНО, КАПІТО, ХОДЗІКО, ПОВБАДА і ІВЧЕНКО. С ТОВАЧЫМ Н. І. он расказае 1924 г. в Пятгале. ТОВАЧУ я вліяса фактэчаскі рукапутателю Полт. ендэ-камі. БОРШЧЫКОМУ, по яго казанням, воеда, казало са, што ТОВАЧУ" прысвоене за пераходою роботою шоста інша" / 60 / . Член "СВУ" ІВЧЕНКО бязед на кватэры БОРШЧЫКО, расказывае "Талго-ре, нійскі філосодзі і подаріе му свое плывае нене "Замлі Дзюнайт" / 61 / .

Політычэскіх убеждэніі БОРШЧЫЙ, по вго показанням, не імае, по свое му настроянію солжжэтыся в поствіім народом. / 56 / .

В першыя рэвалюцыйныя годы, ованкасмывшыся с прынцыпамі Окзаломі, БОРШЧЫЙ, по его показанням, говордіт: "болычу ва аде якось-то воно обравується" / 56 / .

В своих проповедях БОРШЧЫЙ показываает: "болычу ва людэй, захышаючи с катэдыра іхне право на жытці і волю, я, можнэ, колді нечуць торкнучыся і тих дзякітв на дзячця чужыи, -чо переконіць" внаста на місціх" / 60 / .

Антисоветскіі характер своих проповедей БОРШЧЫЙ оргіцаует і показываает: "якшо часамі мой проповед спрымаўлось церковною промодю не в церковному напрямку, то в прому явна сама про-маде" / 60 / .

На основанні изложенного, П о д а р а д б ы :

Следство № 9515 по обвинению БОРШЧЫКОУ Николы Нико-лаевича, 50 лет, м. прополита УИЦ, лишенаца, -наказывае на раскомпрометіе Судебной Тройке при коллегиі ПТУ УССР с ходе-тейством о заключении его в концлагерь сроком на / 2 / лет.

СПРАВКА: Обвиняемый БОРШЧЫЙ Н. Н. содержится в тюрьме под стражей в Шенквордусе № 1 и переводится в следственный судской Тройкой ПТУ УССР.

ПОМ УПОМОЧЕНОГО ОО ПТУ : *В. Р. Шенквордус* / ВУСОСЛ /

СОПЛАТНІ: НАЧ ОО ПТУ УССР: *Дарма* / КАРПІН /

УТВЕРЖДАЮ: Прокурор ННУ: *Т. П. Кривий* / УПОРЖАНІН /

Т. П. Кривий / Т. П. Кривий /

Обвинительный висновок у справі М. Борщычского (закінчення)

І. Бутко (перший зліва)
та єпископ В. Савборський (другий зліва)

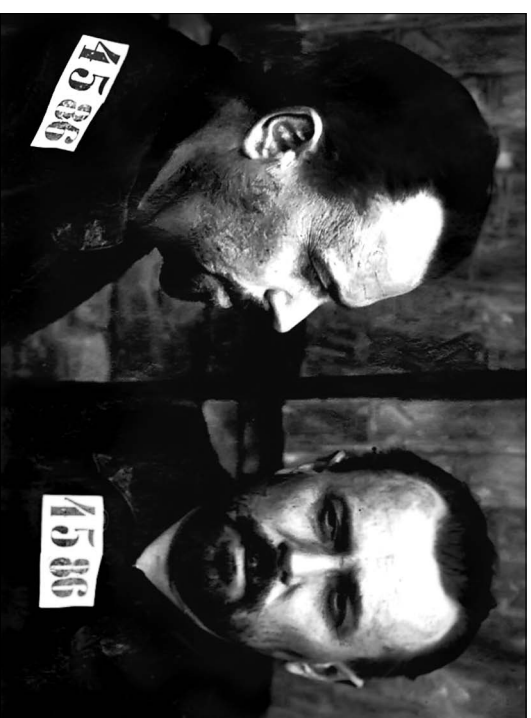
Бутко І. О.

Шанивими і Тимуром Леонідом!
 Агора мійся бетоношот, мене
 тив, в прохідх здрушино і в ву-
 лях зашифуючи, і хоть сьогоднішній
 і країце, аезд вуге вурцише
 меркати...
 Друге вое впроцих сьогодні м-
 нис конісрвату. Завантажи в а-
 неке на годіну з дурдського.
 процих татке одс. Зантрисити в а-
 ант В. П. Тихівського в аленко
 інодімогровачо, Сисеніженіа Б
 руненіно, Шайоїна, Сигур
 чивінон, Мельчана в. Мельч
 Вишеке Т. Т. Сатусенка
 вно І. К. К. в новішачу сніа
 нисе коть з шенід радя, а
 нис в горіае.
 З іашиако гр. Кед
 Митур. Крешин, Паша

Записка мітрополита В. К. Липківського
 до П. І. Гордобського. 15 червня 1927 р.

Дамбенко О. М.

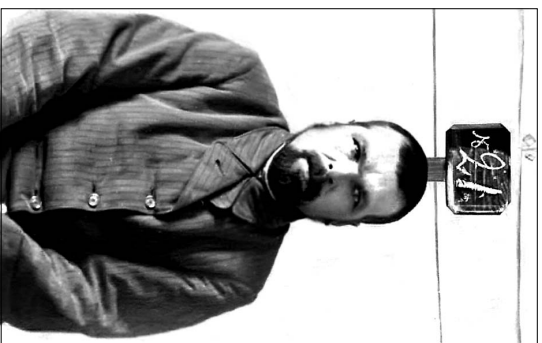
Жеченко Ю. В.

Терасименко А. Д.

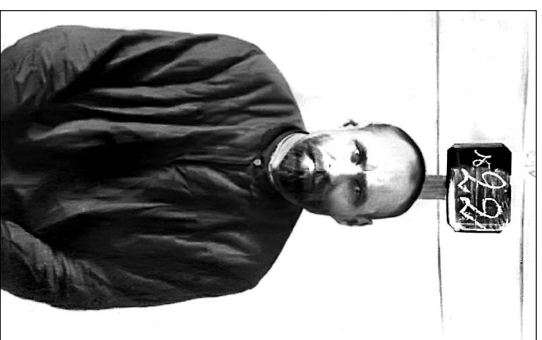

Жовницький П. Я.

Патюка Т. Ф.

*Члени церковної ради
автокефальної парафії
с. Мала Нехвороща, засу-
джені разом із священиком
Петровим А. К. та псалом-
щиком Жовницьким П. Я.
6 квітня 1929 р.*

Полович Я. Є.

Резниченко Г. І.

Резниченко Г. Д.

Резниченко С. К.

МЕРР
 ЛЕБЕДИНСЬКА
 І П Р А Д А
 Шляхівського району
 Київської області

Довідка - 25

№ 211 - 1936 р. Лебединська сільрада
 с. Лебедина

Чижиго призначений до
 роботи з фін. в Лебедині.
 Надано йому рекомендацію в
 Лебединський округовий
 амбулаторно-
 лікарський пункт
 до Лебедина - встановлено на
 роботу в амбулаторію при
 районній лікарні.
 У 1919 році вступив до с. ф. в
 році - до 1921-1922 рр. -
 працював урядовим на-
 вчальним інспектором /інспектором/
 в 1921-1922 рр. - тимчасово виконував
 вчителі - до кінця року

Довідка-характеристика Кохна М. П.,
 складена співробітниками Лебединської сільради
 Шполянського району Київської області.
 25 січня 1936 р. С. 1.

суржак в Лебединський округ
 м. Київ виступав в Лебедині - і до
 цього часу живе в Лебедині на
 території амбулаторії -
 при цьому - каже в розмові - що
 до Лебедина - суржак при-
 їждив на фронт в Лебедині

Кохна М. П.
 директор сільради

Довідка-характеристика Кохна М. П.,
 складена співробітниками Лебединської сільради
 Шполянського району Київської області.
 25 січня 1936 р. С. 2.

своей жизни. Это влияние, которое приобретает себя в
нашах и до сих пор есть, именно в нашем Отечестве. Оно
доставило нам много счастья и радости в жизни и в
любви к родине, к своей земле, к своим людям. Оно
научило нас любить, любить и любить. Оно научило нас
любить и любить. Оно научило нас любить и любить. Оно
научило нас любить и любить. Оно научило нас любить и любить.

Вячеслав Кромтевица К. М. с/дочому ДПУ УССР Буслену Ф. С.
16 жовтня 1929 р. (продовження)

Вячеслав Кромтевица К. М. с/дочому ДПУ УССР Буслену Ф. С.
16 жовтня 1929 р. (продовження)

8

Робітка-картінкиста,
№ 9 Кошарівського району Івано-Франківська
населення 1894 року
Ф. І. Кошарівська Ф. І. уродини: по батьку
19 років середньої школи, шкільної, і ще вчителю
вчителю: бачили: 5-я група класу, народну, танцю
класу і курсу.
Випускний фронт: воякування, вимоги чортів
організації, шкільної організації.
Великою воякуванням і етн. воякуванням, яку не
раціональнім організації і вчитель: випускний фронт
кошарів.
Ван. ван. воякування Ф. І. Ф. І. Кошарівська ко
воїнством до компартистичної організації.
Організація: народний:
Комуністичної воякування, духи воякування, народну
Комуністичного партії Садатинська, пенітенціарна служба
революції і воякування воякування Фронт воякування
міжнародного Конгресу воякування: "воякування" Фронт воякування

Голова д. М. І. Кошарівська
 Секретар: Ф. І. Кошарівська

Досвідка-характеристика Лазаренка Ф. І. складена співробітниками Прохорівської сімради Кошарівського району Чернівецької області. 15 вересня 1938 р.

N

Лист № 9310
к депу № 8

Анкета арестованного

1. Фамілія Кошарівська
2. Ім'я й отчество Васильєв Жданович
3. Дата народження: число 28 місяць серпень рік 1894.
4. Место народження с. Сувіївка і Яворівського району
5. Местожиттєвість (адрес) 2. Товариство у Кошарівському районі
6. Професія й спеціальність вчитель
7. Место служби й діяльність або род заняття вчитель школи
(увага! без скор пазнає предмети для урочка і характер професії)
8. П.р. порт бачили 16/30. народження Шиняков Х. і. М. С. Чорт
(огоди і вкази особливих знаків, номерів і відношень, які помічає)
9. Соціальне п. походження п. вчитель народної і ком. партії
(год заняття народної і ком. партії)
10. Соціальне положення вчительський
(год заняття і вказується місце арестованого)
 - а) до революції вчительський
 - б) після революції вчительський
11. Освіта: (обща і спеціальна) вчительський

Анкета заарештованого Оксіюка Й. Ф. 3 березня 1937 р. С. 1.

Політич., по професії, був юрист. На посаду
мін. навл. й вигол. до Вишнев. нуд. сесійської
(Елмін. нуд.). У 1917р. бачо зно прерво
приминнао війна, ачото булоо зрідиваюа нощ
зачин. сесійської і а нощ зачину зноу зрідива
і вчтисековетий саче в 1917р. в мн. Рівні, де в
Дурган. А нуд. зноні прервовав, як днї снї
снї зрідива, по сачековетий преросере. Елмін. нуд.
Днї зно, а вчтисековет зно зачинитий мнї днї
Елмін. нуд., в 1918р. прервовав нуд. днї зноні,
вчтисековетий в м. Рівні днї зно навл. снї днї.
В 1919р., зачинитий нї снї зно, нещековетий,
зачинитий снї зноні і мнї зрідива, а
нощитий нощитий до нуд. і з. А. М. Ч., мнї
нощитий в нощ зно зрідиваюа мнї і вчтисеко
1920р. з ркї мнї мнї зно в. М. Ч. р. снї зно
і мнї зно на снї зноні з. А. М. Ч.
Вчтисековетий мнї, в снї снї зноні, зрідива
з Днї зно. Мнї зно. снї зно. снї зно. в м. Рівні
вчтисековетий 1920р. Мнї зно зачинитий снї зно
нощитий

Автобіографія Пашенка-Паська А. І.
28 липня 1927 р. (продовження)

нуд. снї зно зрідиваюа мнї зноні. а і снї зноні
Вчтисековетий в снї зноні зрідиваюа
вчтисековетий мнї зноні 1921р. з снї зноні. в. днї.
нуд. снї зноні. в снї зноні. в снї зноні. в снї зноні.
нуд. снї зноні і нуд. снї зноні на снї зноні.
Промітврий снї зноні снї зноні.
в. снї зноні. 1924 мнї зноні снї зноні.
мнї зноні. снї зноні. Ров. снї зноні.

Автобіографія Пашенка-Паська А. І.
28 липня 1927 р. (закінчення)

Тюремна фотокартка Пашенка-Паська А. І.

г. Киев. • 2. Листопада 1923 року.

До сестричного Вадима при дру-
жній надявній с. Тисяч Радистина
в селу.

Лягати дуже отяцати вголосованість,
і вважати турботливого надійності
зрозуміти сестричного Вадима при
друзівській надявній с. Тисяч Радистина
і його надявній с. Тисяч Радистина.

Дякуювати дуже швидко кажи свій
Суттєво радте і ширитесь. Коли постоить
квирд відсутності нашого зрозуміти в одне
Христове братство і в душу братства
він знайде свої найкращі друзі, світ
і воно. Надявній надявній надявній
всі найкращі і ширитесь.

Вадим Вадим Вадим
Михайлович Вадим Вадим

Лист житроволта В. Пилківського до сестричного
брата при атомкефальній парафії с. Піски
Роменської округи. 2 листопада 1923 р.

<p>№ 12</p> <p>По реєстру: <u>М. Л. М. Ф. К. К. К.</u></p> <p>Окр. Церк. Ради № <u>51</u></p> <p>Всеславіської Православної Церк. Ради № _____</p>	<h3>Персональна картка</h3> <p>Української православної Церкви (с. 1. 1. 1. 1.)</p> <p><u>Андрій Шевченко</u></p> <p>(Прізвище) <u>Шевченко</u></p> <p>(Ім'я по батькові) _____</p>	<p>Всеславіське-Об'єднання Релігійних Громад</p> <p><u>У. А. П. Ц.</u></p>
--	---	--

Складена 1927 р. місяця Вересня 21 - дня

Юліанівської Округової Церк. Ради.

Українська Церква № 01380 (СВ) | Тираж: Київ-Львів, с. 1927, см. № 1285—10000

Персональна картка протоієрея УАПЦ Пащенко А. І.
21 вересня 1927 р.

Сім'я, по батькові, прізвище. 1) Коли й де народився, коли й ким видало. 2) Чи є грамота про шлюб, коли й де видана. 3) Коли вступив до складу священицької ради УАПЦ, відповідальні посади на обліку черн. респ. крптя.	Рік, місяць народження (окрута, губернія, повіт, село).	Місце народження (окрута, губернія, повіт, село).	Освіта (клас, вчительська школа).	Родинний стан, ім'я дружини в дитяч. рік, місце і дата їх народження (визначити шлюбом одруження).
Сиротенко Андрій Степанович Білуш і Н. К. О. Род. 1909 року в с. Білуш. Син Степановича Українського. Син Катерини Катеринівни. Братомовий має: вдова Єв. Степанівна, Українського. До складу священств. ради вступив в 1929 р. в с. Білуш. Підписав вступну в складу. В. В. Р. Кармелюк.	1909	Білуш	1930	Син Степановича Українського. Братомовий має: вдова Єв. Степанівна, Українського. До складу священств. ради вступив в 1929 р. в с. Білуш. Підписав вступну в складу. В. В. Р. Кармелюк.
				

Персональна картка протоієрея УАПЦ Пащенка А. І.
21 вересня 1927 р. (продовження)

ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ		1) Чи не був під арештом священицькою радою, чи не був під арештом церковної влади за порушення канонічного права.		Попередні місця служби та місце, куди призначено (сказати версії).		Відомості про членство в інших організаціях.
Де й які посади займав до служби в УАПЦ.	Чи не виконував будь-яких особливих обов'язків за дорученням єпископа, митрополита, синодального секретаря.	Чи не виконував будь-яких особливих обов'язків за дорученням єпископа, митрополита, синодального секретаря.	Чи не виконував будь-яких особливих обов'язків за дорученням єпископа, митрополита, синодального секретаря.	Чи не виконував будь-яких особливих обов'язків за дорученням єпископа, митрополита, синодального секретаря.	Чи не виконував будь-яких особливих обов'язків за дорученням єпископа, митрополита, синодального секретаря.	Чи не виконував будь-яких особливих обов'язків за дорученням єпископа, митрополита, синодального секретаря.
Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.	Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.	Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.	Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.	Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.	Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.	Відомості про службу в УАПЦ. Відомості про службу в інших церквах. Відомості про службу в інших організаціях.

Персональна картка протоієрея УАПЦ Пащенка А. І.
21 вересня 1927 р. (закінчення)

Пінчук П. К.

Потєнко В. В. Липень 1938 р.

ПОСТАНОВЛЕННЯ

1939 года, декабря 7 дня, г. Киев.

Прокурор по Спецделам Прокуратуры УССР - ТАБАЧНИЙ, заместитель следственного дела по обвинению ПОПЕМНЮ Василья Васильевича по г.п.г.п. 54-2 и 54-11 УК УССР, -

НАШЕЛ:

В марте месяце 1938 г. ПОПЕМНЮ Василья Васильевич был арестован, как участник к-р украинской националистической организации, в чем виновным признан себя полностью.

В процессе дальнейшего следствия по делу было установлено, что ПОПЕМНЮ вошел в состав к-р организации по заданию органов НКВД и на протяжении ряда лет использовывался по раскрытию к-р подполья.

На основании изложенного и в соответствии с г.п.197 ч. 2 УК УССР, -

ПОСТАНОВИЛ:

с/инно

Следственное дело по обвинению ПОПЕМНЮ Василья Васильевича провозглашено прекращать и направить в 1-й Спецотдел НКВД УССР для хранения в архиве

ПРОКУРОР ПО СПЕЦИДЕЛАМ *Tabachnyy* ТАБАЧНИЙ, -

УТВЕРЖДАЮ: ЗАМ. ПРОКУРОРА УССР ПО СПЕЦИДЕЛАМ *В.В. Потемко*

Постанова Прокуратури УСРР про припинення слідчої справи Потєнко В. В. 7 грудня 1939 р.

Рядчеський Б. П. 1929 р.

Сергієнко І. О.

1513

Секретарство

СІДІВ'АНА

Уроківце в Боратків сільсько-
району Сергєєв Володимирів
Харківської області

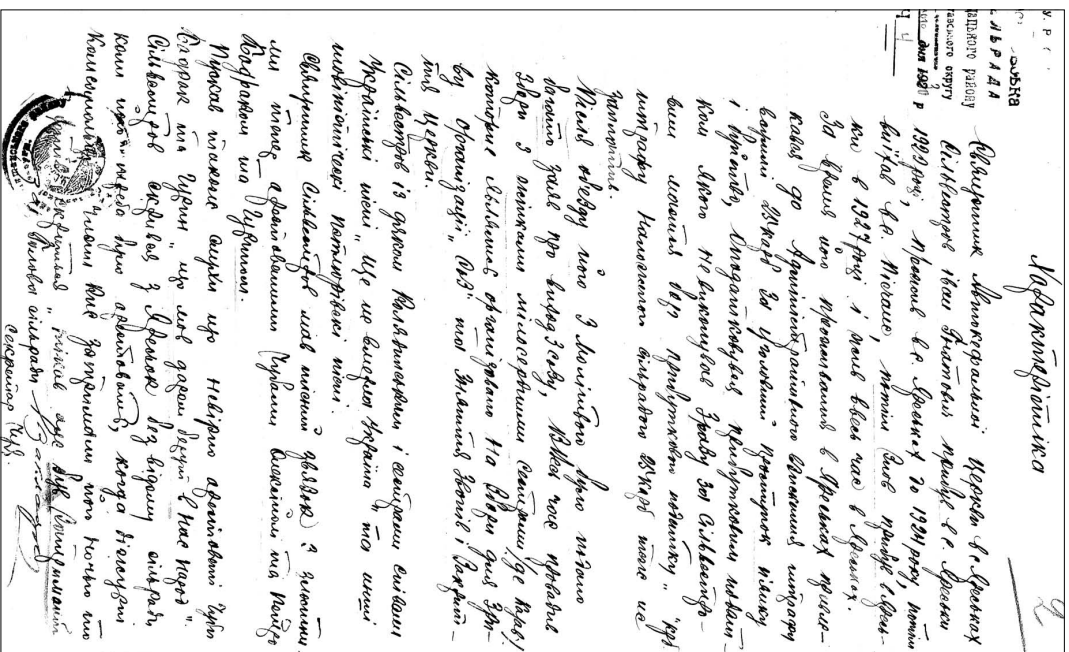
д. Ч. 1929, 1 вересня. Сергєєв Володимир
1: БОРОВКЕ

Миланського району, шевчуків
у кукавиці на один багатий
не радимий Сергєєв Милан
Милан. Миланський Милан
Хрустівський. Тест. на Милан.
був висланий фронтом 2-му.
на Милан (наш) Миланський 1929
1 вересня

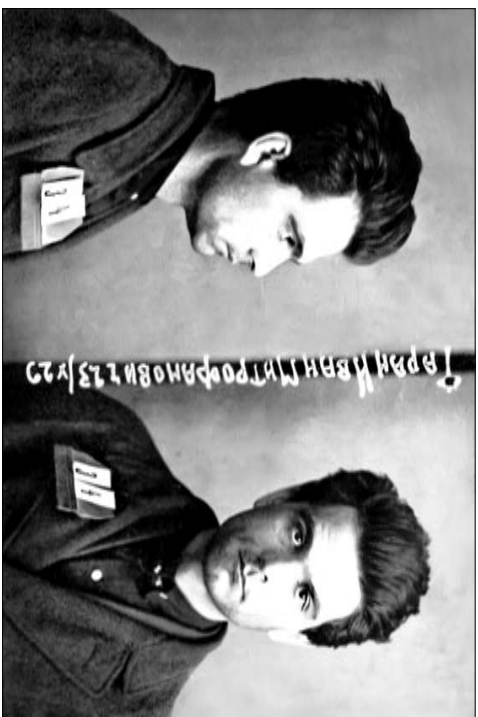
Сергєєв

1 вересня 1937 р.

Довідка-характеристика Середи Я. В.,
скайдена співробітниками Вороньківської сільради
Чорнухинського району Харківської області.
11 вересня 1937 р.

Довідка-характеристика Сілевестрова І. Г., складена
спіробітниками Явеськієвської сілради Шишацького району
Полтавського округу. Лютий 1930 р.

Таран І. М. 23 жовтня 1929 р.

Хочь М. Д. 1929 р.

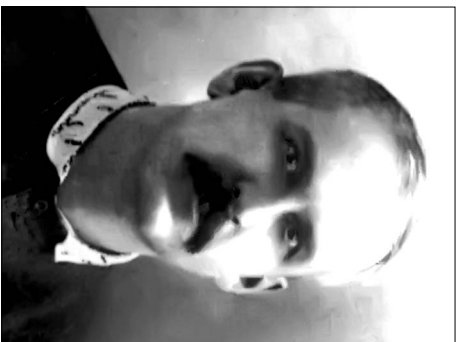
Чехівський В. М.

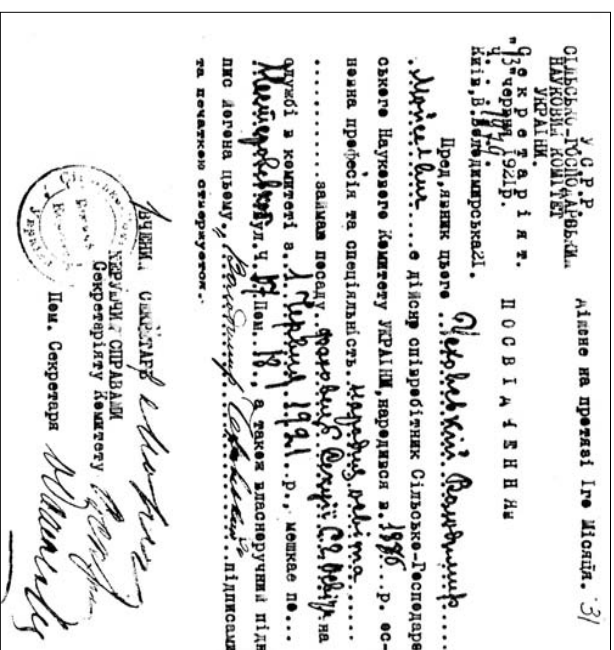
Дружина Чехівського В. М.
Олена.
Не пізніше жовтня 1922 р.

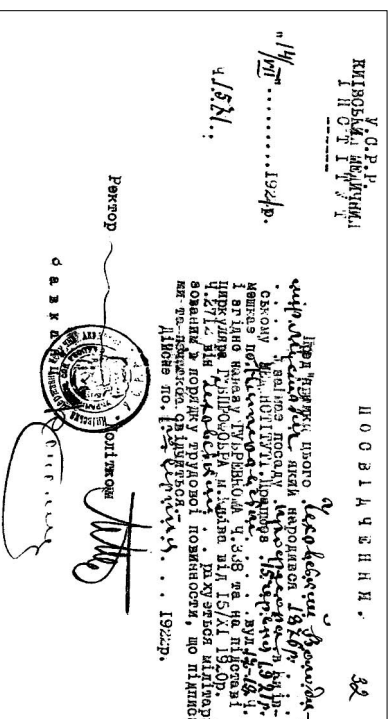
Дочка Чехівського В. М.
Ліובה.
Не пізніше жовтня 1922 р.

Чехівський В. М.

Посвячення, видане Чехівському В. М. – співробітничкові
Сільськогосподарського наукового комітету України.
13 червня 1921 р.

Посвідчення, видане Чехівському В. М. – професорові
Київського медичного інституту. 14 липня 1921 г.

№ 19 Рівненськ ОКРУГА
Рєстрацийна картка службовця культу.
 Певсьовськии

Прізвище, ім'я, та по батькові
Микона Луцинович

Рік народження 1877 р.

Коли вступив на службу до релігійних громад 7 XII 1922 р.

Професія до вступу на службу до реліг. громад організер

Освіта (точно зазначити назви учбових закладів, що скінчив, або де вчився) Рів. двор. Вищихи шк., Луцького видробчу школи

В яких реліг. громадах служив і які обов'язки там виконував
Рел. Соф. Соф. Дівоцка з 1923, і з 1924. Р. Р. Триладська, Сидівка, Свадичинська.
 В якій реліг. громаді служить зараз (точно зазначити місце перебування— село, місто, район— реліг. громаду) Овощинька, Р. Р. Луцьк, Соф. Р. Р. Сидичинська

Які обов'язки виконує зараз Свадичинська

На якій морі відправляє службу Українській

Якому церковному управлінню підлягає, та якого єпископа визнає В. П. Д. Д. Митрополит Василь

Розмір місячної платні, що одержує від громади — 90 р.

Чи має буд-які допоміжні заняття, які саме й скільки від них має прибутку ні

3. Майновий стан:

а) Чи володів неруховим майном (землею, будинками) до революції ні

б) Чи володів землею, будинками заг. з ні

4. № попередньої рєстрацийної картки 4

5. Підпис службовця культу М. М. С. 1.

Рєстрацийна картка служителя релігійного культу,
 власноруч заповнена Чехівським М. М. С. 1.

16. Відмітка про взяття на облік та зняття з нього в район або окремівидділі.

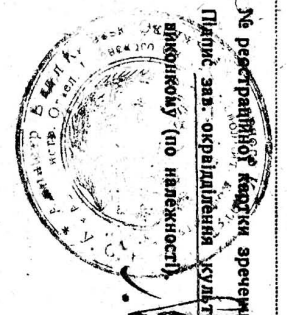
Взято на облік	Знято з обліку
<u>Рівненська Р. Р. М. С. 1.</u>	

17. Відмітка про зречення від сану та служіння церкві (заван дату зречення, та в якому часописі оголошено про нього).

18. Чи рєстрацийної картки зречення виконаному (по належності)

19. Підпис зав. окремівидділі культу, або зав. адмінівділення

(Зав. адмінівділення культури)
(Підпис)

Держ. Учр. Рок. Стр. № 112506. Управління культури. Тер. Ст. №. п. —.

Рєстрацийна картка служителя релігійного культу,
 власноруч заповнена Чехівським М. М. С. 2.

Діти при одній, Ці. Воєндовий, казав не раз і безупинно читави гэти цехурмидову скарбину и в районах Радки, протим в цімліи котрого на камені віварову Франца Покрасно вичисли завидно Валійкичові Гурки, також вичисли одиу Г. Селашини-ми Фран Келісов (Гітле ікн и вивелі - аніакокован) в край иного пертий оті виваровидного тили Радки. Воін ёно ве шіо шолу акараві і. Дітеч наї кайерувилеки отворавіасіа іа виверіма на рау С. В виду вемірнх притим у нею нехладітими, га и бачилі ний чубелі ште ши Фруці як штего не акарові, Багінівскоя Комісія и воєнновійшиса ви привидіятно гад вичислил раво.

С приватимом

Ниван Енц

Р. І. Неваниши шек - не караван ден Кайи шену райіттередівалей шилурэ нормалізовіишій С нарфара ниеви оро ретіаіліноу, а така в не шолу вуредішій а е ратіаілі можітвісійно.

№ 180 карта віванка округа

Рєєстраційна картка службовца культу.

1. Прізвище, ім'я, та по батькові

Васильов Валіафравіш

Виверіма

2. Рік народження

1899

3. Коли вступив на службу до релігійних громад

1915 р.

4. Професія до вступу на службу до реліг. громад

вирішавіасіа

5. Освіта (точно зазначити назву учбових закладів, що скінчив, або не вчив)

Масен. Вук вивавіасіа

6. В яких реліг. громадах служив як обслугова, там виконував

Мадіаіванка Фіаіріс, Мадіаі, віван. в. в. в. в. в.

7. В яких реліг. громадах служив завра (точно зазначити місце перебування— село, місто, район— реліг. громади)

Вілікма віванік

8. Які обов'язки виконує завра

вогінтіасіа

9. На якій мові відправляє службу

Урраініасіа

10. Якому церковному управлінню підлягає, та якого єпископа визнає

Урраініасіа віванік Фурасіа-Іаііі

11. Годині місячної платні, що одержує від громади

85

12. Чи має будівлі допоміжні заняття, які саме й скільки від них має прибутку

ні

13. Майновий стан:

а) Чи володіє нерухомим майном (землею, будинками) по революції

ні

б) Чи володіє землею, будинками завра

ні

14. Де попередньої рєєстраційної картки

Фурасіа віванік

15. Підпис службовця культу

Васильов Валіафравіш

16. Відмітка про взяття на облік та зняття з нього в райвиконкомі або окремвідділі.

Взято на облік

Взято з обліку

Врач І. М. Цок
Відділ № 10 - 8/4

17. Відмітка про зречення від сану та служіння церкви (зазначити дату зречення; та в якому часопісі оголошено про нього).

18. № реєстраційної картки зреченця

19. Підпис зав. окремвідділення культув зав. адмінівділення рай-виконкому (по належності).

В. С. Сидорук

Друк. Укр. Респ. - Зам. № 1167805. Укроболдінг 19205/6. Тир. 60,000 прим.

Реєстраційна картка служителя культу
Врещенка О. Г. С. 2.

ЗМІСТ

РЕПРЕСОВАНІ ДІЯЧІ УАЩІ У СВЯТІШІ ДОКУМЕНТІВ ГДА СВУ 5

1. АВРАМОВ Іван Миколайович	17
2. АРТЕМЕНКО Григорій Юхимович	17
3. БИКОВЕЦЬ Костянтин Петрович	18
4. БІЛИК Володимир Михайлович	19
5. БОГДАНОВИЧ Андрій Петрович	20
6. БОДЯ Андрій Адамович	21
7. БОРЕЦЬКИЙ Микола Миколайович	22
8. БУТКО Іван Омелянович	24
9. ВАКУЛЕНКО Іван Маркович	25
10. ВАЩЕНКО Василь Семенович	26
11. ВАЩЕНКО Іван Іванович	26
12. ВЕДЮК Юхим Родіонович	27
13. ВЕРЕЩАКА Іван Григорович	28
14. ВОЙЦЕХ Григорій Євтихійович	29
15. ВОРОНЕНКО Никифор Романович	30
16. ВОСКОВОЙНИК Іван Іванович	30
17. ГАРМАШ Григорій Данилович	31
18. ГЕРАЩЕНКО Федір Васильович	32
19. ГОРДОВСЬКИЙ Порфирій Іванович	34
20. ДЗЯВЕНКО Онисим Мусійович	36
21. ЖЕВЧЕНКО Юрій Володимирович	37
22. ЖОВНИЦЬКИЙ Пилип Якович	38
23. ЗІНЧЕНКО Іван Данилович	40
24. ІВАНИЦЬКИЙ Іван Іванович	41
25. ІВКО Василь Григорович	41
26. ІЛІЯШЕНКО Аркадій Петрович	42
27. ПЕНКО Захар Якович	44
28. КАРПЕНКО Григорій Олексійович	45

29. КАРПЕНКО Дмитро Степанович	45
30. КІЙЧЕНКО Олексій Іванович	46
31. КЛИМКО Василь Степанович	47
32. КОЛІННІЩЬ Михайло Антонович	48
33. КОЛЕНКО Андрій Васильович	49
34. КОНОНЕНКО Григорій Йосипович	49
35. КОРДОН Максим Маркович	50
36. КОРСУНСЬКИЙ Юрій Миколайович	52
37. КОХНО Микита Прокопович	53
38. КРИВЧУН Митрофан Максимович	56
39. КРОТОВИЧ Костянтин Максимович	56
40. КУПРАШ Степан Якович	60
41. КУХАРЕНКО Андрій Олександрович	61
42. ЛАЗАРЕНКО Феодан Іванович	62
43. ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Іголіт Лужич	62
44. ЛЕВЧЕНКО Іван Пилипович	63
45. ЛИПКІВСЬКИЙ Василь Костянтинович	64
46. ЛОВОДІНА Євгенія Іванівна	66
47. ЛЯХНО Олександр Петрович	67
48. МАЛИНОВСЬКИЙ Петро Миколайович	68
49. МЕДВЕДЕВ Юхим Філімонович	69
50. МОВЧАН-МОРГУНЕНКО Яким Каленикович	69
51. МОСТОВИЙ Сергій Устимович	70
52. НАУМЕНКО Михайло Прокопович	71
53. НЕЙОЛОВ Митрофан Федорович	72
54. ОКСНОК Йосип Федорович	73
55. ОНІШКО Тихон Семенович	75
56. ПАЩЕНКО-ПАСЬКО Андрій Іванович	76
57. ПЕТРОВ Артемій Костянтинович	80
58. ПІНЧУК Павло Кіндратович	81
59. ПОТІЄНКО Василь Васильович	82
60. ПОЦІЯПУН Семен Степанович	84
61. РАСЬКО Архип Іванович	84
62. РИВАЛКА Іван Дмитрович	85
63. РІЗЕНКО Олександр Федорович	86
64. РЯВЧЕВСЬКИЙ Борис Павлович	87
65. САГАЙДАЧНИЙ Іван Левкович (Леонтійович)	88

66. СЕРПІНКО Іван Омелянович	89
67. СЕРГЕДА Яків Володимирович	90
68. СІЛВЕСТРОВ Іван Гнарович	91
69. СЛУХАЄВСЬКИЙ Борис Петрович	92
70. СЛУХАЄВСЬКИЙ Володимир Петрович	93
71. СЛУХАЄВСЬКИЙ Микола Петрович	95
72. СТАДНИЙ Йосип Семенович	96
73. СТРИЖАК Федір Дмитрович	96
74. СУТУЛІНСЬКИЙ Віталій Іванович	98
75. ТАРАН Іван Митрофанович	98
76. ТАРАСЮК Адам Михайлович	100
77. ХАНКО Максим Єлисейович	101
78. ХОШЬ Мусій Демидович	102
79. ПИВУЛЬСЬКИЙ Петро Миколайович	103
80. ЧЕХІВСЬКИЙ Володимир Мусійович	104
81. ЧЕХІВСЬКИЙ Микола Мусійович	109
82. ЯВДАСЬ Митрофан Іванович	111
83. ЯВГУШЕНКО Симон Тимофійович	112
84. ЯКИМЕНКО Гнат Гаврилович	114
85. ЯРШЕНКО Олександр Григорович	114
86. ЯЩЕНКО Трохим Дмитрович	117

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ 119

ФОТОМАТЕРІАЛИ 121

Науково-довідкове видання

Ірина Вікторівна Бухарева,
Василь Михайлович Даниленко,
Вікторія Миколаївна Окіпнюк,
Ірина Миколаївна Преговська

**РЕПРЕСОВАНІ ДІЯЧІ УКРАЇНСЬКОЇ
АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
(1921–1939)**

Біографічний довідник

Відповідальний за випуск *Осип Зінкевич*
Випусковий редактор *Напалія Квондзик*
Літературні редактори *Олександра Болюх, Тариса Вішик*
Веретка Олена Нуржної
Дизайн обкладинки *Уляни Мельникової*
Художня обробка фото *Євгена Нуржного*

Підписано до друку 30.05.2011
Формат 84×108^{1/32}
Папір офсетний. Друк офсетний
Умовн. друк. арк. 9,66
Тираж 1000 прим.

«Смологкип»

04071, Київ, вул. Межигірська, 21
Тел. і факс (044) 425-23-93.
E-mail: mbf.smoloskyp@gmail.com
www.smoloskyp.org.ua

Державний реєстраційний номер 2348 від 21.11.2005

Віддруковано ЗАГ «ВШОЛ»
03151, Київ, вул. Волинська, 60
Свідцтво про внесення до Державного реєстру
Серія ДК № 752 від 27.12.2001

Р41 Бухарева І. В., Даниленко В. М., Окінюк В. М., Преловська І. М. Репресовані дітячі Української Автокефальної Православної Церкви (1921–1939): біографічний довідник. – К.: Смолоскип, 2011. – 182 с., іл.

ISBN 978–966–2164–38–1

Довідник містить біографічні відомості про репресованих священнослужителів і церковнослужителів Української Автокефальної Православної Церкви (з 1930 р. – Української Православної Церкви) в міжвоєнний період. Інформація ґрунтується на документах, які зберігаються у фондах Галузевого державного архіву Служби безпеки України.

Для науковців, архівістів, релігієзнавців, усіх, хто цікавиться історією Церкви новітньої доби в Україні.

ББК 86.372(4УКР)

